

Návrh systému sociálního a prostupného bydlení ve městě Klatovy

Analytická část
2016

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Centrum pro komunitní práci
západní Čechy
Plzeň

www.cpkp-zc.cz

1. ÚVOD	4
2. PRINCIPY SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ	5
2.1.1. Sociální bydlení – koncept, základní vymezení pojmů, cílová skupina	5
2.1.2. Přístupy k sociálnímu bydlení.....	5
2.1.3. Zacílení sociálního bydlení	8
2.1.4. Definice pojmu osoby v bytové nouzi	8
3. STRUČNÁ SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA MĚSTA	9
3.1. Obyvatelstvo	10
3.1.1. Počet obyvatel a jejich pohyb	10
3.1.2. Věková struktura obyvatel a index stáří.....	10
3.1.3. Vzdělání.....	11
3.1.4. Ekonomická aktivita	11
3.1.5. Prognóza vývoje počtu obyvatel dle věku.....	12
3.2. Ekonomické ukazatele	13
3.2.1. Nezaměstnanost a její dlouhodobý vývoj	13
3.3. Reálné příjmy - platy a důchody	14
3.3.1. Platy	14
3.3.2. Důchody	14
3.3.3. Příjmy a výdaje domácností	15
3.4. Sociální dávky a dávky hmotné nouze	16
3.4.1. Příspěvek na bydlení (sociální dávka).....	16
3.4.2. Doplátek na bydlení (dávky hmotné nouze)	17
4. KAPACITY BYDLENÍ V OBCI	21
4.1. Bytové a domovní fond	21
4.1.1. Hospodařící domácnosti	21
4.1.2. Bytová výstavba - nově dokončené byty.....	22
4.2. Byty, jejichž vlastníkem je město	22
4.3. Sociální bydlení v Klatovech (byty ve vlastnictví města)	23
4.3.1. Byty zvláštního určení	24
4.3.2. Sociální byty pro nízkopříjmové obyvatele	24
4.3.3. Sociální ubytovna	24
4.4. Ubytovny v soukromém vlastnictví	25
4.5. Pobytové sociální služby	26
4.5.1. Azylový dům v Koldinově ulici (MěÚSS Klatovy)	27
4.5.2. Sociální ubytovna, Koldinova ulice (MěÚSS Klatovy)	27
4.5.3. Noclehárna (Koldinova ulice, MěÚSS).....	27
4.5.4. Domov sv. Zdislavy pro matky s dětmi v tísní (Měchurova 317/II)	27
4.5.5. Domov pro seniory v Klatovech, Podhůrecká ul. 815 a Domov pro seniory v Újezdci, Újezdec 1	28
4.5.6. Domov pro osoby se zdravotním postižením v Újezdci	28
4.5.7. Domov pokojného stáří naší Paní, Václavská 12	28
4.5.8. Zdravotnická zařízení (dlouhodobý pobyt)	29
4.6. Sociálně vyloučené lokality (dále jen SVL) a problémové lokality z hlediska sociálních služeb	30
5. DOSTUPNOST BYDLENÍ V OBCI	31
5.1. Trh s byty a nemovitostmi	31
5.1.1. Nájmy	31
5.1.2. Prodej byty/domy	31
5.2. Bytová politika města a záměry v rámci bydlení	32
5.2.1. Obecní byty	32
5.2.2. Správa bytového fondu města	32
5.2.3. Bytová politika města.....	32
5.2.4. Výběr žadatelů o obecní byt	33
5.2.5. Zadluženost domácností v bytech města Klatovy	34
5.3. Byty zvláštního určení	35
5.3.1. Byty pro seniory a zdravotně postižené	35

5.3.2.	Byty a ubytování pro příjmově vymezenou skupinu obyvatel	35
5.3.3.	Sociální ubytovna v Zahradní ulici	36
5.4.	Ubytovny v soukromém vlastnictví.....	36
5.5.	Krizová ubytovací zařízení v obci	37
5.5.1.	Počty klientů krizových pobytových zařízení v Klatovech	39
5.5.2.	Azylový dům v Koldinově ulici č. p 276 (MěÚSS).....	39
5.5.3.	Sociální ubytovna, Koldinova ulice č. p. 277 (MěÚSS)	40
5.5.4.	Noclehárna, Koldinova ulice č. p 277 (MěÚSS)	40
5.5.5.	Dům sv. Zdislavy pro matky s dětmi (Oblastní charita Klatovy)	42
5.6.	Možnosti získání navazujícího bydlení pro klienty krizových pobytových služeb	43
6.	SOCIÁLNÍ NEPOBYTOVÉ SLUŽBY	44
6.1.	Poskytovatelé sociálních služeb.....	44
6.1.1.	Člověk v tísni o.p.s.....	46
6.1.2.	Diakonie Západ České církve evangelické	48
6.1.3.	Domus – centrum pro rodinu, z.s.....	49
6.1.4.	Městský ústav sociálních služeb Klatovy (MěÚSS)	50
6.1.5.	Oblastní charita Klatovy	50
6.1.6.	Diecézní charita Plzeň	51
6.1.7.	Sociální odbor Klatovy.....	52
6.2.	Zkušenosti poskytovatelů sociálních služeb s problematikou bydlení v obci.....	54
6.2.1.	Hlavní příčiny ztráty bydlení dle poskytovatelů sociálních služeb	54
6.2.2.	Překážky omezující dostupnost bydlení v obci – zkušenosti poskytovatelů	55
6.3.	Počet klientů sociálních služeb připravených pro vstup do systému sociálního bydlení.....	57
7.	CÍLOVÉ SKUPINY OBYVATEL.....	58
7.1.	Senioři	58
7.2.	Sociálně vyloučení nebo ohrožení sociálním vyloučením	65
7.3.	Zdravotně hendikepovaní.....	71
8.	ZÁVĚR	74

1. Úvod

Podkladová analýza pro návrh systému sociálního a dostupného bydlení ve městě Klatovy je zpracovávána v rámci projektu CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_023/0000958 Podpora odborného partnerství - dostupné a sociální bydlení v Plzeňském kraji, který si klade za cíl ustavit krajskou koalici odborného partnerství dlouhodobě se věnující problematice nastavení systému sociálních služeb navazujících na sociální bydlení. V rámci projektu budou zpracovány analýzy pro 4 obce (2 ORP – Klatovy, Rokycany a 2 POU – Nýrsko, Dobřany) a na jejich základě vytvořena modelová řešení sociálního bydlení a navazujícího systému sociálních služeb na území těchto obcí Plzeňského kraje, která budou moci sloužit jako přenositelné vzory. Zároveň se stanou podkladem pro doporučení Plzeňskému kraji, jakým způsobem organizovat sociální sítě v daném segmentu služeb.

Analýza se proto zaměřuje na zmapování situace ve městě Klatovy v oblasti bydlení, sociálních služeb, stavu obyvatelstva a potenciálních klientů sociálního bydlení, tj. osob v bytové nouzi nebo ohrožených ztrátou bydlení. Jejím cílem je najít odpovědi na otázky Kolik je ve městě osob v bytové nouzi? Kolik je tedy potenciálních klientů sociálního bydlení? Kolik sociálních bytů bude ve městě potřeba zajistit?

Jednotlivá data uvedená v analýze byla získávána jednak prostřednictvím sběru dostupných demografických a ekonomických dat z databází ČSÚ, MPSV a Úřadu práce ČR, jednak prostřednictvím strukturovaných rozhovorů s místními subjekty, a to se zástupci města, pracovníky Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Klatovy, správcem bytového fondu města (Správa nemovitostí Klatovy - SNK, s.r.o.) a s poskytovateli sociálních služeb, kteří v Klatovech působí (MěÚSS, Člověk v tísni, Domus, Diakonie CČE).

2. Principy sociálního bydlení

Koncept sociálního bydlení vychází z přesvědčení, že bydlení je základní lidskou potřebou a nemělo by být primárně postaveno na konceptu zásluhovosti. Otázkou není, zda někdo má právo na bydlení, ale spíše jaký typ bydlení je vzhledem k jeho aktuální sociální situaci nejvhodnější. Právo na bydlení by mělo být zohledňováno bytovou politikou příslušných obcí. Cílem obce by mělo být zajištění bydlení pro své obyvatele, kteří zde buď dlouhodobě bydlí v nevyhovujících podmínkách, pracují v obci či jejím okolí nebo jejich děti zde chodí do školy. Podmínky pro zajištění bydlení obyvatelům města je nutné nastavit tak, aby nebyly z okruhu potřebných skupin vyloučeni lidé zejména na základě nedostatečného příjmu. Zároveň není správné dopustit, aby v obci vznikaly alternativní typy bydlení, jehož kvalita je naprosto nedostačující a cena za bydlení se pohybuje na úrovni standardního bydlení v obci. Návrhem lokálního systému sociálního bydlení je možné zajistit právo na bydlení potřebným osobám a rodinám s dětmi, které splňují zákonnou podmínku osob v bytové nouzi.

Cílem této práce je zjistit míru potřebnosti sociálního bydlení v obci a navrhnout takový model jeho realizace, který bude zohledňovat jak místní bytové podmínky, tak potřeby místních obyvatel, kteří by se do sociálního bydlení mohli zapojit.

2.1.1. Sociální bydlení – koncept, základní vymezení pojmů, cílová skupina

Sociální bydlení, jak je chápáno i pro tuto analýzu, je bydlení v určitém stanoveném standardu poskytované na bázi neziskovosti s využitím veřejných financí a monitorované veřejnými orgány. Jde o bydlení, které řeší selhání trhu s bydlením v případě lidí, u kterých nelze očekávat, že jsou (z různých důvodů) schopni naleznout přiměřené bydlení na soukromém trhu s bydlením vlastními prostředky. Tento typ bydlení má jasná pravidla přidělování, která stanoví připravovaný zákon o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení.

Jeho cílem je zajištění krizového (přechodného) ubytování a dlouhodobého nájemního bydlení, aniž by došlo k sociálnímu či prostorovému vyloučení jednotlivých osob, a zároveň by mělo umožnit snadnější přístup k sociálním (návazným) službám dle potřeby jednotlivců, a podpořit tak jejich schopnost udržet si bydlení.

Veřejnou službu sociálního bydlení potřebným občanům bude stát (dle Koncepce sociálního bydlení ČR 2015-2025) realizovat na základě právní úpravy, soustavy nástrojů bytové a sociální politiky prostřednictvím obce. Dle Koncepce sociálního bydlení je předpoklad, že sociální bydlení bude možno zajistit kterýmkoliv stupněm bydlení přímo nebo postupně, a to dle individuální potřeby klientů.

2.1.2. Přístupy k sociálnímu bydlení

V rámci sociálního bydlení existují dva základní přístupy, které se zaměřují na řešení bytové problematiky osob z různých důvodů znevýhodněných na trhu bydlení:

1) Housing first (Rapid re-housing) – jde o umožnění/zajištění trvalého bydlení potřebným osobám hned od počátku. Není založeno na zásluhovosti a je poskytováno za určitých podmínek (užití sociální služby dle individuálních potřeb). S touto formou sociálního bydlení

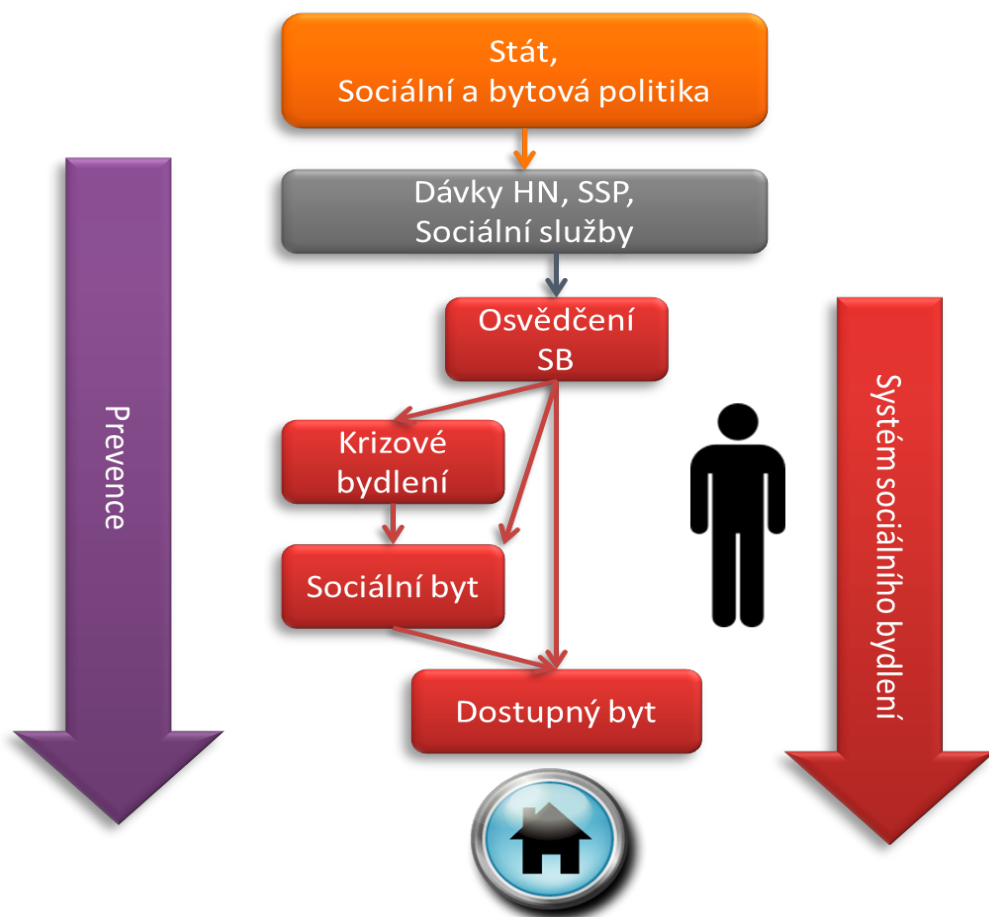
jsou dle zahraničních zdrojů (Volker Busch-Geertsema: Housing first Europe final report, 2013) lepší zkušenosti. V rámci tohoto přístupu je bydlení poskytnuto okamžitě společně s nepřerušovanou podporou. Cílem je normalizovat podmínky bydlení, jak jen to je v dané situaci možné, a zároveň podpořit deinstitucionalizaci a decentralizaci poskytování sociálních služeb, individualizovat je tak, aby nebyly vázány na místo, ale na konkrétního klienta.

2) Housing readiness (prostupné bydlení) – je druhým přístupem v oblasti sociálního bydlení a zaměřuje se na třístupňové postupné bydlení, kdy se klienti postupně učí fungovat a bydlení si udržet. Jednotlivé stupně jsou krizové bydlení, sociální bydlení a následně trvalé bydlení. Přístup je založen na tom, že klienta je nejprve potřeba na bydlení připravit. Předpokládá se „zásluhovost“, tedy že postoupit k vyššímu stupni bydlení lze až po prokázání, že je ho klient schopen zvládnout. V prvních dvou stupních má klient zajištěnou podporu, která je postupně utlumována, ve třetím stupni (trvalém bydlení) již není zajišťována, neboť se předpokládá, že již není potřeba.

Stupně sociálního bydlení dle Koncepce sociálního bydlení ČR 2015-2025

Stupeň	Podmínky
1. Krizové bydlení	Nový typ sociální služby na pomezí mezi noclehárnou a azylovým domem, který upraví novela o sociálních službách - pro lidi, kteří potřebují okamžitě ubytovat, poskytnout jim stravu a přístřeší včetně doprovodné a povinné sociální práce. Je určeno pro osoby, které nemají dostatečné kompetence bydlet bez vnější podpory - pobyt je možný maximálně šest měsíců.
2. Sociální byt	Zkolaudovaný prostor k trvalému bydlení se sníženým standardem, který zajišťuje obec - s klientem zde bude pracovat sociální pracovník (je zde povinnost výkonu sociální práce), sociální byt může být určen i pro osoby s dluhy na nájemném.
3. Dostupný byt	Zkolaudovaný prostor k trvalému bydlení s běžným standardem - (zajišťuje obec, která uzavře s klientem nájemní smlouvu na dva roky a jednou ročně pak prověřuje situaci potřebných) - pokud se příjem nájemníka zvedne nad stanovenou hranici, nájemné se může zvýšit maximálně o 15 procent. Po zlepšení situace se nájemník či rodina přesunou do běžného bydlení, pokud se situace nezlepší, zůstane nájemce v dostupném bytě. Nájemníkům se věnuje sociální pracovník, sociální práce je realizována dobrovolně a jen v odůvodněných případech. Dostupný byt je určen pro osoby, které mají dostatečné kompetence k bydlení bez podpory a režimu (např. senioři, zdravotně postižení apod.) a je možné do něj vstoupit přímo, bez bydlení v předchozích stupních. Funguje jako součást prostupného bydlení i jako housing first.

Stupně prostupného bydlení, zdroj Koncepce sociálního bydlení ČR 2015-2025, MPSV 2015

Graf Modelový příklad systému sociálního bydlení, zdroj Koncepce bydlení ČR, 2015.

2.1.3. Zacílení sociálního bydlení

Cílová skupina domácností pro systém sociálního bydlení je obecně definována jako domácnosti, pro které je trhem nabízené bydlení bez veřejné pomoci finančně nedostupné a které jsou zároveň na trhu bydlení z důvodu své rodinné, sociální, zdravotní nebo finanční situace či z důvodu své národnosti, etnického původu, věku či náboženství znevýhodněny, a tím ohroženy sociálním vyloučením. Jde o domácnosti, pro něž je trhem nabízené bydlení bez veřejné pomoci finančně nedostupné a které jsou na trhu bydlení znevýhodněny. Jedná se jednak o domácnosti, které sice mají dostatečnou kompetenci k udržení dlouhodobého nájemního bydlení, ale jejich příjmy jsou příliš nízké, jednak o domácnosti, kterým tyto kompetence chybí.

V první řadě jsou to osoby, které se pohybují na hranici příjmové chudoby a pod ní. Jedná se o osoby bez přístřeší, ohrožené ztrátou bydlení či žijící v nevyhovujících podmínkách. Jsou to osoby či rodiny, které dávají na přiměřené bydlení přes 40 procent svých příjmů zejména osamocení senioři, zdravotně postižení, rodiče samoživitelé, nízkopříjmové rodiny, a osoby sociálně vyloučené, nebo sociálním vyloučením ohrožené. Hranice příjmové chudoby je příjem nižší než 122 000 Kč na rok a osobu. Ve druhé řadě pak osoby či rodiny, které přiměřené bydlení mají a rády by v něm zůstaly, nestačí jim ale na něj příjem - možnost získat dávku na bydlení na dorovnání nájmu.

Dle aktuálního návrhu zákona o sociálním bydlení z února 2017 musí zájemce o vstup do systému sociálního bydlení splňovat definici osoby v bytové nouzi.

2.1.4. Definice pojmu osoby v bytové nouzi

I. Osoba v bytové nouzi je (dle § 4 odst. Návrhu zákona o sociálním bydlení, verze předložená vládě, únor 2017) je osoba, která:

a) je bez bydlení podle § 5, popřípadě po dobu nejméně 6 kalendářních měsíců po sobě jdoucích užívá k zajištění svého bydlení pouze zařízení sociálních služeb, ubytovací zařízení, ústavní zařízení, zdravotnická zařízení lůžkové péče, popřípadě je v náhradní rodinné péči nebo

b) sama nebo společně s osobami, se kterými je posuzována, vynakládá na bydlení více než 40 % započitatelných příjmů podle zákona o životním a existenčním minimu, a to včetně příspěvku na bydlení podle § 53, pokud zároveň těchto 40 % nepřekračuje výši normativních nákladů na bydlení,

c) a zároveň její započitatelný příjem, popřípadě též s příjmem společně posuzovaných osob, po úhradě nákladů na bydlení, nepřesahuje 1,6 násobku životního minima podle zákona o životním a existenčním minimu), přičemž celkové majetkové poměry těchto osob po zhodnocení majetkové situace podle § 8 znamenají bytovou nouzi a tato majetková a příjmová situace trvá nejméně 6 kalendářních měsíců po sobě jdoucích.

(2) Obec, ve které je osoba v bytové nouzi přihlášená k trvalému pobytu, popřípadě zde má trvalý pobyt, nemusí poskytnout formu podpory ze systému této osobě, jestliže dluží na nájemném vůči této obci, přičemž neprojevuje snahu svoji dluhovou situaci řešit.

(3) Okruh společně posuzovaných osob v bytové nouzi se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu. Při vyloučení z okruhu společně posuzovaných osob se postupuje podle zákona o pomoci v hmotné nouzi.

3. Stručná socioekonomická charakteristika města

Město Klatovy se nachází v jižní části Plzeňského kraje asi 40 km jižně od Plzně. Ze správního hlediska je centrem okresu Klatovy a zároveň obcí s rozšířenou působností SO ORP Klatovy, který je částí okresu Klatovy a tvoří ho 44 obcí. Město se skládá z 30 místních částí na území 19 katastrů.

K 1. 1. 2016 v Klatovech žilo 22 415 obyvatel a byly druhým největším městem v kraji. Průměrný věk obyvatel je 43,4 let. V posledních 10 letech se počet obyvatel mírně snižuje a obyvatelstvo stejně jako v celém kraji stárne.

Klatovy jsou významnou silniční křižovatkou oblasti, tranzitní doprava však bohužel prochází prakticky středem města. Nejvýznamnější silnicí je mezinárodní E 53, která navazuje na silnici I. třídy I/27, spojuje Plzeň s Železnou Rudou a pokračuje do Německa. Druhou významnou spojkou je silnice I/22, která vede v trase Domažlice – Klatovy – Strakonice- Vodňany a je kolmá na I/27. Na ně je napojena poměrně hustá síť silnic II. třídy. V Klatovech funguje velmi dobře i hromadná doprava, a to jak v rámci regionu, tak přímo ve městě. Městem prochází dvě železniční tratě Plzeň – Klatovy - Železná Ruda a Horažďovice - Klatovy - Domažlice. Obě mají velký význam pro dopravu na Šumavu a v Pošumaví. Nedaleko vlakového nádraží je i rozsáhlé autobusové nádraží pro regionální a dálkové linky. Městská hromadná doprava má tři autobusové linky.

Město bylo v minulosti centrem průmyslu na Klatovsku, dnes je zde nejvýznamnějším odvětvím potravinářství (mlékárna, pekárny, drůbežářské závody), významněji je zastoupen i dřevozpracující průmysl (pila a výroba nábytku TVAR), optika (firma Rodenstock – výroba brýlových čoček - minerálních a plastových, firma Wilens – výroba kontaktních čoček) a stavebnictví (Klatovská stavební společnost). Nezaměstnanost je v Klatovech poměrně nízká - 3,32%. Zároveň jsou Klatovy pro okolí místem, kam dojíždí řada obyvatel z okolních menších obcí za prací.

Město Klatovy je po všech stránkách centrem oblasti a má poměrně kvalitní síť služeb. Síť školství tvoří Mateřská škola Klatovy ("Klatovské školky") s 9 středisky (mateřské školy), 4 základní školy a 1 speciální základní a mateřská škola. Vyšší vzdělání reprezentují dvě střední odborná učiliště, gymnázium, tři střední odborné školy a jedna vyšší odborná škola. Ve městě je také základní umělecká škola, jazyková škola a sdružení volného času.

Město poskytuje možnosti sportovního i kulturního vyžití – je zde stálé divadlo i kino, muzeum a galerie. Kulturním centrem je Městské kulturní středisko.

Ze sportovní infrastruktury se ve městě nachází krytý bazén, koupaliště, zimní stadion a řada hřišť, tělocvičen a sportovišť, např. Centrum míčových sportů, rozsáhlý sportovní areál zaměřený na tenis, basketbal a badminton, kde lze najít 4 kurty na badminton, halu s antukou či prostory pro indoorové aktivity (zdravotní cvičení, spinning apod.), je zde i možnost ubytování.

Zdravotnické služby zajišťuje Klatovská nemocnice, a.s. a působí zde i řada ambulancí a specializovaných ordinací.

Také síť obchodních služeb je zde nadstandardní, nachází se zde jak obchody s potravinami a základním spotřebním zbožím včetně obchodních řetězců (Albert, Lidl, Kaufland, Tesco), tak i

specializované prodejny a řetězce (OBI, Intersport, Expert Elektro, Jízdní kola Ramala, Kuchyně Oresi, Rejoice apod.)

3.1. Obyvatelstvo

3.1.1. Počet obyvatel a jejich pohyb

K 31. 12. 2015 v žilo okrese Klatovy 86 617 obyvatel, v SO ORP Klatovy pak 50 549 obyvatel a přímo ve městě Klatovy 22 415 obyvatel. Přímou v Klatovech tak žije 45% obyvatel celého SO ORP, 26% obyvatel okresu Klatovy a 3,9% obyvatel Plzeňského kraje.

Ve městě ke stejnému datu převažují mírně ženy nad muži – tvoří 52,1% obyvatel, což je procentuálně více než odpovídá situaci v Plzeňském kraji i okrese. Nejvýrazněji převažují ženy nad muži ve věkové kategorii nad 65 let. Seniorek je v Klatovech o pětinu více než seniorů. V produktivním věku i ve věku do 14 let převažují muži nad ženami.

Počet obyvatel od roku 2008 do roku 2014 postupně klesal (o 2%), v roce 2015 o málo stoupl.

Pohyb obyvatel je v Klatovech minimální a v posledních 10 letech (2006-2015) docházelo víceméně stále k mírnému úbytku obyvatel. Přirozený přírůstek byl kladný jen v roce 2007, 2009 a 2010. Také migrační přírůstek byl v posledních letech spíše negativní, převažovalo vystěhovávání obyvatel z města. Pouze v posledních dvou letech se do města více obyvatel přistěhovalo, než kolik jich odešlo. Tento migrační přírůstek stojí také za nárůstem obyvatel v roce 2015.

Ve městě Klatovy k 1. 1. 2016 žilo 22 415 obyvatel, tedy čtvrtina (25,9%) obyvatel okresu Klatovy. Celkový počet obyvatel se snižuje jak díky vystěhovávání, tak kvůli nižší porodnosti, počet seniorů zároveň výrazně narůstá. Mezi seniory převažují ženy, které často žijí samostatně a mají nižší příjmy.

3.1.2. Věková struktura obyvatel a index stáří

Průměrný věk obyvatel města byl k 1. 1. 2016 43,4 let, což byl o něco vyšší průměrný věk, než odpovídá krajskému (42,3) i okresnímu průměru (43 let). Byl také vyšší, než odpovídá celorepublikovému průměru (41,9 let). Průměrný věk u mužů (41,8) byl nižší než u žen (44,9). Okres Klatovy patří mezi „nejstarší“ okresy v kraji.

V roce 2015 žilo v Klatovech 20,3% seniorů nad 65 let, což bylo více než v Plzeňském kraji (18,8%), okrese (19,8%) i SO ORP Klatovy (19,0%).

Index stáří¹ (poměr obyvatel nad 65 let k obyvatelům do 14 let) byl v Klatovech velmi nepříznivý (140,7), a to výrazně horší (vyšší) než v okrese (134,5), SO ORP (126,4), kraji (125,3) i celé ČR (119,0).

Za posledních 8 let (2007-2015) se počet obyvatel Klatov postupně mírně snižoval, pouze v roce 2015 mírně vzrostl. Celkem se však počet obyvatel od roku 2007 snížil o 402 obyvatel. Největší úbytek nastal u obyvatel v produktivním věku (tedy od 15 do 64 let), a to o 1452

¹ Data z roku 2015

obyvatel. Naopak seniorů (nad 65 let) v posledních letech výrazně přibýlo (o 914 osob, tj. o 25%). Tento trend je vidět i u indexu stáří.

Index stáří se v posledních letech zvyšuje, zatímco v roce 2008 byl 117,4 (bylo tedy o 17 % více seniorů než mladých do 15 let), tak v roce 2015 byl již 140,7. Tento negativní trend je zřejmý i na celorepublikové a krajské úrovni. Ve městě Klatovy je však nárůst indexu stáří vyšší (o 19,8%) než v kraji (o 13,6%) a svědčí o tom, že populace zde stárne rychleji.

U mužů byl ke stejnému datu index stáří (115,5) příznivější než u žen (167,2), přestože v posledních letech také narůstá. I tento trend je typický pro celou ČR.

Věková struktura obyvatel je nepříznivá, průměrný věk (43,4 let) je vyšší než odpovídá průměru kraje i ČR. Také index stáří je velmi nepříznivý (140,7) v rámci kraje patří mezi vyšší, od roku 2007 do 2015 se zvýšil o 20%. U žen je výrazně horší než u mužů. Oproti kraji i ČR zde žije vyšší % seniorů nad 65 let (20,3%) a méně dětí do 15 let (14,5%). Obyvatelstvo spíše ubývá a celkem rychle stárne.

3.1.3. Vzdělání²

U obyvatel starších 15 let převažovalo v roce 2011 středoškolské vzdělání bez maturity (31,6%) a úplné střední vzdělání s maturitou (30,8%). Vysokoškolské, nástavbové či vyšší odborné vzdělání mělo 17,6% obyvatel města, základní 15,6%. Lze říci, že ve městě bylo více obyvatel s vyšším než středoškolským vzděláním ve srovnání s okresem Klatovy (12,6%), SO ORP Klatovy (13,7%) i s Plzeňským krajem (14,1%) a ČR (16,5%).

V rámci Plzeňského kraje také převažovali obyvatelé vyučení (34,7%) před středoškolsky vzdělanými s maturitou (27,2%). Procento vyučených bylo v kraji vyšší než v Klatovech, a středoškolsky vzdělaných s maturitou naopak nižší.

Oproti celorepublikovému průměru bylo v Klatovech méně obyvatel s nižším vzděláním (základní nebo nedokončené mělo v ČR 18,1% obyvatel). V ČR byl procentuálně větší počet vyučených (32,9%) a menší počet středoškolsky vzdělaných (27%) i vysokoškoláků (16,5%) než přímo v Klatovech.

3.1.4. Ekonomická aktivita

Dle SLBD 2011 bylo v Klatovech 48,3% ekonomicky aktivních obyvatel³, z nichž 92% bylo zaměstnaných a většina z nich byly zaměstnanci (73,4%), téměř 5% ekonomicky aktivních tvořili důchodci (tedy 2,2% všech obyvatel)

47,1% obyvatel bylo neaktivních, z nichž 52,2% byly nepracující důchodci (celkem tvořili 25 % všech obyvatel města).

Klatovy měly mírně nižší % ekonomicky aktivních obyvatel, než je krajský (48,9%) i celorepublikový průměr (48,7%). V kraji i ČR v rámci nich převažovali zaměstnaní tvořící více než 90%, což je srovnatelné i s Klatovy.

² Zdrojem dat je SLBD 2011, novější data nejsou dostupná.

³ Tj. obyvatel starších 15 let, kteří byli buď zaměstnaní, nebo evidovaní jako nezaměstnaní (tedy mimo studentů, učňů, žáků a nepracujících důchodců).

Ve městě Klatovy bylo vyšší % obyvatel s úplným středoškolským a vyšším vzděláním, než odpovídá průměru kraje i ČR. 48,3% obyvatel města bylo ekonomicky aktivních, což je v rámci kraje i ČR mírně nižší než průměrná hodnota. Nepracujících důchodců zde bylo více, než odpovídá průměru kraje i ČR, % pracujících důchodců bylo srovnatelné .

V rámci kraje i ČR bylo o něco méně ekonomicky neaktivních (asi 45,7%). Z nich pak tvořili nepracující důchodci v kraji 50% (22,8% ze všech obyvatel kraje) a v ČR 48,3% (tj.22,1% všech obyvatel ČR), tedy nižší % než v Klatovech.

Počet pracujících důchodců ve městě byl srovnatelný s průměrem krajským i ČR (oba 2,2 % všech obyvatel).

3.1.5. Prognóza vývoje počtu obyvatel dle věku

Dle prognózy ČSÚ bude počet obyvatelstva v rámci SO ORP Klatovy oproti roku 2015 mírně stoupat, nejvýrazněji vzrostou počty seniorů, a to především žen. Oproti tomu počet obyvatel do 15 let bude mírně klesat stejně jako počet obyvatel v produktivním věku. Index stáří i průměrný věk obyvatel se bude zvyšovat. Z prognózy lze vyvodit, že bude docházet k stárnutí obyvatelstva v rámci SO ORP, přibývat budou zejména ženy starší 65 let, pokud bude současný vývoj pokračovat ve stejném trendu. Zatímco dnes (2015) tvoří senioři 19% obyvatel ORP, za 15 let budou tvořit 22,3% populace. V populaci naroste do roku 2030 počet seniorů asi o 3,3% (počet seniorů vzroste o 19% oproti roku 2015).

V okrese Klatovy bylo v roce 2015 19,8% seniorů, v roce 2030 se předpokládá jejich nárůst na 26,1%.

V Plzeňském kraji tvořili k 1. 1. 2016 senioři (starší 65 let) 18,7% obyvatel a dle prognózy to bude v roce 2030 22,8%, tedy o 4,1% více (počet seniorů vzroste o 21% oproti roku 2015).

Dlouhodobější prognóza byla zpracována ČSÚ pro jednotlivé kraje. V Plzeňském kraji se předpokládá v horizontu příštích 30 - 35 let postupný úbytek obyvatel mladšího a produktivního věku a výrazný nárůst seniorů (do roku 2050 téměř o 50% oproti roku 2015). Pokud bude současný trend vývoje počtu obyvatel pokračovat, také index stáří se zřejmě bude výrazně zvyšovat a spolu s ním poroste průměrný věk obyvatel. Dle předpokladů by v roce 2030 byl průměrný věk obyvatel kraje 45,7 let a v roce 2050 dokonce 48,2 let.

Dle prognóz ČSÚ vzroste do roku 2030 počet seniorů v okrese Klatovy i Plzeňském kraji o 20% oproti roku 2015 a do roku 2050 bude v kraji seniorů o 50% více. Naplní-li se prognózy, bude dle odhadu v Klatovech v roce 2030 cca 5 460 seniorů a v roce 2050 pak 6 800 seniorů nad 65 let.

3.2. Ekonomické ukazatele

3.2.1. Nezaměstnanost⁴ a její dlouhodobý vývoj

V Klatovech byla nezaměstnanost k 31. 12. 2015 velmi nízká, a to 3,32 %, u mužů je mírně vyšší (3,45%) než u žen (3,19%).

V roce 2015 bylo evidováno 540 uchazečů o práci, z nichž 90% byl dosažitelných⁵. Zatímco do roku 2010 počet nezaměstnaných stoupal, v posledních letech je zřejmý postupný pokles počtu nezaměstnaných, což je celorepublikový trend. V Klatovech se tak v letech 2010-2015 snížil počet nezaměstnaných na polovinu.

Ve městě byla nezaměstnanost v roce 2015 nižší i než v SO ORP Klatovy (3,57%) a výrazně nižší než v okrese Klatovy (4,92%), což je způsobeno tím, že okres zahrnuje i malé obce v příhraničním pásmu, kde je nezaměstnanost výrazně vyšší než v Klatovech a pohybuje se kolem 7-8%. Nejvyšší nezaměstnanost v okrese byla ke stejnému datu v obci Hnačov, kde dosahuje 10%.

Nezaměstnanost ve městě byla nižší i ve srovnání s krajským (4,62%) a republikovým průměrem (6,24%). Jak okres, tak SO ORP Klatovy patřily navíc v kraji mezi území s nejnižší nezaměstnaností (v rámci stejných územních jednotek). V okrese bylo v roce 2015 2951 nezaměstnaných a v SO ORP Klatovy 1309 osob. Nezaměstnaní v Klatovech tak tvoří 40% nezaměstnaných ORP a 18% okresu.

Struktura nezaměstnaných ukazuje, že v okrese Klatovy převažovaly ženy, které tvořily 57%. Téměř 23% uchazečů tvořily osoby se zdravotním postižením, 52% uchazečů bylo v evidenci úřadu práce déle než 5 měsíců. 13,7% nezaměstnaných mělo ve své péči děti do 15 let. Průměrná výše měsíční dávky k 31. 12. 2015 byla 6 337 Kč. Nejvíce uchazečů bylo ve věku 50-59 let a to 584 (cca 27%). Průměrný věk uchazečů byl 41,9 let. Převažovali vyučení uchazeči (845 -39%) a uchazeči se základním vzděláním (569 - 26%).

Pokud vycházíme z předpokladu, že struktura nezaměstnaných byla ve městě stejná jako v okrese Klatovy, pak cca 300 uchazečů byly ženy, 124 uchazeči OZP, 72 mělo v péči dítě do 15 let a 280 uchazečů bylo v evidenci déle než 5 měsíců.

Průběžná průměrná délka evidence uchazeče byla v okrese k 31.12.2015 594 dní, u uchazečů vyřazených z evidence (s ukončenou evidencí) pak 272 dní. Převažovali uchazeči, kteří byli v evidenci do 3 měsíců (téměř 20%), déle než rok bylo v evidenci 269 uchazečů (12,4%).

V Klatovech je velmi nízká nezaměstnanost (3,32%). Je evidováno 540 uchazečů o práci, z nichž je odhadem 300 žen, 124 osob se zdravotním postižením, 72 má v péči dítě do 15 let a 280 z nich je nezaměstnaných déle než 5 měsíců.

⁴ Data k 31. 12. 2015

⁵ Mohli okamžitě nastoupit do zaměstnání

3.3. Reálné příjmy - platy a důchody

3.3.1. Platy⁶

V Plzeňském kraji byl v roce 2015 průměrný hrubý měsíční plat 27 013 Kč, u mužů byl o čtvrtinu vyšší (29 748 Kč) než u žen (23 724 Kč). Čistý průměrný plat byl tedy 20 681 Kč. Medián průměrné mzdy je 24 135 Kč – to znamená, že polovina platů v Plzeňském kraji je nižší než tato částka.

Nejnižší mzdy mají ženy do 29 let se základním vzděláním, podprůměrný plat má asi 60% zaměstnanců a 10% mezd je pod hranicí chudoby.

Data týkající se průměrných platů jsou dostupná ze statistického šetření pouze pro celý Plzeňský kraj. Pro okresy a města nejsou v současnosti přesná data dostupná.

3.3.2. Důchody

V okrese Klatovy v prosinci 2015 pobíralo důchod celkem 26 029 osob, z toho 15 159 osob pobíralo důchod starobní, 4 696 pak invalidní důchod I., II. nebo III. stupně. 21,5% obyvatel pobíralo vdovský důchod (4 743 osob) a vdovecký (830 osob) kombinovaný s jiným důchodem, přičemž převažovaly ženy, které tvořily 85% osob s kombinovaným důchodem.

Průměrný důchod v okrese byl ke stejnému datu 10 718 Kč měsíčně, starobní byl o málo vyšší - 10 981 Kč. Průměrný invalidní důchod se odvíjí dle stupně invalidity a v prosinci 2015 byl 5 858 Kč (I. stupeň), 6 828 Kč (II. stupeň), 10 707 Kč (III. stupeň). Průměrný kombinovaný vdovský důchod je 12 012 Kč a vdovecký 13 496 Kč.

Průměrná hrubá mzda byla v roce 2015 v Plzeňském kraji 27 013 Kč, čistá pak 20 681 Kč měsíčně. Průměrný důchod tak dosahoval 52,1% průměrné mzdy a kombinovaný vdovský/vdovecký 58%/65%. Průměrné starobní i kombinované důchody v okrese Klatovy byly o něco nižší, než je krajský průměr, invalidní jsou srovnatelné.

Počet příjemců důchodů v okrese v letech 2010-2015 stoupal, a to především vlivem nárůstu počtu seniorů – příjemců starobních důchodů. Jejich počet vrostl od roku 2010 o 1136 osob (tj. o 8%).

V okrese Klatovy v prosinci 2015 bylo 2 544 invalidních důchodců III. stupně (průměrný důchod 10 707 Kč), 759 invalidních důchodců II. stupně (6 862 Kč) a 1393 invalidních důchodců I. stupně (5 858 Kč).

Počet invalidních důchodců celkově mírně narůstal – u III. a I. stupně klesal, výrazně přibylo od roku 2007 ale jen příjemců invalidních důchodů II. stupně. Průměrné důchody od roku 2007 rostou jen u příjemců invalidních důchodů III. stupně, u ostatních naopak klesají.

Za posledních 5 let (2010-2015) průměrné důchody vzrostly o 10%, což je společné všem druhům důchodů. Starobní důchody vzrostly téměř o 12%. Přesto okres Klatovy patří spíše mezi okresy s nižšími důchody v rámci kraje.

⁶ Dostupná data jsou pouze za kraj díky statistickému šetření MPSV, Regionální statistika ceny práce, Plzeňský kraj, 2015.

V Plzeňském kraji byl dle statistických šetření v roce 2015 průměrný hrubý měsíční plat 27 013 Kč (čistý pak 20 681 Kč). Nejnižší platy měly ženy se základním vzděláním do 29 let. Starobní důchod pobíralo v okrese Klatovy 15 159 osob. Průměrná výše starobního důchodu byla 10 981 Kč. Počet příjemců starobních důchodů narůstá (o 8% od roku 2010 do roku 2015). Narůstá i počet invalidů II. stupně (o 60% od roku 2010 do 2015), výše jejich průměrného invalidního důchodu ale klesá (o 1,5%).

3.3.3. Příjmy a výdaje domácností

Tato kapitola vychází z celorepublikového statistického šetření ČSÚ⁷, které zjišťovalo příjmy a výdaje různých typů domácností a míru chudoby v populaci. Data jsou z roku 2015.

Běžná domácnost v České republice měla v roce 2015 dle dat ČSÚ průměrně čistý roční příjem na osobu 157 609 Kč.

Domácnosti s ekonomicky aktivním členem v čele měly příjmy vyšší (cca o 7%),

Domácnosti důchodců měly roční příjem nižší (o 7%), stejně jako domácnosti, v jejichž čele byl nezaměstnaný (o 42,5%). Tyto domácnosti, kde je v čele nezaměstnaný či senior, patří častěji mezi skupiny obyvatel, kde hrozí pád pod hranici chudoby a následně i sociální vyloučení.

V ČR se za hranici chudoby považuje příjem domácnosti na osobu menší, než je 60% mediánu příjmu domácností na osobu (ekvivalentní jednotku) v daném roce.

Dle údajů ČSÚ se pod hranicí chudoby nacházelo v ČR 10% obyvatel, tedy kolem 1 milionu obyvatel ČR. Nejohroženější chudobou jsou nezaměstnaní, důchodci (z nich především seniorky) a děti nezaměstnaných do 16 let.

Příjmová chudoba hrozí i čtyřem procentům lidí, kteří pracují. Pod hranicí chudoby je více než sedm procent důchodců, 15 procent dětí do 16 let a 45 procent nezaměstnaných. Pro zpřesnění lze říci, že tři čtvrtiny důchodců, jimž hrozí příjmová chudoba, žijí sami a převážně jde o ženy. Třetina dětí žijících pod hranicí chudoby vyrůstá v neúplných rodinách (v 7,8% rodič pracuje, 24,7% rodič nepracuje), 30% v úplné rodině s 1 pracujícím rodičem, 27,7% v úplné rodině, kde nepracuje ani jeden rodič a 10% chudých chlapců a děvčat žije s oběma rodiči, kteří pracují.

Neočekávaný výdaj by v roce 2015 nezvládlo 36 procent lidí.

Dostatečný příjem, dostatečné materiální vybavení⁸ a ani práci nemá kolem 1,8 procenta lidí, tedy asi 190.000.

Výdaje na bydlení jsou procentuálně největší výdaj všech typů domácností.

Průměrná domácnost vydala v roce 2015 21,1% svých příjmů na bydlení a s ním spojené energie a vodu, průměrné domácnosti seniorů a nezaměstnaných vydají téměř třetinu příjmů (28,8%).

⁷ Šárka Šustová, oddělení statistických šetření, časopis Statistika a my, 2015/7
<http://www.statistikaamy.cz/2015/07/proc-chudoba-roste-kdyz-rostou-prijmy/>

⁸ Ve smyslu, že si nemohou dovolit čtyři a více položek z následujících devíti: auto, pračku, telefon, barevnou TV, dostatečně vytápět byt, týdenní dovolenou, jíst maso alespoň každý druhý den, zaplatit neočekávaný výdaj a placení pravidelných plateb bez velkých problémů.

Průměrný příjem domácností v ČR je na osobu 157 609 Kč. Na bydlení vydá průměrná domácnost 21,1% příjmů, domácnost v čele se seniorem 28,8%. Pod hranicí chudoby žije celkem 10% obyvatel ČR. Chudobou je ohroženo 45% nezaměstnaných, 7,4% seniorů, 4% zaměstnanců a 15% dětí do 15 let. Nejohroženějšími/nejzranitelnějšími osobami jsou nezaměstnaní, senioři a chudí zaměstnaní (samoživitelé s dětmi).

3.4. Sociální dávky a dávky hmotné nouze

3.4.1. Příspěvek na bydlení (sociální dávka)

Příspěvek na bydlení je sociální dávka, která pomáhá lidem s nižšími příjmy krýt výdaje na bydlení. Nárok na ní má nájemce nebo vlastník bytu, který vydá více než 30% příjmů (v Praze 35%) na bydlení (zohledňují se příjmy všech osob s trvalým bydlištěm v bytě). Pravidla upravuje zákon o státní sociální podpoře č. 117/1995 Sb.

Výše příspěvku na bydlení činí za kalendářní měsíc rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30 (na území hlavního města Prahy koeficientem 0,35). Tabulkové (normativní) náklady na bydlení se dělí podle toho, zda jde o nájemní, družstevní, anebo byty v osobním vlastnictví, a podle toho, v jak velké obci (dle počtu obyvatel) se byt nachází. V Klatovech, které spadají do kategorie do 50 000 obyvatel, jsou stanovené tabulkové náklady na bydlení v nájemních bytech dle počtu osob od 4 996 Kč (pro 1 osobu) do 13 406 Kč (pro 4 a více osob) a v družstevních a vlastních bytech je to od 4 484 Kč pro 1 osobu do 11 887 Kč pro 4 a více osob.

Počet vyplacených příspěvků na bydlení od roku 2007⁹ stále stoupá a v roce 2015 jich bylo vyplaceno téměř o 55% více než v roce 2007. Poslední rok meziročně (2014-2015) ale mírně klesl. Také celková částka vyplacená na bydlení narůstá – za posledních 8 let vzrostla více než 4x. V roce 2015 byl průměrně na domácnost vyplacen příspěvek na bydlení v částce 3 013 Kč.

V okrese Klatovy obdrželo dle dat ČSÚ v roce 2015 příspěvek na bydlení 12 101 žadatelů (domácností), tedy průměrně bylo vyplaceno 1010 dávek měsíčně, což je pro 2,8% domácností v okrese. Dle údajů ÚP KoP Klatovy bylo v okrese v roce 2014 vypláceno měsíčně průměrně 1 069 příspěvků na bydlení, v roce 2015 pak 1 024 a v roce 2016 průměrný počet vyplacených příspěvků poklesl na 950 měsíčně (o 11% oproti roku 2014).

Příspěvek na bydlení tvořil v roce 2015 asi 15% vyplacených dávek v okrese Klatovy. V roce 2008 to byla 2%. Zatímco prakticky všechny ostatní dávky (krom dávek pěstounské péče) klesají, příspěvek na bydlení až do roku 2014 výrazně narůstal stejně tak jako počet příjemců této sociální dávky.

Dle dat ÚP, kontaktní pracoviště Klatovy vyplatilo průměrně měsíčně na svém území¹⁰ 420 příspěvků na bydlení (PByd) v roce 2014, v roce 2015 to bylo 396 PByd a v roce 2016 pak 357 PByd. Počet vyplacených příspěvků na bydlení KoP Klatovy klesl v letech 2014-2016 o 15%. Snížil se počet příjemců ve věku 15-65 i nad 65 let.

⁹ Dle dat ČSÚ

¹⁰ Kontaktní pracoviště ÚP Klatovy vyplácí dávky sociální podpory pro území Klatovska (Klatovy, Nýrsko, Horažďovice).

Z podrobnější evidence Kontaktního pracoviště ÚP Klatovy, vyplývá, že v roce 2016 bylo na tomto pracovišti vyplaceno průměrně měsíčně 357 příspěvků na bydlení, osoby mladší 15 let pobíraly měsíčně 1 příspěvek na bydlení a senioři nad 65 let 58 příspěvků. Průměrná měsíční výše příspěvku byla 2 941 Kč. V roce 2014 byla průměrná výše příspěvku 2 842 Kč, došlo tedy k nárůstu výše průměrného příspěvku (na 1 osobu a 1 měsíc), a to o 3,5%. Příspěvek pak v roce 2014 pobíralo 63 seniorů (nad 65 let) a 1 osoba do 15 let. KoP Klatovy vyplácí zhruba 37-39% všech vyplacených příspěvků na bydlení v rámci okresu Klatovy. Toto procento se v posledních letech (2014-2016) příliš nemění.

Příspěvek na bydlení je nároková dávka, vychází z výše příjmů žadatele. Lze říci, že ji pobírají lidé, kteří mají nízké příjmy, tzn. jsou chudí. V okrese Klatovy bylo v roce 2015 průměrně vypláceno 1 010 příspěvků na bydlení měsíčně, Kontaktní pracoviště ÚP Klatovy vyplácelo průměrně 420 příspěvků měsíčně v roce 2014, 396 v roce 2015 a 357 v roce 2016. Mezi žadateli převažovali žadatelé v produktivním věku (15-65 let). Počet vyplacených příspěvků v letech 2014-2016 poklesl o 15%, výše průměrného příspěvku na bydlení vzrostla o 3,5%.

3.4.2. Doplatek na bydlení (dávky hmotné nouze)

Tyto dávky upravuje zákon o pomoci v hmotné nouzi (č.11/2006 Sb.), který vymezuje situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlení a mimořádnými událostmi a napomáhá řešení některých nárazových životních situací.

Nedílnou součástí pomoci v hmotné nouzi je sociální práce s klienty.

O doplatku na bydlení stejně jako dávkách pomoci v hmotné nouzi rozhodují a vyplácejí je příslušné krajské pobočky (kontaktní pracoviště) Úřadu práce ČR na základě sociálního šetření.

Osoba je v hmotné nouzi tehdy, když ona či její rodina nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na úrovni ještě přijatelné pro společnost. Současně si tyto příjmy nemůže z objektivních důvodů zvýšit, a vyřešit tak svoji nelehkou situaci vlastním přičiněním.

Doplatek na bydlení poskytuje Úřad práce člověku nebo rodině, pokud její příjem spolu s příspěvkem na živobytí stačí k zabezpečení živobytí, ale nezbyvá už na zaplacení nákladů na bydlení (i když pobírají příspěvek na bydlení). Výše doplatku je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení – tedy obvykle nájmu a energií – zůstala člověku či rodině částka na živobytí (ne méně než 1,3 násobek stanoveného životního minima).

V roce 2016 byly stanoveny částky životního minima (minimální hranice k zajištění výživy a základních potřeb) na 3 410 Kč na 1 osobu. Pro rodiny platí, že pro 1. dospělého je 3 410 Kč, ostatní dospělí 2 830 Kč, pro dítě do 6 let 1 740 Kč, dítě do 15 let 2 140 Kč a dítě do 26 let 2 450 Kč. Existenční minimum, tj. příjmy na hranici přežití, je nižší a v roce 2016 je 2 200 Kč na osobu.

Doplatek na bydlení lze čerpat, když osoba bydlí ve vlastním bytě nebo rodinném domě, v bytě na základě smlouvy (nájemní, podnájemní nebo smlouvy o výpůjčce), v bytě ve vlastnictví manžela/manželky, ve stavbě pro rekreaci, ale i v ubytovacím zařízení (ubytovně) či v zařízení sociálních služeb (domov pro seniory, DOZP, azylový dům, domov se zvláštním režimem, chráněném bydlení, domě na půli cesty nebo terapeutické komunitě).

Podrobnější aktuální data týkající se doplatku na bydlení jsou dostupná pro území krajů (ČSÚ), případně dle dat územních pracovišť ÚP, ale ne pro jednotlivá města. ÚP nevyplácí dávky dle trvalého pobytu žadatele. V Plzeňském kraji, kam Klatovy spadají, bylo v roce 2014 vyplaceno 29 000 doplatků na bydlení v celkové částce 125 mil. Kč, průměrně tedy 4 310 Kč na 1 dávku.

V roce 2013 bylo v Plzeňském kraji měsíčně průměrně vyplaceno 2 454 doplatků na bydlení a v roce 2014 2 384 doplatků, což je meziroční pokles o 2,8%. Doplatek na bydlení tak v současnosti využívá asi 1% domácností v kraji (v kraji je 242 397 domácností).

Výdaje na doplatek na bydlení v kraji meziročně vzrostly o 6,5% z 117 614 000 Kč na 125 216 000 Kč. Průměrně bylo vyplaceno 3 993 Kč měsíčně na dávku v roce 2013 a 4 377 Kč v roce 2014.

2014			2015			2016		
Přísp. na bydlení	Dopl. na bydlení	Přísp. na živobytí	Přísp. na bydlení	Dopl. na bydlení	Přísp. na živobytí	Přísp. na bydlení	Dopl. na bydlení	Přísp. na živobytí
1 069	419	986	1024	337	868	950	241	664

Průměrný měsíční počet vyplacených vybraných sociálních dávek za okres Klatovy, ÚP KoP Klatovy 2016.

V okrese Klatovy bylo v roce 2014 vyplaceno průměrně 419 doplatků na bydlení měsíčně, v roce 2015 to bylo 337 a v roce 2016 jen 241 doplatků, to je pokles o více než 42%. Stejně jako klesl počet vyplacených doplatků na bydlení měsíčně, klesal i počet vyplacených příspěvků na živobytí, a to o 33% (z 986 na 664 měsíčně).

KoP ÚP Klatovy vyplácí sociální dávky pro menší území, než je okres, území zhruba koresponduje s územím SO ORP Klatovy, na zbytku okresu vyplácí sociální dávky KoP Sušice. Je nutno však uvést, že žadatelé jsou evidováni podle rodného čísla (aby se předešlo dvojení dávek), a ne podle bydliště. Nelze tedy přesně určit, kde žijí, případně kolik žadatelů z daného města žádá na konkrétním KoP ÚP.

Typ dávky	Rok	Celkový objem vypl. dávek	Počet vypl. dávek za rok	Průměrný měsíční objem celkem vypl. dávek	Počet dávek (průměr za měsíc)	Průměrná měsíční dávka na osobu	Počet měsíčně vyplacených dávek dle věku		
							0-15 let	16-65	>65
Příspěvek na bydlení	2014	14 334 589	5 044	1 194 549	420	2 842	1	356	63
	2015	13 929 705	4 749	1 160 809	396	2 933	1	338	57
	2016	12 602 161	4285	1 050 180	357	2 941	1	298	58
Příspěvek na živobytí	2014	21 078 918	5 374	1 756 577	448	3 922	3	433	12
	2015	14 935 386	4 449	1 244 616	371	3 357	4	354	13
	2016	10 638 464	3315	886 539	276	3 209	5	259	12
Doplatek na bydlení	2014	11 210 841	2 687	934 237	224	4 172	1	213	10
	2015	6 673 545	1 813	556 129	151	3 681	1	138	12
	2016	4 140 707	1115	345 059	93	3 714	1	84	8

Vybrané sociální dávky vyplacené Kontaktním pracovištěm ÚP Klatovy 2014-2016, ÚP 2017.

Dle dat Úřadu práce Plzeňského kraje, kontaktní pracoviště Klatovy vyplatilo průměrně měsíčně na svém území 224 doplatků na bydlení a 448 příspěvků na živobytí v roce 2014, v roce 2015 to bylo 151(DByd) a 371 (PnŽ) a v roce 2016 pak 93 (DByd) a 276 (PnŽ)¹¹.

Z podrobné evidence Kontaktního pracoviště ÚP Klatovy vyplývá, že počet vyplacených příspěvků na živobytí na tomto pracovišti v posledních 3 letech klesá. V roce 2014 bylo vyplaceno průměrně měsíčně 448 příspěvků na živobytí, v roce 2016 276 (PnŽ), tedy téměř o 39% méně. Klesá zejména počet příspěvků vyplacených osobám ve věku 15-65 let, tedy ekonomicky aktivním obyvatelům. U osob mladších 15 let došlo k mírnému nárůstu počtu osob, zatímco v roce 2014 ho pobíraly měsíčně 3 osoby, v roce 2016 pak 5 osob. U seniorů nad 65 let se počet vyplacených příspěvků na živobytí v letech 2014-2016 příliš nemění (cca 12). Průměrná měsíční výše vyplaceného PnŽ byla v roce 2016 byla 3 209 Kč. Od roku 2014 tak klesla o 18%.

Na stejném pracovišti bylo v roce 2016 vypláceno měsíčně v průměru 93 doplatků na bydlení (1 osobě mladší 15 let a 8 seniorům). Průměrná výše doplatku byla 3 714 Kč na žadatele a měsíc. Od roku 2014 došlo k výraznému poklesu počtu vyplacených doplatků na bydlení, a to o 58% (v roce 2014 bylo vyplaceno 224 doplatků). Nejvýraznější pokles byl ve věkové skupině od 15-65 let, ve které jsou nejčastěji zahrnuti rodiny s dětmi, tj. u žadatelů v produktivním věku.

Téměř 2/3 doplatků na bydlení (stejně jako příspěvků na živobytí a bydlení) jsou vypláceny žadatelům ve věku od 30 do 55 let, tedy v produktivním věku, kdy se dá u velkého procenta navíc předpokládat, že mají ve své péči nezletilé děti.

KoP Klatovy vyplácelo v roce 2014 53% všech doplatků na bydlení vyplacených průměrně měsíčně v okrese, v roce 2015 to bylo již jen 45% a v roce 2016 pak 38%. Také % počtu

¹¹ PnŽ = příspěvek na živobytí DByd = doplatek na bydlení PBYd = příspěvek na bydlení.

měsíčně vyplacených příspěvků na živobytí KoP Klatovy v rámci okresu klesá, ale mírněji (v roce 2014 tvořily 45% příspěvků vyplacených v okrese a 41% v roce 2016)

Počet vyplacených doplatků na bydlení se v posledních letech výrazně snížil (na území KoP Klatovy o 50%, na území okresu Klatovy o 42%) jednak díky snížení nezaměstnanosti, jednak díky omezení počtu ubytoven, na kterých lze doplatky vyplácet.

Doplatek na bydlení stejně jako příspěvek na živobytí jsou dávky hmotné nouze, přidělovány jsou na základě sociálního šetření a výše příjmů. Rozhoduje o nich ÚP. Vyplácen je i v ubytovnách a zařízeních sociálních služeb. Příjemci jsou často lidé ohrožení ztrátou bydlení. Kontaktní pracoviště ÚP Klatovy vyplácelo v roce 2016 průměrně 93 doplatků na bydlení měsíčně, převážně byli žadatelé v produktivním věku (16-65 let). V roce 2014 bylo vyplaceno průměrně 259 a v roce 2015 pak 185 doplatků měsíčně. V letech 2014 - 2016 klesl počet vyplacených doplatků o 58%, výše průměrného vyplaceného doplatku (na osobu a měsíc) klesla o 18%.

4. Kapacity bydlení v obci

4.1. Bytový a domovní fond

Data o domovním a bytovém fondu jsou dostupná ze Sčítání lidí domů a bytů 2011 (SLBD 2011).

V Klatovech bylo 3 365 domů, z nichž 78,5% byly domy rodinné a téměř 19% bytové. Ostatní budovy tvořily 2,5%.

88% všech domů bylo obydleno, z rodinných domů bylo obydleno 81,5% (18,5% tedy neobydleno) a z bytových 98,6%.

Většina domů (67,6%) patřila fyzickým osobám, obec nebo stát vlastnil pouze 2,6% domů, převážně bytových a bytová družstva vlastnila 1,7% domů. Téměř 50% všech bytových domů spoluvlastnili vlastníci bytů. Rodinné domy vlastnili především soukromí vlastníci - fyzické osoby (81,5%).

V letech 1991-2011 bylo postaveno nebo zrekonstruováno v Klatovech 552 domů (16,5%). Nejvíce domů bylo postaveno v 80. letech.

Ve městě bylo celkem 9 100 obydlených bytů, 67% z nich bylo v bytových domech a 32% v rodinných.

V osobním vlastnictví bylo 35,9% bytů, nájemních 23,5% a družstevních 4,6%.

Převažovaly byty s větším počtem obytných místností- nejvíce bytů mělo 4 (32,6% všech bytů) a 3 místnosti (26,7%). Velkých bytů s 5 a více místnostmi bylo 17%. Nejméně bylo malých bytů s 1 obytnou místností (4,4%).

4.1.1. Hospodařící domácnosti

Dle dat ČSÚ (SLBD 2011) bylo v Klatovech celkem 9 570 hospodařících domácností, z nichž 61,9% tvořila jedna rodina, 26% domácností tvořily rodiny se závisými dětmi (72% těchto rodin je úplných a 28% neúplných). Domácnosti jednotlivců tvořily 32,6% domácností, tj. téměř třetinu všech hospodařících domácností.

Ve městě Klatovy bylo 3 365 domů, z nichž bylo 88% obydlených. Neobydlených bylo 18,5% rodinných a 1,4% bytových domů. V domech bylo 9 100 obydlených bytů, z nichž bylo 23,5% (2 136) nájemních. V Klatovech je málo malých bytů, tj. s 1 obytnou místností (4,4%). Hospodařících domácností bylo ve městě 9 570, ve třetině žila jen jedna osoba (32,6%), v 26% rodiny s dětmi, v 7,4% neúplné rodiny s dětmi do 15 let.

4.1.2. Bytová výstavba - nově dokončené byty

V letech 2010-2015 bylo na území okresu Klatovy postaveno 878 nových bytů, z nichž 546 (62,2%) bylo v rodinných domech.

Ve stejném období bylo dokončeno přímo ve městě Klatovy 129 nových bytů. Převažovaly také nové byty v rodinných domech (70,5%). Přímo v Klatovech vzniklo téměř 15% všech nových bytů v rámci celého okresu.

Město Klatovy se v posledních letech na výstavbě nepodílelo a nepostavilo žádné byty, které by byly ve vlastnictví města.

Za posledních 5 let (2010-2015) bylo v Klatovech postaveno 129 bytů (15% výstavby v okrese). Z nich 70,5% bytů bylo v rodinných, 26% v bytových domech. Město nerealizovalo žádnou výstavbu jako investor.

4.2. Byty, jejichž vlastníkem je město

Město Klatovy¹² vlastnilo k 1. 10. 2016 celkem 686 bytů, ve kterých žilo 1 226 obyvatel města (tedy 5,5% všech obyvatel města). Z těchto bytů bylo 421 běžných obecních bytů, 193 bytů v celkem 4 domech bylo malometrážních a určených pro seniory. Nejde přímo o domy s přítomnou pečovatelskou službou, ale tato služba je zde dostupná.

Byty ve vlastnictví obce		Počet bytů	Počet obyvatel	Z toho dětí	Nájem (Kč/m ²)	Popis
Celkem		686	1 226			Všechny byty ve vlastnictví města
Sociální	272/III	21	56	21	45,46	Byty pro nízkopříjmové obyvatele
	3/II	10	20	5	45,46	Byty pro nízkopříjmové obyvatele
	125/II	4	5	1	45,46	Byty pro nízkopříjmové obyvatele
	743/III	37	66	17	55	Ubytovna Zahradní pro nízkopříjmové obyvatele
	celkem	72	147	44	45,46	(V bytech se společným příslušenstvím je nájem nižší - 38,27 Kč/m ² .)
DZU	832/III	127	129	-	45,46	Domy s malometrážními byty pro seniory a OZP (DZU) – v některých bytech se společným příslušenstvím je nájem nižší, a to 38,27 Kč/m ²
	391/III	24	25	-	45,46	
	392/III	18	26	-	45,46	
	393/III	24	29	-	45,46	
	celkem	193	209	0	45,46	
Jiné	celkem	421			70	Běžné nájemní městské byty, které nespádaly do podmínek pro prodej bytu.

¹² Zdrojem dat je MěÚ Klatovy, 2016.

V roce 2012 byl bytový fond města tvořen 833 byty¹³, od roku 2012 do roku 2015 bylo odprodáno 147 bytů do soukromého vlastnictví, od roku 2007 do roku 2012 bylo odprodáno 552 městských bytů. Přednostně a za zvýhodněnou cenu byly byty odprodávány stávajícím nájemníkům, ostatní pak přes realitní kanceláře.

Nájem v běžných městských bytech je 70 Kč/m², což odpovídá dolní hranici běžného nájmu v bytech ve městě. Ten se pohybuje mezi 70-100 Kč/m². V městském bytě o velikosti 70 m² je tedy nájem 4 900 Kč měsíčně bez energií. Senioři nad 75 mohou požádat o snížení nájmu.

Nájem v bytech pro nízkopříjmové obyvatele a bytech pro seniory je 45,46 Kč/m², v sociální ubytovně 55 Kč/m².

K 31. 12. 2015 bylo obsazeno 665 městských bytů, 9 bytů bylo volných a okamžitě dostupných a 12 k rekonstrukci. Ze sociálních bytů (DZU i pro nízkopříjmové obyv.) bylo obydlených 256 bytů a neobydlených 9.

V roce 2015 bylo evidováno 65 žadatelů o městský byt, z nichž 48 bylo uspokojeno, a v roce 2016 bylo k 1. 8. 2016 evidováno 23 žadatelů.

V současnosti (k 1. 1. 2016) je 278 nájemních smluv u bytů města na dobu určitou a 392 na dobu neurčitou (jedná se o staré smlouvy).

Město Klatovy vlastní 7,5% všech bytů ve městě (686), z nich 421 jsou běžné obecní nájemní byty. Žije v nich 5,5% obyvatel města (1 226). Výše nájmu běžného bytu je 70 Kč/m². U seniorů starších 75 let je možné výši nájmu snížit.

Od roku 2007 do roku 2012 bylo odprodáno 552 městských bytů, od roku 2012 do roku 2015 bylo odprodáno 147 bytů do soukromého vlastnictví. Přednostně a za zvýhodněnou cenu jsou byty odprodávány stávajícím nájemníkům, ostatní pak přes realitní kanceláře. Prodej městských bytů může městu v budoucnu komplikovat tvorbu bytové politiky a systému sociálního bydlení obecně.

4.3. Sociální bydlení v Klatovech (byty ve vlastnictví města)¹⁴

V Klatovech existují ve vlastnictví města v rámci bydlení, které lze považovat za sociální, tyto formy bydlení – byty zvláštního určení (určené pro seniory a osoby se zdravotním postižením - OZP), byty v domech sociálního bydlení (byty kategorie B) a byty se společným nebo jen částečným příslušenstvím (byty kategorie C, sociální ubytovna), které jsou určeny pro nízkopříjmové obyvatele.

Celkově se jedná o 265 bytů, z nichž 193 je v Domech zvláštního určení (DZU), 35 v domech s nižším nájmem (pro nízkopříjmové obyvatele) a 37 v sociální ubytovně. Za DZU se považuje dům s byty určenými pro užívání seniory a osobami se zdravotním postižením a prakticky jde o byty zvláštního určení dle §2300 Občanského zákoníku tedy o byty uzpůsobené k bydlení

¹³ Analýza bytové politiky a souvisejících potřeb vybraných obcí Plzeňského kraje, Člověk v tísni, 2012.

¹⁴ Zdrojem dat v kapitole je MěÚ Klatovy a webové stránky města, 2016.

osob se zdravotním postižením či omezením. Byty sociálního bydlení jsou určeny pro řešení svízelné situace jednotlivců či rodin a pro nízkopříjmové obyvatele.

V 193 bytech zvláštního určení k 1. 10. 2016 žilo 209 obyvatel a nájem je zde 45,46 Kč/m², v sociálních bytech žilo 81 obyvatel (z toho 27 dětí) a v sociální ubytovně 66 obyvatel (z toho 17 dětí). Nájem v sociálních bytech je 45,46 Kč/m² v bytech, kde je společné příslušenství, činí nájem 38,27 Kč/ m², v sociální ubytovně je 55 Kč/ m².

4.3.1. Byty zvláštního určení

Jedná se o byty určené pro obyvatele, jejichž hlavním příjmem je důchod, prioritně pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Jde především o malometrážní byty uzpůsobené seniorům a osobám s hendikepou, kteří ale zároveň nepotřebují komplexní péči a jsou schopni vést samostatný život ve vhodných podmínkách.

V bytech může být poskytována pečovatelská služba dle potřeby obyvatel, ale samy domy (byty) nejsou sociálním zařízením.

Tyto byty spravuje městem zřízená organizace, a to Správa nemovitostí Klatovy, s.r.o (dále jen SNK)

V Klatovech jsou to 4 domy – objekt v Masarykově ul. 391, 392 a 393 s 66 byty a objekt v Podhůrecké ulici čp. 832 se 127 bytovými jednotkami, který byl původně domovem–penzionem pro důchodce. Celkem zde žije 209 osob.

Kromě přestěhování se do DZU mohou senioři ve městě požádat po dosažení 75 let o snížení nájemného v městském bytě, a zůstat tak ve svém stávajícím bytě.

4.3.2. Sociální byty pro nízkopříjmové obyvatele

Sociální byty jsou ve 3 objektech – ulice Palackého čp. 125, Palackého čp. 3 a Niederleho čp. 272.

Žádosti eviduje správce bytů (SNK), který připravuje podklady pro bytovou komisi, bytová komise doporučuje ke schválení pronájem konkrétního bytu a schvaluje ho Rada města Klatovy.

4.3.3. Sociální ubytovna

Jedná se objekt v Zahradní ul. 743 s 37 byty (86 lůžky), který k 1. 10. 2016 obývalo 66 obyvatel, z toho 17 dětí. Nájem je zde 55 Kč/m². Schválená kapacita ubytovny je 162 lůžek.

Jedná se ubytovnu se souhlasem splňující standardy kvality bydlení podle § 33b odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. a lze na ní vyplácet doplatek na bydlení.

Prioritně je určena osobám v krizi, bez přístřeší, obětem domácího násilí a rodinám.

Sociální práce je zde zajišťována dle potřeby klientů, ale není stanovena povinnost ji povinně odebrat. Pokračuje zde sociální práce u nájemníků, u kterých probíhala již před uzavřením nájemní smlouvy nebo pokud vyvstane potřeba ji využívat. Případné problémy řeší SNK ve spolupráci s Odborem sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Klatovy (dále OSVZ).

V Klatovech sociální byty zastupují byty v domech zvláštního určení prioritně určené pro

seniory a osoby se zdravotním postižením (193 bytů/209 obyvatel) a byty pro nízkopříjmové obyvatele (72 bytů, z nich je 37 v sociální ubytovně/66 obyvatel a 35 v bytech s běžným režimem a nižším nájemem/81 obyvatel). Sociální byty s povinnou sociální službou ve městě chybí. V sociálních bytech je poskytována sociální práce dle potřeb a zájmu obyvatel. Nájem je ve výši 45,46 Kč/m² a 38,27Kč/m.

4.4. Ubytovny v soukromém vlastnictví

V Klatovech je v současnosti 12 ubytoven, pouze 3 z nich však splňují standardy bydlení dle § 33b odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. a mohou přijímat nízkopříjmové obyvatele, osoby v krizi a zároveň splňují podmínky pro vyplácení doplatku na bydlení.

Kapacita těchto ubytoven je 24 buněk v ubytovně v Jateční ulici a v ostatních dvou 59 lůžek.

Ostatní ubytovny standardy bydlení nesplňují a slouží především k ubytování zaměstnanců místních firem nebo agenturních pracovníků.

Cena za bydlení je 120-140 Kč na den na dospělé osobu.

ZAŘÍZENÍ, ADRESA	TYP STAVBY	PROVOZOVATEL (VLASTNÍK)	KAPACITA
Ubytovna Nádražní 179/III	objekt k bydlení	SJM Ing. Nový Jiří, Nová Jitka	I - 13 lůžek, II - 21 lůžek
Ubytovna Jateční 673/II	stavba ubytovacího zařízení	SJM Ing. Sedlář Josef, Mgr. Sedlářová Petra	24 ubyt. buněk
Ubytovna „Lázně“ Dr. Sedláka 350/III	stavba občanského vybavení	SJM Ing. Skala Jaroslav, Mgr. Skalová Renata	25 lůžek + 2 služební byty

MěÚ Klatovy, Ubytovny splňující standardy kvality bydlení podle § 33b odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., údaje platné ke dni 12. 9. 2016.

Ve městě jsou 3 ubytovny splňující standardy kvality bydlení, tyto ubytovny vlastní soukromí vlastníci. Kapacita je celkem 59 lůžek + 24 buněk. Cena za ubytování je nadměrně vysoká. Chybí následné formy bydlení se sociální prací, do kterých by se mohli klienti ubytovny posunout.

4.5. Pobytové sociální služby

V Klatovech a okolí je v současnosti 8 pobytových zařízení sociálních služeb, 6 z nich vlastní město a provozuje příspěvková organizace města Městský ústav sociálních služeb Klatovy, zbylé 2 provozuje Oblastní charita Klatovy. Jejich výčet a kapacita jednotlivých služeb je v tabulce níže. 4 pobytové služby se zaměřují na občany v tíživé situaci, ohrožené ztrátou bydlení či bez přístřeší, ostatní poskytují služby seniorům a zdravotně postiženým osobám.

SOCIÁLNÍ SLUŽBY – POBYTOVÉ				
Pobytové zařízení	Typ stavby	Provozovatel služby	Cílová skupina	Kapacita
Azylový dům Koldinova 276/II	stavba občanského vybavení	Město Klatovy	oběti domácího násilí, v krizi, bez přístřeší, rodiny s dětmi	36 lůžek
Sociální ubytovna Koldinova 277/II	stavba občanského vybavení	Město Klatovy	osoby bez přístřeší, muži, ženy 18-64 let	37 lůžek
Noclehárna Koldinova 277/II	stavba občanského vybavení	Město Klatovy	osoby bez přístřeší, muži, ženy 18-64 let	11 lůžek (9 pro muže a 2 pro ženy)
Domov sv. Zdislavy pro matky s dětmi v tísní Měchurova 317/II (Azylový dům)	objekt k bydlení	Oblastní charita Klatovy	pro matky v tísní, ženy s dětmi, těhotné, v krizi, oběti trestné činnosti...	18 lůžek (6 žen + děti)
Domov pro seniory v Klatovech Podhůrecká 815/III	objekt občanské vybavenosti	Město Klatovy	senioři nad 60 let	126 lůžek
Domov pokojného stáří, Václavská 12	objekt k bydlení	Oblastní charita Klatovy	senioři nad 60 let	27 lůžek
Domov pro seniory v Újezdci Újezdec 1	stavba občanského vybavení	Město Klatovy	senioři nad 60 let	79 lůžek
Domov pro osoby se zdravotním postižením Újezdec 14	stavba občanského vybavení	Město Klatovy	dospělí nad 27 let, osoby s chronickým postižením	34 lůžek

MěÚ Klatovy, údaje platné ke dni: 12. 9. 2016.

4.5.1. Azylový dům v Koldinově ulici (MěÚSS Klatovy)

Vlastníkem je město, které ho provozuje prostřednictvím své příspěvkové organizace (MěÚSS Klatovy). Kapacita azylového domu je 36 lůžek ve vícelůžkových pokojích se společným sociálním zařízením a kuchyňkou nebo v samostatných obytných buňkách. Součástí domu je i klubovna, herna pro děti a společenská místnost pro setkávání. Azylový dům se nachází v blízkosti centra a má i venkovní zahradu s hracími prvky pro děti. V blízkosti je dostatečné občanské vybavení i dobré dopravní spojení MHD. Služba je prioritně určena občanům města a ubytování je poskytováno po dobu 1 roku. Služba je zpoplatněna, a to tak, že dospělá osoba platí 120 Kč denně, v případě rodiny pak 90 Kč na dospělého a 60 Kč na dítě. V roce 2014 prošlo azylovým domem 119 klientů, z nichž bylo 41 z Klatov, v roce 2015 to bylo 87 klientů (26 z Klatov) a k 31. 9. 2016 pak 89 klientů (20 z Klatov). Zároveň evidují **15 žadatelů o** azylový dům. Problémem je, že pro velké rodiny je AD nevhodný (jsou zde příliš malé prostory).

4.5.2. Sociální ubytovna, Koldinova ulice (MěÚSS Klatovy)

Také sociální ubytovnu vlastní město, které ji provozuje prostřednictvím své příspěvkové organizace (MěÚSS Klatovy). Sociální ubytovna je zpoplatněna stejně jako azylový dům (120 Kč na osobu, u rodin 90 Kč na dospělého a 60 Kč na dítě denně). Kapacita zařízení je 37 lůžek ve vícelůžkových pokojích se společnou kuchyňkou a sociálním zařízením nebo samostatných bytech. Budova se nachází v centru města. V roce 2014 poskytli ubytování 105 klientům, z nichž 44 bylo přímo z Klatov, v roce 2015 pak 87 klientům (29 z Klatov) a v roce 2016 (k 30. 9. 2016) 89 klientům (17 z Klatov). Zařízení se snaží neodmítnout žádného klienta, v případě naplněné kapacity sociální ubytovny žadatele eviduje. K 31. 9. 2016 bylo evidováno **30 žadatelů**.

4.5.3. Noclehárna (Koldinova ulice, MěÚSS)

Je třetím pobytovým zařízením sociálních služeb v Klatovech, které se zaměřuje na osoby v bytové nouzi, krizi či obtížné životní situaci a které vlastní město a spravuje MěÚSS. Noclehárna poskytuje ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování. Je určena osobám bez přístřeší, mužům i ženám ve věku 18 – 64 let (počítá se s rozšířením služby i pro klienty vyššího věku). Kapacita noclehárny je 11 lůžek (9 lůžek pro muže a 2 pro ženy). Lůžka jsou ve vícelůžkových pokojích se společným sociálním zařízením a kuchyňkou. Noclehárna je zřízena v suterénu objektu sociální ubytovny nedaleko centra Klatov. Cena pobytu je 65 Kč za noc. Noclehárna je otevřena od 16:30 do 8:00. Přednostně přijímá občany z Klatov a okolí, v případě volné kapacity z celé ČR.

4.5.4. Domov sv. Zdislavy pro matky s dětmi v tísní (Měchurova 317/II)

Jedná se o pobytovou službu, azylový dům pro matky s dětmi, který provozuje Oblastní charita Klatovy. Kapacita služby je 18 lůžek (pro 6 žen s dětmi) a určena je ženám s dětmi a těhotným ženám v tíživé životní situaci spojené se ztrátou bydlení. Zařízení je v blízkosti centra města a tvoří ho buňky. Vždy 2 buňky mají pak společné sociální zařízení a kuchyňku. U domu je i zahrada s herními prvky pro děti. Cena služby je 130 Kč/osobu v případě těhotné ženy a 100 Kč/osobu v případě matky pečující o dítě. První až třetí dítě platí 70 Kč/den, každé

další je ubytováno zdarma. V roce 2016 (k 6. 10. 2016) zde bylo ubytováno 21 matek a 37 dětí, v roce 2014 pak 17 matek a 27 dětí. V letošním roce museli odmítnout **28** matek a v roce 2015 **33** matek z kapacitních důvodů.

4.5.5. Domov pro seniory v Klatovech, Podhůrecká ul. 815 a Domov pro seniory v Újezdci, Újezdec 1

Obě pobytová zařízení jsou určena především seniorům nad 60 let a patří městu Klatovy. Také tato pobytová zařízení spravuje MěÚSS Klatovy. Cílem je poskytovat kvalitní pobytové sociální služby seniorům, kteří už nadále nemohou žít ve svém domácím prostředí tak, aby mohli prožít plnohodnotný a spokojený život. Kapacita domova pro seniory v Klatovech je 126 lůžek, v Újezdci pak 79 lůžek. Cena pobytové služby je u pokojů bez sociálního zařízení dle počtu lůžek 133 až 153Kč/den. U dvoulůžkového pokoje se sociálním zařízením pak 158 Kč/den. Cena za stravu není do výše uvedených cen služby zahrnuta. Pohybuje se mezi 130-140 Kč/den. Dům pro seniory v Klatovech vznikl z bývalého penzionu pro důchodce.

4.5.6. Domov pro osoby se zdravotním postižením v Újezdci

Také DOZP je provozován MěÚSS Klatovy a je určen osobám s chronickým duševním onemocněním a s mentálním postižením ve věku 27 - 80 let. Kapacita zařízení je 34 lůžek v převážně 2 lůžkových pokojích se sociálním zařízením. Cena služby je dle velikosti pokoje od 148 Kč/den (3lůžkový a 2lůžkový pokoj se sociálním zařízením), 158 Kč/den 2lůžkový pokoj a 153 Kč/den 1lůžková buňka + stravné 130-140 Kč/den.

4.5.7. Domov pokojného stáří naší Paní, Václavská 12

Provozovatelem služby je Oblastní charita Klatovy a cílem této pobytové služby je poskytnutí ubytování, péče a stravy klientům – seniorům starším 60 let. Kapacita služby je 27 uživatelů a cena služby se pohybuje dle počtu lůžek na pokoji (jednolůžkový pokoj 200,- Kč/den, dvojlůžkový pokoj 175,- Kč/den, trojlůžkový pokoj 160,- Kč /den) + stravné 140 Kč/den.

Kromě pobytových služeb v Klatovech (26 lůžek následné péče, 9 sociálních lůžek) využívají místní obyvatelé v případě nemožnosti se o sebe alespoň částečně postarat (senioři upoutaní na lůžko, vyžadující specializovanou, stálou péči) pobytová zdravotnická zařízení v Horažďovicích (140 lůžek následné péče, 10 sociálních lůžek) či sociální lůžka v Domažlicích (50 lůžek následné péče, 5 sociálních lůžek).

V Klatovech je 8 pobytových zařízení sociálních služeb, z nichž 6 spravuje město prostřednictvím MěÚSS Klatovy. 4 z nich jsou krizové pobytové služby - 3 azylové domy (kapacita 91 lůžek) a 1 noclehárna (11 lůžek). 4 zařízení jsou určeny seniorům nebo zdravotně postiženým - 3 domovy pro seniory (kapacita 232 lůžek), 1 DOZP (34 lůžek). K úplnému spektru pobytových služeb chybí Domov se zvláštním režimem (DZR) a hospicová péče. Poptávka po službách převyšuje nabídku (30 - 75¹⁵ neuspokojených

¹⁵ Žadatelé mohou žádat na více pobytových zařízeních současně, proto nelze uvést jejich přesný počet.

žadatelů napříč pobytovými zařízeními) - kapacita není zcela dostatečná, což je i důsledek toho, že Klatovy jako okresní město i ORP mají velkou spádovou oblast. Klienti zařízení jsou i z jiných měst.

4.5.8. Zdravotnická zařízení (dlouhodobý pobyt)

Ve městě sídlí Klatovská nemocnice, a.s., která je rozsahem zdravotní péče, počtem lékařských oborů i personálu druhým největším zařízením v Plzeňském kraji. Slouží obyvatelům Klatov i celého okresu, který je jedním z největších okresů v ČR (patří sem i část Šumavy s velkými turistickými centry). Kromě zdravotní péče pro obyvatele města zajišťuje také sociální pobytovou službu. Zřizovatelem nemocnice je Plzeňský kraj. Nemocnice je součástí Zdravotnického holdingu Plzeňského kraje (ZHPK) stejně jako všechny krajské nemocnice. V roce 2012 byl dokončen nový areál nemocnice, který centralizoval všechny budovy nemocnice do jednoho místa a umožnil modernizaci. Celkem má 25 zdravotnických pracovišť, fungují zde jak lůžková, tak ambulantní oddělení. Nyní má nemocnice 285 lůžek akutní péče, 26 lůžek následné péče a 9 sociálních lůžek.

Lůžkové oddělení následné péče poskytuje komplexní léčebnou, ošetrovatelskou a rehabilitační péči pro dlouhodobě nemocné pacienty. Jejím cílem je minimalizování následků onemocnění, a to u pacientů, u kterých již byla zvládnuta akutní fáze onemocnění. Po stabilizaci zdravotního stavu a ukončení léčby jsou pacienti propouštěni do domácího ošetřování s dohledem praktického lékaře nebo předávání dále do ústavů sociální péče. Oddělení sociálních lůžek je součástí Oddělení následné péče. Tato služba je poskytována v souladu se zákonem 108/2006 Sb. (Zákon o sociálních službách) a prováděcí vyhláškou č. 505/2006 MPSV a je určena pro klienty, kteří již nevyžadují akutní nemocniční péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopni žít samostatně v domácím prostředí.

Součástí ZHPK a sesterskou nemocnicí je i nemocnice v Horažďovicích s lůžky následné péče (LDN) a sociálními lůžky. Tato nemocnice slouží i pacientům z Klatovské nemocnice (a tedy i obyvatelům Klatov) s chronickým onemocněním, kteří potřebují stálou, ale již ne akutní péči a nemají možnost žít ve svém domácím prostředí. LDN se skládá ze čtyř lůžkových stanic. Kapacita stanic je 150 lůžek (z toho 140 následné péče a 10 lůžek sociální péče), které se nacházejí celkem v 55 pokojích. Je zde 25 dvoulůžkových pokojů (z toho 8 s vlastní koupelnou a WC), 20 třílůžkových (z toho 4 s koupelnou a WC) a 10 čtyřlůžkových pokojů. Obyvatelé Klatov mohou využívat i nemocnici v Domažlicích (50 lůžek následné péče a 5 sociálních lůžek).

Oddělení následné péče nemocnic obvykle umožňují následnou péči po dobu 3 měsíců (po stabilizaci akutních problémů), poté, pokud je potřeba, a klient pobírá příspěvek na péči, může využít sociální lůžko.

Ze zdravotnických zařízení působí přímo v Klatovech Klatovská nemocnice, a.s., která má kromě 285 zdravotních lůžek, 20 lůžek následné péče a 9 sociálních lůžek. Obyvatelé Klatov, kteří nejsou soběstační ani s pomocí pečovatelské služby nebo rodiny, odchází většinou na lůžka následné péče nebo na sociální lůžka v Klatovech, v případně plné kapacity a dle možností např. do LDN Horažďovice, LDN Domažlice nebo do pobytových zařízení sociální služeb.

4.6. Sociálně vyloučené lokality (dále jen SVL) a problémové lokality z hlediska sociálních služeb

Přímo ve městě Klatovy se podle tzv. „Gabalovy analýzy“¹⁶ nachází jedna dlouhodobě existující sociálně vyloučená lokalita, kterou obývá asi 40 lidí. Jedná se o 2 činžovní domy na periferii města. Lokalita je tedy vyloučená i prostorově, její obyvatelé mají obtížnější přístup k sociálním službám i občanské vybavenosti. Mají však možnost zaměstnání v místním zemědělském družstvu, takže má lokalita nebývale nízkou míru nezaměstnanosti.

V SVL v době zpracování analýzy oficiálně nebydlely žádné děti do 15 let, v minulosti se zde vyskytly případy umístění dětí do zařízení ústavní péče. Nevyskytovaly se zde žádné závažné případy rizikového chování.

Dle informace SNK jsou byty v dané lokalitě současné době (5/2017) využívány zaměstnanci školního statku, je proto diskutabilní považovat tuto lokalitu za vyloučenou.

V rámci SO ORP jsou dle „Gabala“ ještě další 3 vyloučené lokality, 2 v blízkých Janovicích nad Úhlavou, v níž žije asi 100 obyvatel, a 1 v Dlažově, kde žije 40-50 lidí.

Město Klatovy v posledních letech aplikovalo politiku „rozpuštění“ sociálně vyloučených lokalit, v jejímž rámci zanikly dvě další lokality tak, že jejich obyvatelé byli rozstěhováni do různých městských bytů a do městské ubytovny. Vedení obce je s touto strategií spokojeno a aplikuje ji i na nově přichozí osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Poskytovatelé sociálních služeb upozorňují, že lokality identifikované v obci jako sociálně vyloučené v roce 2006 jsou, až na výjimku tzv. „Čertovky“, zrušeny. Dochází k vytváření nových ohnisek koncentrace sociálně vyloučených. Po stránce symbolické jsou dle poskytovatelů sociálních služeb obyvateli Klatov a sociálními službami vnímané jako sociálně vyloučené následující lokality: krizové pobytové zařízení v Koldinově ul., byty pro nízkopříjmové obyvatele v Niederleho ul., městská sociální ubytovna v Zahradní ulici. Jako SVL lokalita je většinou poskytovatelů sociálních služeb vnímána soukromá ubytovna v nedalekých Janovicích. Ojedinele identifikuje poskytovatel sociálních služeb za soc. vyloučené lokality ubytovnu u autobusového depa MHD Klatovy, v ubytovnu v blízkosti supermarketu Albert a ubytovnu v Chudeníně.

V Klatovech je dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit (SVL) v ČR z roku 2014 1 SVL, kterou tvoří 2 domy na periferii města. Žije zde asi 40 obyvatel. Děti zde nežijí, v minulosti se zde vyskytly případy umístění dětí do zařízení ústavní péče. Obyvateli Klatov jsou však jako sociálně vyloučené („nedobré adresy“) vnímány i další lokality – objekty (ubytovny a městská krizová pobytová zařízení např. ubytovna u Depa MHD Klatovy, ubytovna poblíž supermarketu Albert, ubytovna v Zahradní ul., dům v Niederleho ulici pro nízkopříjmové obyvatele).

¹⁶ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, GAC, s.r.o. 2014.

5. Dostupnost bydlení v obci

zpracováno ve spolupráci s organizací Člověk v tísni o.p.s.

5.1. Trh s byty a nemovitostmi¹⁷

5.1.1. Nájem

Běžné byty ve městě se pronajímají podle velikosti a podle stavu. V novostavbách a cihlových domech stejně jako v centru Klatov jsou pronájmy vyšší.

K 15. 2. 2017 bylo k pronájmu nabízeno 10 realit. Cena za 1+1 až 2+kk, bez nákladů na energie, se pohybovala od 4.000,-Kč do 7.000,-Kč. Cena za 2+1, bez nákladů na energie, se pohybovala okolo 7.000,-Kč. Cena za 3+1, bez nákladů na energie, se pohybovala okolo 8.000,-Kč.

Tržní nájemné v Klatovech tedy odpovídá částce 80-150 Kč/ m². Cena nájmu (bez energií) se pohybuje na stejné úrovni jako cena za bydlení v krizovém ubytovacím zařízení. Zejména u rodin s dětmi se cena za ubytování pohybuje na úrovni tržně nabízených nájmu. Z hlediska osob v bytové nouzi je největší překážkou kauce za pronájem. V případě občanů romské národnosti je šance získat nájemní byt ještě menší, přestože mají příjmy, které by jim hrazení tržního nájemného dovolovaly.

5.1.2. Prodej byty/domy

Cena bytů se v Klatovech pohybuje od 500 000 Kč v případě malých bytů (1+0,1+1) až po částky kolem 2,5 mil Kč u bytů větších. Ceny novostaveb jsou pak ještě o něco vyšší. Vliv na cenu má jak u bytů, tak i domů stáří a stav nemovitosti, velikost pozemku, užitná plocha či lokalita, kde se nachází. Domy se přímo v Klatovech a okolí prodávají v cenových relacích od 1,5 mil (menší a starší nemovitosti, s menšími pozemky, v okrajové lokalitě) do 4,5 mil Kč – větší domy, novostavby, domy v atraktivních lokalitách. V každém případě jsou ceny nemovitostí poměrně vysoké a pro nízkopříjmové obyvatele těžko dostupné.

¹⁷ Data k 1. 12. 2016, zdrojem jsou údaje realitních kanceláří a internetový průzkum nabídek bytů.

5.2. Bytová politika města a záměry v rámci bydlení¹⁸

5.2.1. Obecní byty

U bytů ve vlastnictví města je nájem ve spodní hranici běžných komerčních bytů, a to 70 Kč/m², u bytů sociálních přibližně poloviční (45,46 Kč/m² nebo 38,27 Kč/m²).

Ke konci roku 2016 bylo obsazeno 665 městských bytů, 9 bytů je volných a okamžitě dostupných a 12 je nutno rekonstruovat.

V současné době není písemná koncepce bytové politiky města. Co se týká stávajícího bytového fondu, město nemá zájem vlastnit byty v domech, ve kterých není výlučným vlastníkem, a nemá tedy podstatnější vliv na správu domu jako celku. Z toho důvodu nemá problém s dalším odprodejem bytů do osobního vlastnictví, ale zamýšlí si ponechat bytový fond s cca 500 byty na realizaci své bytové politiky. Výše zmíněné byty plánuje odprodat po zaniknutí nájemní smlouvy (jedná se většinou o smlouvy na dobu neurčitou).

5.2.2. Správa bytového fondu města

Správu městských bytů a veškerou agendu s ní spojenou vykonává bytový podnik Správa nemovitostí Klatovy, s. r. o. (dále SNK), kterou založilo město Klatovy. Založena byla v roce 2004 a kromě bytových prostor spravuje i městské nebytové prostory. Zajišťuje také kompletní správu společenstev vlastníků bytových jednotek ve městě (cca 100 společenstev) a prodej městských bytů dle schválených zásad prodeje městských bytů. S výjimkou evidence žádostí o byty o DZU, kterou má na starosti sociální odbor města, přijímá a eviduje žádosti o pronájem/prodej městských bytů a zástupce SNK je členem bytové komise Klatovy.

5.2.3. Bytová politika města

Od roku 2011 bylo dokončeno přímo ve městě Klatovy 129 nových bytů. Převažovaly nové byty v rodinných domech (70,5 %). Přímo v Klatovech vzniklo téměř 15 % všech nových bytů v rámci celého okresu. Město Klatovy se v posledních letech na výstavbě nepodílelo a nepostavilo žádné byty, které by byly ve vlastnictví města.

V roce 2012 byl bytový fond města tvořen 833 byty¹⁹, od roku 2012 do roku 2015 bylo odprodáno 147 bytů do soukromého vlastnictví, od roku 2007 do roku 2012 bylo odprodáno 552 městských bytů. Přednostně a za zvýhodněnou cenu jsou byty odprodávány stávajícím nájemníkům, ostatní pak přes realitní kanceláře.

V dlouhodobém časovém horizontu zvažuje město postavit 23 nových bytů na pozemku města.

Dalším záměrem je vybudovat Domov se zvláštním režimem – zařízení pro zdravotně postižené (prioritně pro seniory a osoby s Alzheimerovou chorobou) v objektu bývalé porodnice (dříve školy), který je v majetku Klatov. Tento záměr je ve fázi příprav a hledání dotačních zdrojů.

¹⁸ Zdrojem informací jsou rozhovory se zástupci MěÚ a SNK, 2016.

¹⁹ Analýza bytové politiky a souvisejících potřeb vybraných obcí Plzeňského kraje, Člověk v tísni, 2012.

Město deklaruje zájem se postarat o znevýhodněné občany, prioritně seniory a zdravotně postižené, ale i nízkopříjmové obyvatele, nemá ale dle zástupců samosprávy zájem vytvářet prostor a podmínky pro příliv „problémových“²⁰ osob do města.

5.2.4. Výběr žadatelů o obecní byt

Přidělování městských bytů se řídí směrnicí č.1/2006 o hospodaření s byty ve vlastnictví města Klatovy a Pravidly nájmu bytů ve vlastnictví města Klatovy z roku 2014. Ty také pověřují správou bytů SNK. Uzavření nájemní smlouvy k bytu doporučuje bytová komise, která je poradním orgánem rady města, a schvaluje Rada města Klatovy.

Bytová komise má 15 členů a tvoří ji zástupci nominovaní politickými stranami, které jsou v zastupitelstvu, zástupce SNK, Odboru sociálních věcí a zdravotnictví a vedoucí azylového domu. Komise se schází pravidelně jedenkrát měsíčně..

U běžných městských bytů nejprve město (prostřednictvím SNK) zveřejní nabídky pronájmu bytů, uveřejní termín prohlídky daného bytu a zájemci o daný byt si požádají přímo o tento konkrétní byt. Žádosti o byt eviduje správce (SNK), ale neexistuje běžný pořadník žadatelů o byty, na každý uvolněný byt se podává žádost vždy znovu. Obvykle se na každý uvolněný byt eviduje cca 5-12 žadatelů.

Žádost o byt musí být podána písemně. Žadatelé musí být způsobilí k právním úkonům, nesmí vlastnit nemovitost určenou k bydlení a nesmí být dlužníkem města.

Všechny žádosti zhodnotí bytová komise, která doporučí radě, komu byt pronajmout. Rada následně schvaluje pronájem konkrétního bytu.

Nově přidělené byty jsou pronajímány na dobu určitou (1 rok) a následně lze pronájem prodloužit o další rok (záleží to na řádném plnění podmínek ze strany nájemce).

Obec neplánuje v blízké době stavět nové byty, ale zvažuje rekonstrukci bývalé vojenské ubytovny, v jejímž objektu plánuje zřídit startovací byty, byty podporovaného bydlení (rekonstrukce je ve fázi přípravy projektové dokumentace pro 23 bytových jednotek).

²⁰ Problémových je zde myšleno ve smyslu zadlužených, nezaměstnaných, s kriminální minulostí.

Písemná bytová politika chybí. Byty města spravuje Správa nemovitostí Klatovy, s.r.o. (SNK), přidělení bytu doporučuje bytová komise a schvaluje rada města. Žadatel žádá o konkrétní byt, nesmí dlužit městu a vlastnit nemovitost určenou k bydlení. Neexistuje pořadník žadatelů o byt, žadatelé musí aktivně sledovat nabídku pronajímaných bytů.

U bytů ve vlastnictví města je nájem ve spodní hranici běžných komerčních bytů a to 70 Kč/m², u bytů sociálních cca poloviční (45,46 Kč/m², příp. 38,27 Kč/m²), v sociální ubytovně 55 Kč/m².

Počet bytů ve vlastnictví města klesá, byty jsou odprodávány (od roku 2007 do 2015 bylo prodáno 699 bytů). Ze stávajícího bytového fondu chce město zachovat asi 500 bytů, ostatní odprodat. V blízké budoucnosti také neplánuje výstavbu bytů. Plánována je i rekonstrukce objektu vojenské ubytovny na 23 bytů. Dalším záměrem je vybudovat Domov se zvláštním režimem pro seniory a zdravotně postižené, kteří nemohou žít sami.

5.2.5. Zadluženost domácností v bytech města Klatovy

Město Klatovy evidovalo v roce 2015 (k 31. 12. 2015) v obecních bytech 65 dlužníků. Výše jejich dluhu byla celkem 1 668 762 Kč, a průměrný dluh tak dosahoval částky 25 673 Kč.

V sociálních bytech (DZU, pro nízkopříjmové obyvatele) evidovalo město (resp. správce bytového fondu SNK) k stejnému datu 15 dlužníků a celkový dluh byl 170 265 Kč, tedy 11 351 Kč průměrně na jednoho dlužníka.

Po bývalých nájemnících eviduje město k 1. 12. 2016 datu dluh 4.245.331,- Kč na jistinu (o příslušenství se účtuje až v okamžiku, kdy je uhrazeno, do bilance společnosti ani města se nezapojuje, eviduje se zvlášť) a 1.318.000,- Kč u nájemníků, u nichž běží exekuční řízení, řízení o insolvenční řízení.

Dluhy na nájemném eviduje a řeší SNK, s.r.o. Nájemné je v bytech splatné k poslednímu dni v měsíci, přičemž pokud zaplatí nájemník nájem déle než 7 dní po lhůtě splatnosti, je povinen zaplatit úrok z prodlení ve výši 8,05% dlužné částky ročně. V některých případech (závažné důvody) lze uzavřít na základě žádosti nájemce dohodu o posečkání. V případě dluhu lze dohodnout splátkový kalendář (splácí se dlužná částka s úrokem ke dni uzavření splátkového kalendáře). Pokud nájemce nezaplatí nájem za dobu 3 měsíců a nereaguje na upomínky a výzvy, je vyzván k zaplacení do 15 dnů. Pokud není nájem zaplacen, správce (SNK) dá bytové komisi návrh k výpovědi z bytu bez výpovědní lhůty, který následně schvaluje rada města. Následuje žaloba na vyklizení-rozsudek-soudní vyklizení (cca do 1 roka).

Při uzavírání splátkového kalendáře je postup následující: nejprve je nutno zaplatit první splátku na místě, pak je možno uzavřít dohodu o dalších splátkách. Maximální doba pro splacení dluhu je 18 měsíců, minimální splátka 500 Kč měsíčně. Aktuálně (k 1. 12. 2016) je sjednáno zhruba 20 splátkových kalendářů a 1 smlouva o posečkání.

Průměrně je v roce 2016 v Klatovech v prodlení s platbou nájemného 100 rodin měsíčně (asi 15% nájemníků), obvykle ale pouze platí se s zpožděním (o 5-10 dnů po splatnosti).

V roce 2015 nebyla prodloužena smlouva 14 nájemníkům a v roce 2016 pak 13 nájemníkům a to kvůli dluhům na nájemném, ale i kvůli nevhodnému užívání bytu (nepořádek, odpojená elektřina, plyn), v roce 2016 proběhlo 1 exekuční vyklizení bytu.

V roce 2015 bylo evidováno v běžných bytech města 65 dlužníků, přičemž jejich průměrný dluh byl 25 673 Kč, a v sociálních bytech 15 dlužníků s průměrným dluhem 11 351 Kč. Po bývalých nájemnících je celková výše dluhu 5,5 mil Kč. Dluhy eviduje a řeší SNK. Zadlužování se předchází upomínkami, dohodami o posečkání, splátkovým kalendářem. Každý měsíc se opozdí s platbou nájmu cca 100 rodin (15% nájemníků). Aktuálně je sjednáno zhruba 20 splátkových kalendářů, minimální splátka 500 Kč měsíčně. Management dluhů není provázán s cílenou sociální prací.

5.3. Byty zvláštního určení

5.3.1. Byty pro seniory a zdravotně postižené

Jedná se o 193 bytů určených pro obyvatele, jejichž hlavním příjmem je důchod, prioritně pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Jde především o malometrážní byty uzpůsobené seniorům a osobám s hendikepou, kteří ale zároveň nepotřebují komplexní péči a jsou schopni vést samostatný život ve vhodných podmínkách. V bytech je možné na základě přání nájemce poskytovat pečovatelskou službu, ale samy domy (byty) nejsou sociálním zařízením.

K říjnu 2016 zde žilo 209 osob.

Žádosti o byty eviduje Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ, k 10/2016) evidoval celkem 217 všech žádostí o DZUDZU (pro seniory a OZP), z toho 20 akutních a 5 od osob se zdravotním postižením. O byt pro seniory v DZU v roce 2015 nově žádalo (aktuální žadatelé) 34 žadatelů, 18 žadatelů bylo uspokojených, v roce 2016 přibylo 26 žadatelů a uspokojeno bylo 12.

Přidělení bytu doporučuje bytová komise a schvaluje Rada města Klatovy.

Nájem se uzavírá na dobu neurčitou, výjimečně na dobu určitou.

Podmínky pro žadatele o byt pro seniory:

- I. Doložení zdravotního stavu
- II. Doložení výše příjmů
- III. Vyjádření sociálního odboru MěÚ Klatovy (zhodnocení zdravotního stavu, sociálních, ekonomických a bytových podmínek žadatele)
- IV. Žadatel nesmí vlastnit byt či dům
- V. Žadatelem může být i senior, který nemá trvalé bydliště v Klatovech.

Kromě přestěhování se do DZU mohou senioři ve městě požádat po dosažení 75 let o snížení nájemného v městském bytě, a zůstat tak ve svém stávajícím bytě.

5.3.2. Byty a ubytování pro příjmově vymezenou skupinu obyvatel

Podmínky pro žadatele o byt pro příjmově vymezenou skupinu obyvatel v jednom domě s dotací (Plánická ul.):

- I. Jednotlivec - jeho příjem za posledních 6 měsíců nepřekročil 80 % průměrné hrubé měsíční mzdy (počítá se celkově za 6 měsíců, tj. 6 x průměrná hrubá měsíční mzda x 0,8)

II. Rodiny, - jejichž celkový příjem za posledních 6 měsíců nepřekročil 1,5 násobek průměrné hrubé měsíční mzdy

Podmínky přidělení u ostatních bytů pro nízkopříjmové obyvatele:

- Podání písemné žádosti
- Doložení výše příjmů
- Bezdlužnost vůči městu

Na základě komunitního plánování v roce 2013 byl přijat záměr poskytovat terénní sociální službu nájemcům ze strany sociálního odboru (případně ve spolupráci s ostatními poskytovateli sociálních služeb v obci).

Byty jsou přidělovány podle počtu žadatelů (1 žadatel – garsoniéra, 2-3 osoby byt 1+1, 4 -5 osob 2+1 a více než 5 osob byt 3+1).

Nájemní smlouva je uzavírána na dobu určitou (1 rok) a po tuto dobu je garantována výše nájemného, následně lze nájemní smlouvu prodloužit na další rok se stejnou výší nájemného (pokud je nájemce stále nízkopříjmovým obyvatelem).

5.3.3. Sociální ubytovna v Zahradní ulici

Kapacita ubytovny je 37 bytů a k říjnu 2016 zde žilo 66 obyvatel, z toho 17 nezletilých dětí. Nájemní smlouva se uzavírá nejprve na 3 měsíce, pak se prodlužuje na rok. Nájemníci by zde měli být maximálně 5 let a do té doby by se měli dostat k běžnému nájemnímu bytu.

5.4. Ubytovny v soukromém vlastnictví

V Klatovech je v současnosti 12 ubytoven, pouze 3 z nich však splňují standardy bydlení dle § 33b odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. a mohou přijímat nízkopříjmové obyvatele, osoby v krizi a zároveň splňují podmínky pro vyplácení doplatku na bydlení.

Kapacita těchto ubytoven je 24 buněk v ubytovně v Jateční ulici a v ostatních dvou 59 lůžek.

Cena za bydlení je 120-140 Kč na den na dospělé osobu.

Klienti v ubytovnách zůstávají dlouhodobě a často odcházejí do jiných forem krizového bydlení ve městě (azylový dům, noclehárna) nebo i do jiných měst (Sušice, Plzeň, Domažlice).

Město Klatovy uděluje souhlas s vyplácením doplatku na bydlení, pokud jde o žadatele ubytovaného v ubytovacím zařízení na území Klatov, a to pouze za předpokladu, že splní následující kritéria:

- Před podáním žádosti na ÚP má v Klatovech trvalý pobyt minimálně 3 roky nebo je v pracovním poměru ve městě nebo vykonává veřejnou službu pro město.
- Není dlužníkem vůči městu Klatovy.
- Nespáchal přestupek proti majetku, veřejnému pořádku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi za poslední 2 roky před podáním žádosti na ÚP

Někteří z majitelů soukromých ubytoven v obci se od roku 2015 zaměřili na novou cílovou skupinu – zaměstnance pracovních agentur. Na základě smluv s pracovními agenturami mají část nebo i celou kapacitu vyhrazenou pro agenturní zaměstnance nebo zaměstnance konkrétních podniků. Hlavní příčinou je již zmíněná novela zákona o dávkách Hmotné nouze platná od 1. 1. 2015, jež změnila pravidla a metodiku výpočtu dávky doplatku na bydlení (DnB). Místnosti sloužící k ubytování musí splňovat určitá hygienická a stavební kritéria, která

zároveň s novými podmínkami pro nárok na DnB, podmiňují maximální přípustný počet osob a dětí na danou místnost sloužící k ubytování.

Vážným problémem jsou ubytovny, na kterých bydlí rodiny s dětmi. Častým jevem v ubytovnách jsou plísně a obecně nevyhovující hygienické podmínky. Početné rodiny jsou nuceny sdílet jednu místnost. Není zde zajištěno soukromí pro jednotlivé členy rodiny, nejsou zde podmínky pro přípravu do školy či odpočinek. Rodiny s dětmi sdílí sociální zařízení a kuchyň s ostatními jednotlivci. Poskytovatelé sociálních služeb se shodují v názoru, že nevyhovující až nepřípustné podmínky bydlení mají na děti velmi negativní dopad především z hlediska přejímání nevhodných vzorců jednání a problémům s plněním povinné školní docházky.

Pozitivně lze hodnotit nízkou cenu bydlení v bytech pro nízkopříjmové obyvatele a seniory. Kromě vlastních kapacit bytů zvláštního určení (pro seniory a OZP) umožňuje město seniorům starším 75 let setrvání v nájemním bytě umožněním snížení výše nájmu. Kapacity bydlení pro nízkopříjmové skupiny obyvatel jsou omezené a chybí v nich systematická a efektivní sociální práce. Město vydává za určitých podmínek souhlas s vyplácením doplatku na bydlení žadatelům o něj (ve městě existují 3 ubytovny „se souhlasem“). Problémem je množství dětí bydlících na ubytovnách.

5.5. Krizová ubytovací zařízení v obci

MěÚSS provozuje tři pobytová zařízení: Azylový dům pro rodiny s dětmi, Sociální ubytovnu pro dospělé a rodiny s dětmi, a Noclehárnu pro jednotlivce. Oblastní charita Klatovy je zřizovatelem Azylového domu pro matky s dětmi v tísní. Cena a poskytování sociálních služeb v těchto zařízeních se řídí dle vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb. k zákonu o sociálních službách č. 108/2006 Sb: maximální přípustná cena činí 130,-Kč za dospělou osobu nebo 100,-Kč za dospělou osobu a 70,-Kč za dítě, jde-li o rodinu s dětmi. Náklady za ubytování se mohou hradit prostřednictvím přiznaných dávek hmotné nouze, resp. dávky doplatku na bydlení.

Cena za ubytování v krizových pobytových zařízeních – Klatovy

Provozovatel služby	Pobytové zařízení	Cílová skupina	Kapacita	Cena za den (v Kč)
MěÚSS Klatovy	Azylový dům, ul. Koldinova 276	pouze rodiny s dětmi	36 lůžek	dospělý 120,- dítě 60,- rodič 90,-
	Sociální ubytovna, ul. Koldinova 277	osoby bez přístřeší, muži, ženy 18-64 let, rodiny s dětmi	37 lůžek	dospělý 120,- dítě 60,- rodič 90,-
	Noclehárna, ul. Koldinova 277	osoby bez přístřeší, muži, ženy 18-64 let	11 lůžek (9 pro muže a 2 pro ženy)	65,-
Oblastní charita Klatovy	Domov sv. Zdislavy pro matky s dětmi v tísni Měchurova 317/II	osoby bez přístřeší – pouze ženy s dětmi, těhotné ženy	18 lůžek, 6 žen + děti	těhotná žena 130,- matka 100,- dítě 70,-

Ceny ubytování v krizových pobytových službách, Klatovy, 2016.

Níže následují modelové příklady pro ubytování z hlediska četnosti rodiny v uvedených typech zařízení. V těchto nákladech není započtena strava. Z hlediska ceny jde zejména v případě rodin s dětmi o poměrně drahé ubytování, které se pohybuje spíše horním limitu dle zmíněné vyhlášky a v případě krizového ubytování Domu sv. Zdislavy limitu přímo dosahuje.

Příklady ceny – krizové ubytovací zařízení

počet osob	cena za měsíc (v - Kč) MěÚSS	cena za měsíc (v Kč) Oblastní charita
1 rodič, 2 děti	6.300	7.200
2 rodiče, 2 děti *	9.000	X*
1 dospělý **	1.950	3.000/3.900

*Oblastní charita Klatovy zřizuje krizové pobytové zařízení pouze pro matky s dětmi nebo těhotné matky, z tohoto důvodu je vyznačená kategorie irelevantní.

** V případě krizového pobytového zařízení Oblastní charity Klatovy se jedná o ženu/těhotnou ženu.

Zejména u rodin s dětmi se cena za ubytování pohybuje na úrovni tržně nabízených nájmu. K 15. 2. 2017 bylo k pronájmu nabízeno 10 realit. Cena za 1+1 až 2+kk bez nákladů na energie se pohybovala od 4.000 Kč do 7.000 Kč. Cena za 2+1 bez nákladů na energie se pohybovala okolo 7.000 Kč. Cena za 3+1 bez nákladů na energie se pohybovala okolo 8.000 Kč.

5.5.1. Počty klientů krizových pobytových zařízení v Klatovech

Krizová pobytová zařízení v Klatovech přednostně přijímají občany z Klatov a okolí, v případě volné kapacity z celé ČR. Poskytovatelé sociálních služeb v obci se shodují v názoru, že kapacita krizových pobytových zařízení není vzhledem k jejich zkušenostem ze sociální práce s klienty dostatečná. Zejména v zimě lze identifikovat problémy se zajištěním dostatečné kapacity pro všechny zájemce. A v případě větších rodin je často nutné rozdělit rodinu do dvou bytů (v případě bydlení na azylovém domě).

Obyvatelé bez přístřeší, v bytové tísní či krizi také, pokud nenajdou trvalé bydlení, střídají azylové domy často v rámci celého kraje. Doposud je rovněž problém umístit do sociálního pobytového zařízení sociálně potřebné osoby starší 65 let, neboť tyto služby jsou ve městě poskytovány jen mladším 65 let. MěÚSS Klatovy se v současnosti snaží o rozšíření registrace těchto služeb i na starší obyvatele, kteří museli zatím žádat o pobyt v azylovém zařízení či noclehárně v Plzni.

5.5.2. Azylový dům v Koldinově ulici č. p 276 (MěÚSS)

Kapacita zařízení je 36 lůžek. V azylovém domě bylo ke konci roku 2016 7 osob zdravotně postižených.

	2014	2015	2016 (30. 9. 2016)
Kolika klientům jste ročně poskytli bydlení?	119	87	89
Počet klientů z území SO ORP Klatovy?	24	38	27
Počet klientů přímo z města Klatovy?	41	26	20
Počet klientů nepocházejících z ORP Klatovy a z města Klatovy	54	23	42
Počet klientů odmítnutých z důvodu kapacity	Aktuálně je v pořadníku 15 žádostí o službu, z toho 4 žadatelé chtějí samostatný byt - viz níže.		

Počty klientů, AD Koldinova ul., MěÚSS 2016

Zájemci nejsou odmítání z důvodu kapacity. Žádost každého zájemce, který splní podmínky pro poskytování služby, je zařazena do pořadníku žádostí, a pokud se uvolní kapacita, je mu služba poskytnuta. Pokud se jedná o jednotlivce (těhotné ženy) nebo rodiny max. tříčlenné, je průměrná doba od podání žádosti do uzavření smlouvy o poskytování sociální služby v řádu několika týdnů. U početnějších rodin je tato doba řádově několik měsíců. Služba má tři bytové jednotky pro početnější rodiny. Vzhledem ke struktuře rodin zájemců není dle názoru sociální služby tento počet bytů dostatečný.

5.5.3. Sociální ubytovna, Koldinova ulice č. p. 277 (MěÚSS)

Kapacita zařízení je 37 lůžek ve vícelůžkových pokojích se společnou kuchyňkou a sociálním zařízením nebo v samostatných bytech. Sociální ubytovna je pro dospělé jednotlivce i rodiny s dětmi.

	2014	2015	2016 (k 30. 9. 2016)
Kolika klientům jste ročně poskytli bydlení?	105	87	89
Počet klientů z území SO ORP Klatovy?	20	23	34
Počet klientů přímo z města Klatovy?	44	29	17
Počet klientů nepocházejících z ORP Klatovy a z města Klatovy	41	35	38
Počet klientů odmítnutých z důvodu kapacity	Aktuálně je v pořadníku 30 zájemců.		

Počty klientů, Sociální ubytovna Koldinova ul., MěÚSS 2016

Zájemci nejsou odmítání z důvodu kapacity. Žádost každého zájemce, který splní podmínky pro poskytování služby, je zařazena do pořadníku žádostí, a pokud se uvolní kapacita, je mu služba poskytnuta.

5.5.4. Noclehárna, Koldinova ulice č. p 277 (MěÚSS)

Kapacita noclehárny je 11 lůžek (9 lůžek pro muže a 2 pro ženy). Ke konci roku 2016 na noclehárně byla jedna osoba zdravotně postižená. Ubytování v noclehárně je často hrazeno z mimořádné okamžité dávky (MOP) v rámci dávek Hmotné nouze.

	2014	2015	2016 (k 30. 9. 2016)
Kolika klientům jste ročně poskytli bydlení?	60	68	46
Počet klientů z území SO ORP Klatovy?	26	23	21
Počet klientů přímo z města Klatovy?	22	24	19
Počet klientů nepocházejících z ORP Klatovy a z města Klatovy	12	21	6
Počet klientů odmítnutých z důvodu kapacity	Z důvodu kapacity nebylo poskytování služby zatím odmítnuto žádnému zájemci. V případě velmi špatných povětrnostních podmínek je možné navýšit kapacitu zařízení dle okamžité potřeby.		

Dalším důvodem pro aktuálně dostatečnou kapacitu zařízení je dle zřizovatele MěÚSS skutečnost, že v roce 2014 došlo k navýšení kapacity zařízení, a to v důsledku zvýšeného zájmu o poskytování sociální služby vzhledem ke změně podmínek pro nárok na dávku hmotné nouze doplatek na bydlení a následnému hromadnému odchodu komerčních ubytoven. V roce 2014 byla také změněna provozní doba noclehárny na celoroční, do té doby fungovala pouze v období od 1. 10. do 31. 3. následujícího roku.

5.5.5. Dům sv. Zdislavy pro matky s dětmi (Oblastní charita Klatovy)

Kapacita služby je 18 lůžek (pro 6 žen s dětmi) a určena je ženám s dětmi a těhotným ženám v tíživé životní situaci spojené se ztrátou bydlení.

	2014	2015	2016 (k 6. 10. 2016)
Kolika klientům jste ročně poskytli bydlení?	22 matek (+ 37 dětí)	17 matek (+ 27 dětí)	21 matek (+ 37 dětí)
Počet klientů z území SO ORP Klatovy?	8	5	2
Počet klientů přímo z města Klatovy?	5	2	5
Počet klientů nepocházejících z ORP Klatovy a z města Klatovy	9	10	14
Počet klientů odmítnutých z důvodu kapacity	20	33	28

Počty klientů, AD sv. Zdislavy, Oblastní charita Klatovy, 2016

V roce 2016 muselo zařízení z kapacitních důvodů odmítnout 28 matek, v roce 2015 to bylo 33 matek.

Cena pobytu na krizových ubytovacích zařízeních se pohybuje téměř na maximální možné míře, a zejména v případě rodin s dětmi je na úrovni tržního nájmu bytu v obci. Azylový dům MěÚSS eviduje standardně od cca 87 do 120 klientů ročně (2014 – 2016). Sociální ubytovna MěÚSS eviduje standardně cca 87-105 klientů ročně (2014 – 2016). Noclehárna MěÚSS eviduje okolo 65 klientů ročně. Dům sv. Zdislavy pro matky s dětmi eviduje cca 17 – 22 matek ročně (a cca 27 – 37 dětí).

Kapacita krizových ubytovacích zařízení je v zimě často zcela naplněna či se pohybuje na hranici přípustnosti. Pro rodiny s dětmi není zajištěna dostatečná velikost i četnost bytů.

V případě všech krizových ubytovacích zařízení tvoří značnou část klientů (25 - 58 %) osoby, které nepocházejí z obce nebo z ORP Klatovy. V případě Nocleháren MěÚSS dává tento poskytovatel pobytové služby zmíněnou četnost do souvislosti s absencí či nedostatečnou kapacitou krizového typu bydlení – Noclehárna pro jednotlivce na Horažďovicku a Sušicku.

5.6. Možnosti získání navazujícího bydlení pro klienty krizových pobytových služeb

Dle MěÚSS do roku 2014 uživatelé často opouštěli azylový dům a odcházeli na několik konkrétních komerčních ubytoven v Klatovech a v okolí. Od 1. 1. 2015, kdy se změnily podmínky pro výplatu dávky hmotné nouze - doplatku na bydlení, nemají rodiny často finanční prostředky na úhradu bydlení v těchto ubytovnách a zůstávají v azylovém domě po maximální možné dobu (jeden rok).

Dle odhadu Oblastní charity Klatovy odcházelo na ubytovnu 20% - 30% jejich klientek. Do stabilního bydlení (nájem tržních bytů) odešlo od roku 2014 přibližně 24 klientek.

Ve spolupráci se soc. pracovníky si klienti po uplynutí maximální možné doby pro pobyt v zařízení obvykle najdou bydlení v jiném azylovém domě v Klatovech nebo mimo Klatovy. Možnost trvalého bydlení v soukromých nájemních bytech v Klatovech pro osoby, které mají příjem pouze z dávek hmotné nouze, případně dávky SSP (rodičovský příspěvek), je téměř nulová. Největší překážkou jsou kauce za pronájem, klienti mají problém zajistit finanční hotovost v průměrné výši 3 měsíčních nájmu na zaplacení kauce za soukromý byt. Kontaktní pracoviště Klatovy Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Plzni (dále KoP Klatovy) neproplácí kauce skrze příslušnou dávku hmotné nouze (dávka mimořádné okamžité pomoci).

V případě občanů jiného etnika je šance získat nájemní byt ještě menší, přestože mají příjmy, které by jim hrazení tržního nájemného dovovaly. Několik uživatelů služby dostalo možnost přestěhovat se na ubytovnu města Klatovy v Zahradní ulici nebo do bytového domu v Niederleho ulici pro nízkopříjmové nájemníky. Někteří z těchto uživatelů v těchto domech bydlí již několik let, jiní se dostali opět do nepříznivé sociální situace a jsou znovu uživateli krizových ubytovacích zařízení.

Šance získat městský vyžaduje každoměsíční žádání o konkrétní byt a prokázání schopnosti nájem platit, z tohoto důvodu je malá pravděpodobnost získání městského bytu pro klienty z krizového bydlení s minimálním příjmem. Podrobněji o bytové politice a kritériích pro žadatele o městský byt v podkapitole 4.2 a 5.2 Bytový fond města.

Možnosti získání lepšího bydlení jsou pro klienty krizových pobytových zařízení velmi omezené. Dle odhadu Oblastní charity Klatovy odcházelo na ubytovnu 20% - 30% jejich klientek. Do stabilního bydlení (nájem tržních bytů) odešlo od roku 2014 na 24 klientek tohoto poskytovatele sociálních služeb.

Od doby, kdy se změnily podmínky pro výplatu dávky doplatku na bydlení, nemají rodiny finanční prostředky na úhradu bydlení v těchto ubytovnách a zůstávají v azylovém domě po maximální možné dobu (jeden rok). Ve spolupráci se soc. pracovníky si klienti poté obvykle najdou bydlení v jiném azylovém domě v Klatovech nebo mimo Klatovy. Možnost trvalého bydlení v soukromých nájemních bytech v Klatovech pro osoby, které mají příjem pouze z dávek hmotné nouze, případně dávky SSP (rodičovský příspěvek), je téměř nulová. Největší překážkou jsou kauce za pronájem.

Úřad práce ČR, KoP Klatovy neproplácí kauce příslušnou dávkou hmotné nouze (mimořádná okamžitá pomoc v nouzi). V případě občanů jiného etnika je šance získat nájemní byt ještě menší, a to i v případě, že mají příjmy, které by jim hrazení tržního nájemného dovovaly.

6. Sociální nepobytové služby

kapitola zpracována ve spolupráci s organizací Člověk v tísni o.p.s.

6.1. Poskytovatelé sociálních služeb

Vedle pobytových služeb popsaných výše fungují ve městě jak terénní, tak ambulantní služby, které zajišťují často sociální služby nejen pro Klatovy, ale i celé ORP a mohou systém sociálního bydlení doplnit.

Odborné sociální poradenství pro občany v tíživé situaci, rodiny, etnické menšiny apod. zde poskytuje organizace Člověk v tísni, která má v Klatovech svou pobočku, Diakonie CČE, Městský ústav sociálních služeb Klatovy a Oblastní charita Klatovy. Poradenství zaměřené především na azylanty a imigranty poskytuje Diecézní charita Plzeň a Správa uprchlických zařízení MV ČR. Na sociálně aktivizační služby se v území zaměřuje Člověk v tísni, Diakonie CČE či Domus. Oblastní charita v Klatovech provozuje 2 nízkoprahové kluby. Sociální rehabilitaci pro zdravotně hendikepované zajišťuje Diakonie CČE společně s denním stacionářem. Osoby s chronickým onemocněním či senioři mohou využít Centrum denních služeb, ambulantní službu MěÚSS. Terénní programy pro děti a mládež připravuje Člověk v tísni a Diakonie CČE. Oblastní charita Klatovy zajišťuje terénní službu osobní asistence a pečovatelskou pro osoby se zdravotním postižením a seniory. Pečovatelskou službu poskytuje i MěÚSS.

Někteří poskytovatelé sociálních služeb byli schopni rozlišit problematiku bydlení u svých klientů na dva typy: klienti s akutní hrozbou ztrátou bydlení a klienti v nevyhovujícím bydlení. Uvedené počty klientů zohledňují pouze klienty, kteří se na sociální služby obrátili z důvodu potíží s bydlením.

Poskytovatel	Typ služby	Cílová skupina	Adresa	Web
Člověk v tísni, o.p.s.	Sociálně aktivizační služba (SAS) Sociální poradenství Terénní programy	Bez omezení věku	Vídeňská 9, 339 01 Klatovy	www.clovekvtsni.cz/plzen
Diakonie ČCE - středisko západní Čechy	Denní stacionář Krizová intervence Sociálně aktivizační služba (SAS) Sociální poradenství Sociální rehabilitace Terénní programy	Bez omezení věku	Vídeňská 181, Klatovy	www.diakoniezapad.cz
Diecézní charita Plzeň	Sociální poradenství	Bez omezení věku	Cukrovarská 327/16 Plzeň	www.dchp.cz
DOMUS - centrum pro rodinu, z.s.	Sociálně aktivizační služba (SAS) Sociální poradenství	Rodiny s dětmi	Nádražní 201, Klatovy	www.domus-cpr.cz
Městský ústav sociálních služeb Klatovy	Centrum denních služeb Pečovatelská služba Sociální poradenství	Bez omezení věku	Balbínova 59, 339 01 Klatovy	www.musskt.cz
Oblastní charita Klatovy	Pečovatelská služba Sociální poradenství Osobní asistence Nízkoprahový klub	Bez omezení věku	nám. Míru 63, Klatovy	www.charita.cz
Správa uprchlických zařízení MV ČR, Centrum na podporu integrace cizinců pro Plzeň. kraj	Poradenství Sociální poradenství	Bez omezení věku	Dragounská 130, 339 01 Klatovy	www.integracnicentra.cz

Registru poskytovatelů sociálních služeb, 2016

V území působí 7 registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, kteří zajišťují ambulantní a terénní služby a zároveň 2 z nich poskytují i pobytové služby. 5 poskytovatelů je z řad neziskových organizací, 1 (MěÚSS) je příspěvkovou organizací města a zřizovatelem Centra pro podporu integrace cizinců je stát prostřednictvím MV ČR. Uvedená četnost a další informace o poskytování sociální služby jsou závislé na kvantitě a kvalitě dat získaných od poskytovatelů sociálních služeb. Interview bylo realizováno s poskytovateli, kteří mají sídlo (prostory) v obci tj. se zástupci organizací: Člověk v tísni, Oblastní charita (pobytová služba), Diakonie Západní Čechy (Poradna pro občany v nesnázích), Domus (sociálně aktivizační služba) a Městský ústav sociálních služeb Klatovy (pobytové služby).

6.1.1. Člověk v tísní o.p.s

Člověk v tísní, o.p.s. má přímo v Klatovech pobočku a poskytuje zde **odborné sociální poradenství** v oblasti dluhů a protiprávního jednání určené pro klienty ve věku od patnácti let (tj. od hranice trestní zodpovědnosti), **sociální aktivizační služby pro rodiny s dětmi a terénní programy**. V rámci své činnosti pracovníci ČvT pomáhají lidem v různých životních situacích. Hlavní náplní činnosti organizace na Klatovsku je poskytování terénní sociální práce formou poradenské a asistenční služby pro osoby, které nemají dostatek informací a dovedností řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami. Podmínkou poskytnutí služby je aktivní spolupráce klienta na řešení jeho problému²¹.

Cílovou skupinou jsou děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, imigranti a azylanti, oběti domácího násilí, oběti obchodu s lidmi, oběti trestné činnosti, osoby a rodiny bez přístřeší, osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče, osoby komerčně zneužívané, osoby a rodiny žijící v sociálně vyloučených komunitách nebo osoby a rodiny sociálním vyloučením ohrožené, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, pachatelé trestné činnosti, etnické menšiny.

Počet klientů terénních programů ČvT v bytové nouzi

Terénní program	2014	2015	2016
S kolika klienty ročně jste řešili ztrátu nebo akutní hrozbu ztráty bydlení?	4	6	6
Počet klientů z SO ORP Klatovy	2	4	3
Počet klientů z města Klatovy	2	2	3
S kolika klienty jste řešili nevyhovující bydlení a potřebu jeho změny?	2	7	5
Počet klientů z SO ORP Klatovy	1	3	0
Počet klientů z města Klatovy	1	4	5

Počty klientů v bytové nouzi, terénní program ČvT, 2016

²¹ <https://www.clovekvtisni.cz/cs/socialni-prace/plzen/mikro/klatovsko>

Sociálně aktivizační služba (SAS) funguje v Klatovech od roku 1. 1. 2016. Ke konci roku 2016 eviduje služba tři rodiny z obce, se kterými řeší i problematiku bydlení. V rámci služby odborného sociálního poradenství v oblasti dluhů se bytová problematika (ztráta bydlení, hrozba ztráty bydlení) s klienty neřeší, resp. jsou tito klienti odkázáni na službu terénních programů. K odmítání klientů z důvodu kapacity dochází především v terénních programech a odborném sociálním poradenství. Odmítnutí klienti jsou evidováni na tzv. čekací listině.

Z prezentovaných dat vyplývá poměrně stabilní počet klientů s problematikou bydlení od roku 2015. Značný nárůst klientů s problémem nevyhovujícího bydlení od roku 2015 lze dát do souvislosti se změnou metodiky výpočtu dávky doplatku na bydlení a problematiky soukromých ubytoven. Od roku 2015 došlo ke snížení počtu osob pobírajících zmíněnou dávku, což mělo za následek nedostatek financí na úhradu bydlení na ubytovně. Problematika bydlení se s klienty služeb neřeší tak často, protože klienti vědí, jak omezené možnosti na řešení jejich situace existují a pomoc v této oblasti často nehledají. Na sociální službu se obracejí většinou až ve chvíli akutní krize.

6.1.2. Diakonie Západ České církve evangelické

Diakonie CČE na území Klatov poskytuje následující terénní i ambulantní služby:

Poradna pro občany v nesnázích:

Poradna má pobočky v Plzni, Rokycanech a Klatovech, ale ambulantní i terénní služby zajišťuje pro celé území Plzeňska, Rokycanska a Klatovska. Kapacita služby je více než 1000 konzultací ročně pro Plzeňský kraj. Poradenství je bezplatné. Poradna funguje osobně, telefonicky i elektronicky (E-poradna).

Archa pro rodiny s dětmi

Tato sociálně aktivizační služba cílí na podporu rodin s dětmi v náročné životní situaci, která může být ohrožující pro potřeby a vývoj dětí a rodiče jí nedokáží sami překonat. Kapacita služby je 200 rodin. Služba sídlí v Plzni, ale zajišťuje terénní práci v celém Plzeňském kraji dle potřeby. V Klatovech má SAS svou pobočku, kde funguje ambulantně i terénní formou pro celé Klatovsko.

Denní stacionář – Stacionář Klatovy pro osoby s postižením (Plánická 174, Klatovy)

Přímo v Klatovech pak Diakonie CČE provozuje ambulantní formou denní stacionář pro osoby se zdravotním, mentálním nebo kombinovaným postižením a osoby s PAS (porucha autistického spektra) ve věku od 18 do 64 let. Provozní doba je každý pracovní den od 7:00 do 15:00. Stacionář nabízí pomoc lidem s postižením z Klatov a okolí v posílení jejich kompetencí v základních životních dovednostech, a umožňuje jim tak zlepšit kvalitu osobního života. Kapacita služby je 25 osob.

Jdeme dál pro osoby s postižením (sociální rehabilitace)

Jde o službu zaměřenou na klienty od 18 do 50 let se zdravotním, mentálním a kombinovaným postižením. Cílem služby sociální rehabilitace je umožnit klientům prakticky rozvíjet svoje schopnosti a dovednosti spojené s konkrétními situacemi z běžného života. Návčik dovedností probíhá v přirozeném prostředí, převážně individuálně a zdarma. Kapacita služby je 16 osob a je poskytována ambulantní i terénní formou.

Terén pro ohrožené osoby

Posláním této služby je aktivně působit v oblasti pracovního vykořisťování a obchodu s lidmi zejména prostřednictvím přímého kontaktu s uživateli služby v terénu (na ulici, v ubytovnách, ve výrobních areálech atd.). Kapacita služby je 300 uživatelů ročně pro celý kraj. Jde především o terénní službu s kontaktem s uživateli služby v jejich přirozeném prostředí a asistenční služby při jednání s institucemi a zaměstnavateli. Zajišťuje i tlumočení pro cizince (bulharština, rumunština, ruština, angličtina).

Cílovou skupinou jsou děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, imigranti a azylanti, oběti domácího násilí, oběti obchodu s lidmi, oběti trestné činnosti, osoby bez přístřeší, osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče, osoby komerčně zneužívané, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby s chronickým onemocněním, osoby s jiným zdravotním postižením, osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením, osoby se sluchovým postižením, osoby se zdravotním postižením, osoby se zrakovým postižením, osoby v krizi, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby, které vedou rizikový způsob života

nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, pachatelé trestné činnosti, rodiny s dítětem/děťmi, senioři, etnické menšiny.

6.1.3. Domus – centrum pro rodinu, z.s.

Organizace, jejíž pobočka v Klatovech funguje 2x týdně, poskytuje služby rodinám s dětmi, které se nacházejí v takové životní situaci, kterou samy vnímají jako nepříznivou a která má negativní vliv na zdravý vývoj dítěte. Jde o terénní či ambulantní sociálně aktivizační služby, které jsou poskytovány bezplatně většinou v domácím prostředí nebo prostorách organizace s ohledem na potřeby rodiny. Služba je poskytována ve spolupráci s odborníky i laiky, kteří mohou a chtějí pomoci dítěti v rodině. V roce 2014 podpořili v Klatovech celkem 94 klientů, v roce 2015 to bylo 118 klientů.

Cílovou skupinou jsou děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy a rodiny s dítětem/děťmi.

Služby jsou poskytovány všem členům rodiny (dle zájmu) prostřednictvím intenzivní spolupráce zaměřené zejména na hledání zdrojů uvnitř rodiny a spolu se zapojením odborníků, kteří mohou přispět k dosažení nejlepšího zájmu dítěte. Cílem je vytvořit stabilní rodinné prostředí, které zajišťuje bezpečný a podnětný vývoj a zdravé soužití všech členů rodiny. V rámci své činnosti pomáhá klientům především s prací s rodinným rozpočtem, s udržením bydlení, nácvikem péče o miminko i starší děti, nácvikem přípravy do školy, pomáhají v jednání s institucemi, s podporou rodinných vztahů, se začleňováním dětí mezi vrstevníky apod.

Počet klientů SAS Domus v bytové nouzi

Sociálně aktivizační služba (SAS)	2015	2016
S kolika klienty ročně jste řešili ztrátu nebo akutní hrozbu ztráty bydlení?	4	5
Počet klientů z SO ORP Klatovy	2	5
Počet klientů z města Klatovy	2	0
S kolika klienty jste řešili nevyhovující bydlení a potřebu jeho změny?	19	10
Počet klientů z SO ORP Klatovy	19(3)*	10 (3)*
Počet klientů z města Klatovy	0	0

Počet klientů, v závorce je uveden počet rodin.

Počty klientů v bytové nouzi, SAS Domus, 2016

Domus dále své uvedené počty klientů rozlišuje na počet rodin a celkový počet jednotlivců v rodině, mezi své klienty počítá i nezletilé. Z uvedených dat vyplývá, že převážná část klientů, kteří se na službu obrátili s problematikou bydlení, není z obce, ale z ORP Klatovy, a svědčí tak o reálném terénním zaměření poskytované služby.

Zřizovatel opět vidí problém v nedostatečné dostupnosti obecních bytů a obecně nástrojů, jak lidem bydlení mimo krizového typu ubytování zajistit.

6.1.4. Městský ústav sociálních služeb Klatovy (MěÚSS)

Tato příspěvková organizace města Klatovy kromě pobytových služeb ve městě poskytuje i služby následující:

Odborné sociální poradenství v Poradně pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy se zaměřením na podporu klienta v obtížné životní situaci a pomoc klientovi naučit se zvládat životní krize a problémy vlastními silami. Poradna poskytuje služby především občanům města Klatovy a spádových obcí, v případě volné kapacity je možno přijmout i jiné žadatele. Kapacita služby je 250 klientů ročně. Služba funguje denně od 8:00 do 14:00 hodin.

Pečovatelská služba - terénní sociální služba zaměřující se na seniory, zdravotně postižené a rodiny s dětmi (jedná se o rodiny s 3 a více dětmi narozenými současně), tedy klienty bez omezení věku. Jejím cílem je umožnit člověku i přes nepříznivou sociální situaci setrvat ve vlastním domácím prostředí a zachovat vlastní životní styl i v náročných životních obdobích. Služba se poskytuje občanům města Klatovy a spádových obcí.

Centrum denních služeb je ambulantní službou, jejímž posláním je podporovat seniory, osoby se zdravotním postižením a osoby s chronickým onemocněním po část pracovního dne v aktivním způsobu života ve společnosti jejich vrstevníků. Klienti musí být alespoň částečně mobilní. Služba se poskytuje občanům města Klatovy a spádových obcí, součástí je dle potřeby i dovoz a odvoz z Centra denních služeb.

6.1.5. Oblastní charita Klatovy

Oblastní charita Klatovy poskytuje jak terénní, tak ambulantní služby na Klatovsku. Patří sem:

Odborné sociální poradenství (Sociální poradna) zaměřené na seniory, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dítětem/děti, osoby bez přístřeší nebo ty, které vedou rizikový způsob

života nebo jím jsou ohroženy. V rámci poradenství poskytují podporu a pomoc při řešení nepříznivé sociální situace a krizových situací, doprovod na jednání s institucemi, pomoc při řešení problémů v rodině, manželství a při péči o dítě. Služba je bezplatná.

Charitní pečovatelská služba, která je terénní a zaměřuje se na seniory a zdravotně postižené od 18 let v Klatovech a okolí (do 20 km). Mezi její činnosti patří ošetrovatelská rehabilitace, aplikace ordinované terapie (inzulín, intramuskulární injekce), různé typy ošetrovatelských služeb, péče o umírající a jejich rodiny. Péče je realizována přímo v bytech klientů, a umožňuje jim tak setrvat v domácím prostředí. Konkrétní péče se odvíjí od individuálních potřeb klienta a je možné jí zajistit každý den. Kapacita služby je 400 uživatelů za rok, ale je možné ji např. navýšit -odvíjí se od potřeb v území.

Osobní asistence je poskytována jako terénní služba a je určena těžce zdravotně postiženým občanům. Její kapacita je 10 uživatelů. Služba zahrnuje pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, pomoc při zajištění stravy a při zajištění chodu domácnosti, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Chapadlo (Divadelní 148, Klatovy) je určeno dětem a mládeži od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy, osobám do 26 let věku opouštějící školská ústavní zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, případně propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby, osobám ohroženým sociálním vyloučením nebo žijícím v sociálně vyloučených komunitách. Jde o službu ambulantní i terénní. Kapacita služby je 15 klientů (okamžitá) a roční pak 200 uživatelů. Cílem služby je v rámci klubu vytvořit bezpečné prostředí pro mládež s nabídkou aktivního trávení volného času, a snížit tím dopad rizik trávení volného času na ulici, zároveň také pomoci uživatelům přijmout odpovědnost za své rozhodnutí a osvojit si návyky a principy zdravého životního stylu a zapojit mládež do běžného života vrstevníků.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Klub Budík (Gorkého 40, Klatovy) má jako cílovou skupinu děti a mládež od 12 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy a etnické menšiny. Kapacita služby je 30 uživatelů. V rámci služby jsou poskytovány obdobné služby jako u klubu Chapadlo.

6.1.6. Diecézní charita Plzeň

Sídlí v Plzni, ale poskytuje ambulantní i terénní služby formou sociálního odborného poradenství v celém Plzeňském kraji. Služba se zaměřuje na imigranty, azylanty a cizince i jejich rodinné příslušníky bez omezení věku, kteří se ocitli v takové osobní situaci, kterou nedovedou sami řešit vlastními silami a z vlastních zdrojů. Posláním poradny je také utváření a rozvoj vztahů mezi cizinci a většinovou společností, zvyšování jejich informovanosti, podpora jejich začlenění do většinové společnosti a zvýšení jejich informovanosti. V rámci své činnosti upozorňuje i na nedostatky legislativních norem pro cizince.

V Klatovech je velké spektrum terénních a ambulantních služeb, které zde zajišťuje 7 poskytovatelů sociálních služeb. Je zajištěno sociální poradenství (6 poskytovatelů), SAS (3), nízkoprahový klub (2), denní stacionář a centrum denních služeb (2), služby osobní asistence (1), sociální rehabilitace (2) a terénní programy (2). Pečovatelskou službu zajišťují 2 poskytovatelé.

6.1.7. Sociální odbor Klatovy²²

Sociální práci ve městě zajišťuje jak pro Klatovy, tak v přenesené působnosti i pro ORP Klatovy. Odbor má 22 zaměstnanců, z nichž je 11 sociálních pracovníků působí na OSPOD (oblast sociálně-právní ochrany dětí) a 2 sociální pracovníci (1,5 úvazku) zajišťují terénní sociální práci v SO ORP Klatovech. Terénní sociální pracovníky by bylo potřeba navýšit alespoň o 1 úvazek, zejména pokud by se začal rozbíhat systém sociálního bydlení.

V oblasti sociální péče a pomoci vyřizuje žádosti o přijetí do DZU (Podhůrecká 832 a Masarykova 391-393), vykonává funkci veřejného opatrovníka a spolupracuje na tvorbě koncepcí na úseku sociální péče, na úseku přenesené působnosti (ORP) pak ustanovuje zvláštního příjemce důchodu, plní úkoly v oblasti terénní sociální práce a vydává parkovací průkazy pro OZP.

V oblasti sociálních služeb zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území, zajišťuje dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území a spolupracuje s dalšími obcemi, kraji a poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám, popřípadě zprostředkování kontaktu mezi poskytovatelem a osobou. Spolupracuje při plánování sociálních služeb, tvorbě komunitního plánování a monitorování plánu sociálních služeb. Tyto činnosti jsou realizovány v rámci samostatné působnosti. V působnosti přenesené v rámci území SO ORP zajišťuje osobě, které není poskytována sociální služba a je v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví, poskytnutí sociální služby nebo jiné formy pomoci, a to v nezbytném rozsahu, koordinuje poskytování sociálních služeb a poskytuje odborné sociální poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením a zároveň spolupracuje se zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediační službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky. Dále zastupuje osoby, které nejsou schopné samy jednat a nemají zákonného zástupce při uzavírání smlouvy o poskytnutí sociální služby a koordinuje na svém území poskytování sociálních služeb. Spolupracuje i s příslušným ÚP a krajským úřadem.

Z pohledu odboru sociálních věcí je v Klatovech největším problémem bydlení a příliv problematických osob z poměrně velkého území (Karlovy Vary, Sokolov) prakticky z celé ČR, kteří se stěhují za příbuznými. Většinou se jedná o problémové obyvatele, nezaměstnané, často drogově závislé. Město má ve vlastnictví poměrně málo bytů, chybí zejména levnější byty, byty s nižšími provozními náklady pro nízkopříjmové obyvatele. Také chybí Domov se zvláštním režimem pro osoby s Alzheimerovou chorobou nebo demencí a hospic. Odbor a potažmo město komunikuje dle potřeby se všemi NNO, které v území v sociální oblasti působí.

Sociální odbor města řeší ročně ztrátu nebo ohrožení ztrátou bydlení se 100 až 125 lidmi, z nichž převažují mladiství či dospělí (tvoří asi 70%). V posledních letech stejný problém řešili ročně i s 10-15 rodinami s dětmi.

²² Zdrojem informací je MěÚ Klatovy, 2016.

Počet klientů – akutní hrozba ztráty bydlení

	2013	2014	2015	2016
Celkový počet	105	93	100	135
senioři	10	11	10	10
zdravotně postižení	15	10	10	10
rodiny s dětmi	10	10	13	15
ostatní (mladiství, dospělí jednotlivci)	70	60	67	90

Počet klientů ohrožených ztrátou bydlení, OSVZ MěÚ Klatovy, 2016

Za poslední 4 roky počty různě kolísají a nelze říci, že by zde byl zřejmý nějaký konkrétní vývoj. Nárůst klientů od roku 2015 dává poskytovatel do souvislosti se změnou metodiky výpočtu dávky doplatku na bydlení a orientací majitelů soukromých ubytoven na zaměstnance pracovních agentur potom, co nezískali souhlas obce poskytováním bydlení. Klienti jsou často dlužníky města, nemohou proto žádat o městský byt, a jsou tak prakticky vyřazeni ze systému běžného bydlení. Za stejné období (od roku 2013) řešil sociální odbor nevyhovující bydlení a potřebu jeho změny ročně s asi 40 klienty, zde převažovaly rodiny s dětmi, které tvořily zhruba tři čtvrtiny klientů.

Počty klientů sociálního odboru Klatovy s problémem bydlení

	2013	2014	2015	2016
Celkový počet	37	40	45	42
senioři	6	6	5	5
zdravotně postižení	2	3	3	2
rodiny s dětmi	26	28	33	30
ostatní (mladiství, dospělí jednotlivci)	3	3	4	5

Počet klientů ohrožených ztrátou bydlení, OSVZ MěÚ Klatovy, 2016

Dle odhadu pracovníků MěÚ se v současnosti v Klatovech nachází asi 20 osob bez přístřeší, jedná se o 2 seniory a jinak dospělé či mladistvé. Problémem je, že v současnosti nemohou do noclehárny v Klatovech přijímat seniory (starší 65 let), tato situace se v současnosti řeší snahou o rozšíření – MěÚSS žádá o rozšíření horní hranice věku u cílové skupiny klientů. Většina osob, které pobírají dávky hmotné nouze, je zadlužena.

Většina osob ohrožených ztrátou bydlení nebo bez bydlení se do této situace dostává z důvodu zadlužení a nesplácení dluhů. Je pro ně obtížné požádat o pronájem městského bytu. Problém je také sehnat ubytování pro vícečlenné a romské rodiny, především v soukromých nájemních bytech je šance nulová. Navíc je komplikované i jejich umístění do ubytovny, ne všechny je přijmou.

Ročně dochází k 5-10 případům, kdy musí být rozdělena rodina. Děti pak odcházejí se souhlasem rodičů na nejnnutnější dobu do Klokánku, dospělí do azylového domu/noclehárny, než se rodiče dokáží dostat z problematické (krizové) situace.

Řešení problematiky bydlení nejlépe funguje u seniorů, kteří mohou požádat o byt DZU (byt pro seniory a OZP) i o městský byt. U ostatních ohrožených skupin je situace horší, nejhorší je pak u romských rodin, přistěhovalých (nemají trvalé bydliště v Klatovech) a u osob, s nimiž byly v minulosti problémy (dluží, porušily předchozí nájemní smlouvy apod.). Celkově je navíc volných bytů velmi málo a poptávka převyšuje nabídku, deficit je zejména u menších a

nízkonákladových bytů. V bytech soukromých vlastníků je nájemné vyšší než v městských bytech.

V rámci krizového bydlení se nedaří sociální práce, zejména sociální rehabilitace a aktivace klientů. Klienti nejsou příliš motivovaní a nedaří se to změnit.

V poslední době dochází dle zkušenosti pracovníků OSVZ MěÚ Klatovy a MěÚSS Klatovy, k nárůstu obyvatel, kteří byt jsou již v důchodovém věku, nemají z různých důvodů nárok na vyplácení starobního důchodu ani sociálních dávek a ocitají se prakticky bez příjmů. Zároveň krizové pobytové služby Klatovech jsou registrované jen pro klienty do 64 let, i když je snaha rozšířit poskytování těchto služeb i pro klienty starší 65 let. Druhou skupinou, jež se zvětšuje a jejíž problémy jsou v současnosti obtížně řešitelné, jsou agenturní pracovníci, kteří často nejsou státními příslušníky ČR, ale zůstávají zde, i když zestárnou, ztratí zaměstnání či v případě invalidity a zároveň nemají žádné příjmy?, např. jim nejsou vyplácené důchody (starobní či invalidní).

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví má 2 sociální pracovníky (1,5 úvazku) pro terénní sociální práci v celém SO ORP Klatovy. Kromě samosprávy zajišťuje i státní správu v sociální oblasti pro území SO ORP Klatovy. Z pohledu MěÚ je problémem příliv problematických osob do Klatov, velká spádovost území a nedostatek dostupných malých bytů s nízkým nájemem. Ztrátu nebo ohrožení ztrátou bydlení řeší OSVZ MěÚ s 100 až 125 lidmi ročně (z asi 70% jde o jednotlivce). Bez přístřeší je odhadem 20 osob. Ročně dochází k 5-10 případům rozdělení rodin z důvodu bydlení. Nárůst chudých seniorů s minimálními příjmy, bez nároku na důchod a agenturních pracovníků, kteří ztratí práci, jsou invalidní či v důchodovém věku a zůstávají ve městě bez příjmů či možnosti je získat.

6.2. Zkušenosti poskytovatelů sociálních služeb s problematikou bydlení v obci

Cílem této podkapitoly je shrnutí zkušenosti poskytovatelů sociálních služeb z hlediska příčin vedoucích ke ztrátě bydlení a dostupnosti stávajících typů bydlení v obci a jejich kvalitě. Pozornost tak bude i věnována faktorům, které dle poskytovatelů sociálních služeb nejvíce omezují přístup osoby v bytové nouzi k bydlení v obci a případným sociálně vyloučeným lokalitám v obci. Jedná se o údaje, které poskytly při rozhovorech poskytovatelé sociálních služeb v území. Tyto údaje vycházejí ze zkušeností poskytovatelů a nebyly ověřovány ze strany zpracovatele. Kapitola je v závěru doplněna o vyjádření zástupců MěÚ Klatovy a SNK Klatovy.

6.2.1. Hlavní příčiny ztráty bydlení dle poskytovatelů sociálních služeb

Předlužení a nestabilní příjem

Nejčastější příčinu spatřují poskytovatelé sociálních služeb obecně v dluhích. Některé dluhy mohou zapříčinit výpověď z městského bytu, např. dluhy na nájmu a spojených službách. Nedostatečná rozvaha příjmů a výdajů nebo náhlý výpadek příjmů má za následek opakované zadlužování a splácení půjčky půjčkou, většinou velmi drahou a sjednanou za velmi nevýhodných podmínek. Toto vytloukání klínu klínem má pak za následek ztrátu bydlení v bytě z důvodu neplacení nájmu. Opakované zadlužování a vymáhací praktiky některých poskytovatelů půjček mohou být pro dlužníka příčinou velkého stresu a následně nevhodného rozhodnutí, jak své dluhy vyřešit. Klienti musí některým poskytovatelům těchto

půjček často platit v rámci osobní návštěvy příslušného zaměstnance, a aby se vyhnuli nepříjemnému rozhovoru, raději zaplatí sjednanou týdenní splátku v plné výši nebo alespoň ve výši částečné.

Ztráta partnera nebo zázemí rodiny

Jinou situací, která může vést ke ztrátě bydlení a bytové nouzi, je ztráta partnera či jiného důležitého člena rodiny. Děje se tak v důsledku úmrtí, ale často také v důsledku rozchodu či rozvodu s životním partnerem. Domácnost taková situace zasáhne po psychické, ekonomické i sociální stránce. Klienti jsou ve špatném psychickém stavu, kdy nezvládají řešit praktické problémy efektivně. Zároveň přicházejí o významnou část příjmu, v důsledku čehož hrozí prodlení s úhradou i běžných závazků. Vše může nakonec vést až ke ztrátě bydlení.

6.2.2. Překážky omezující dostupnost bydlení v obci – zkušenosti poskytovatelů

Nedostupné soukromé byty i městské byty

Ze zkušeností poskytovatelů sociálních služeb vyplývá, že jejich klienti nemají téměř žádnou šanci získat pronájem bytu vlastněného soukromým vlastníkem a fakticky ani městského bytu. Mimo finančních překážek, např. v podobě nutnosti složit kauci ve výši několika (často tří) nájmu, je v případě tržně nabízených bytů důležitým kritériem etnicita zájemce, případně velikost rodiny.

Kauce na byt

Dle zkušeností dotázaných poskytovatelů jsou byty ve městě pronajímány soukromými vlastníky pro klienty těchto služeb často nedostupné z důvodu nutnosti složit kauci na pronajímáný byt. Kauce se pohybuje obvykle ve výši tříměsíčního nájmu. Místní KoP ÚP žadatelům o byt neposkytuje dávku hmotné nouze na zaplacení kauce.

Čistý trestní rejstřík jako podmínka pro žadatele o městský byt

Několik poskytovatelů sociálních služeb se o tomto neformálním kritériu zmiňuje. Osoby se záznamem v rejstříku jsou tak fakticky vyloučené z okruhu žadatelů o městský byt.

Bezdlužnost vůči obci pro získání městského bytu

Kritérium, které vylučuje značnou část klientů sociálních služeb. Mělo by být nahrazeno podmínkou plnění splátkového kalendáře.

Absence pořadníku žadatelů o městský byt

Žadatelé o městský byt musí včas podat písemnou žádost o umístění pouze na konkrétní byt, který se aktuálně nabízí k pronájmu. Žadatelé tak soutěží mezi sebou. Pro klienty sociálních služeb je tato praxe velkou překážkou, neboť dle jejich zkušeností nedochází při výběru z žadatelů k citlivému zvážení sociální situace. Zájemce o městský byt není upozorněn na nový byt k pronájmu a musí sledovat, zda není městem aktuálně vyhlášena nová nabídka. Klienti poskytovatelů sociálních služeb městské byty fakticky nedostávají.

Absence návazného bydlení pro klienty krizových ubytovacích zařízení

Poskytovatelé sociálních služeb upozorňují na fakt, že lidé z krizového stupně bydlení ve městě nemají fakticky kam postoupit. Sociální ubytovna v Zahradní ulici má dlouhodobě naplněnou kapacitu, ubytované osoby zde mohou bydlet až pět let, Toto opatření v kombinaci s nízkou kapacitou bytů vede k nepřístupnosti bydlení z perspektivy klientů sociálních služeb. Lidé na krizovém stupni bydlení nesplňují podmínky pro žádost o městský

byt, a to zejména kvůli dluhům vůči městu, nebo nemají finanční prostředky na složení kauce. Lidé v krizovém bydlení tuto skutečnost vnímají a má na ně hluboký demotivační dopad, který poté značně stěžuje jakoukoliv sociální práci. Do jednoho roku je jen málokdo z nich schopný odstranit zmíněné překážky, a proto tito lidé často migrují z jednoho krizového pobytového zařízení do druhého, nejen v rámci Plzeňského kraje, ale často i republiky. Sociální odbor odhaduje počáteční kapacitu sociálních bytů s povinným využíváním sociální služby pro klienty na 4-5 bytů.

Sociální práce s nájemníky v bytech pro příjmově vymezenou skupinu obyvatel

Dle poskytovatelů sociálních služeb fakticky žádná sociální práce s těmito lidmi neprobíhá. Hlavní důvod vidí v SNK, která reálně řídí správu těchto bytů. Z hlediska SNK není využívání sociální služby pro tyto nájemníky povinné a záleží na jejich rozhodnutí. Tento postoj je problematický zejména v případě ubytovny v Zahradní ulici.

Senioři bez zajištěného bydlení

V obci lze identifikovat seniory, kteří nemají zajištěné bydlení. Existenci těchto osob nepřímo potvrzuje fakt, že místní KoP –ÚP Klatovy vyplatil k 30. 9. 2016 12 příspěvků na živobytí osobám starším 65 let. Dle poskytovatelů sociálních služeb jsou minimálně dva senioři osobami bez přístřeší. V krizových pobytových zařízeních narůstá počet osob, které se blíží seniorskému věku, nemají nárok na starobní důchod a nemají zajištěné další bydlení v obci. .

Osoby se zdravotním postižením v krizových ubytovacích zařízeních

Ke konci roku 2016 eviduje MěÚSS 8 osob se zdravotním postižením v těchto zařízeních. Z hlediska snížené soběstačnosti těchto lidí není jejich pobyt na tomto typu bydlení vhodný.

O městských bytech rozhoduje fakticky pouze SNK

Poskytovatelé sociálních služeb vidí problém v nespolupráci SNK a sociálního odboru. Sociální odbor může bytové komisi navrhnout osobu – žadatele o městský byt, ale SNK, která má v komisi zastoupení, nemusí s tímto souhlasit, a bytová komise tak dotyčného kandidáta sociálního odboru nedoporučí radě města ke schválení.

Nespolupráce mezi PSS, SNK, ÚP – Hmotná nouze, soc. odborem, městem Klatovy

Sociální služby vidí v rámci tohoto tématu hned několik problémů. Za velmi problematickou považují praxi SNK při vymáhání dluhů po nájemcích. V tomto případě není okamžité kontaktování sociálního odboru pravidlem, resp. SNK tuto cestu chápe jako neefektivní. V roce 2012 fungovala jistá prevence, kdy se sociální odbor města dozvěděl v předstihu o dlužnících a pokusil se celou věc vyřešit a zamezit negativní eskalaci situace.

Praxe místního ÚP, který plošně neproplácí mimořádnou dávku v nouzi na kauci za byt, vytváří pro osoby v bytové nouzi další překážky pro získání dostupného bydlení. Místní ÚP také dle poskytovatelů sociálních služeb nezkoumá blíže důvody zamítavého stanoviska města k žádosti osoby o dávku doplatku na bydlení a bere jej jako závazné, přičemž aktuální judikatura tento postup odsuzuje.

Poskytovatelé sociálních služeb dále zmiňují, že se nemohou aktivně zapojit do řešení bytové problematiky v obci, a využít tak své zkušenosti z přímé práce s klienty.

Poskytovatelé sociálních služeb navrhují posílení komunikace a spolupráce mezi těmito institucemi, jejímž výsledkem by mohlo být odstranění zmíněných bariér. Dle některých poskytovatelů sociálních služeb by efektivnější komunikace, spolupráce a provázanost sociální práce na MěÚ s činností ÚP byla přínosem při řešení bytové problematiky. Bylo by

vhodné ji více systematizovat, začít se pravidelně scházet (cca 1 za měsíc), spolupracovat na konkrétních případech (kauce, výměna potřebných informací). Zintenzivnění spolupráce s SNK (správcem bytů) by mohlo předcházet neúměrnému zadlužení a riziku ztráty bydlení, zejména pokud by docházelo k včasnému a aktivnímu informování sociálního odboru ze strany SNK o dlužnících (dluhy na nájmu).

6.3. Počet klientů sociálních služeb připravených pro vstup do systému sociálního bydlení

Člověk v tísni Klatovy

Většina klientů, se kterými poskytovatel řeší otázku bydlení, je schopna bydlet s asistencí sociální služby v bytě samostatně. Okolo 6 klientů by bylo v současné chvíli²³ připraveno na vstup do systému sociálního bydlení. .

SAS Diakonie Klatovy:

5 – 10 rodin by s podporou na nějaké lepší bydlení dosáhlo a byly by schopné ho udržet.

Domus Klatovy:

Jedna klientka by dle poskytovatele byla schopna si za asistence sociální služby bydlení udržet.

MěÚSS:

5 – 6 klientů by dle poskytovatele bylo schopno si za asistence sociální služby bydlení udržet a dojít až k samostatnému bydlení. Těch, kteří by prozatím byli schopni si za asistence sociální služby bydlení udržet, je více.

Podle názoru oslovených poskytovatelů sociálních služeb je na vstup do systému sociálního bydlení připraveno cca 23 osob/rodin.

²³ V době rozhovoru (k říjnu 2016)

7. Cílové skupiny obyvatel

Z předchozí části analýzy plyne, že mezi skupiny nejohroženější ztrátou bydlení patří senioři, osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením (zejména nízkopříjmoví obyvatelé, nezaměstnaní, samoživitelé/ky) a osoby zdravotně hendikepované. Proto se v další části analýzy budeme věnovat těmto skupinám a shrneme zde data z předchozí části analýzy, která budou doplněna o podrobnější údaje.

7.1. Senioři

Jednou ze skupin, která je ohrožena ztrátou bydlení a často i sociálním vyloučením, jsou senioři²⁴. Pokud při pobírání důchodu nepracují, jde často o obyvatele s výrazně nižším příjmem, než mají ekonomicky aktivní obyvatelé. Populace obyvatel navíc stárne, což je nejen krajský, ale i celorepublikový trend. Dle prognóz ČSÚ se počet seniorů (obyvatel starších 65 let) do roku 2030 zvýší o 20% a do roku 2050 dokonce o 50% oproti současnému stavu.

Senioři nad 65 let v Klatovech v roce 2011 tvořili 17,7% z celkového počtu obyvatel a do roku 2015 došlo k nárůstu o 2,6% seniorů na 20,3% z celkového počtu obyvatel.

V okrese Klatovy v roce 2011 bylo 14 667 seniorů nad 65 let, v roce 2015 pak 17 056, což je nárůst o více než 16 % (ze 17,7% na 19,8% z celkového počtu obyvatel). V roce 2030 se dle prognóz ČSÚ předpokládá jejich nárůst na 20 409 obyvatel (tedy 26,1% populace okresu).

Území	Celkem	Senioři nad 65 let	%	% z celkového počtu seniorů nad 65 let						
				65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	>95
Plzeňský kraj	576 616	108 284	18,78	35,66	25,95	17,02	12,20	6,73	2,19	0,26
Z toho muži	285 647	46 631	16,32	39,28	26,89	16,56	10,60	5,14	1,36	0,15
Z toho ženy	290 969	61 653	21,19	32,92	25,24	17,37	13,40	7,92	2,81	0,33
Okres Klatovy	86 617	17 056	19,70	35,68	25,84	16,75	12,42	6,92	2,16	0,22
z toho muži	42 865	7 348	17,14	40,84	26,46	16,07	10,32	5,01	1,17	0,14
z toho ženy	43 752	9 708	22,19	31,78	25,37	17,26	14,02	8,36	2,92	0,29

Věková struktura seniorů, ČSÚ 2015

Předchozí tabulka ukazuje procentuální zastoupení jednotlivých věkových skupin u seniorů v rámci Plzeňského kraje a okresu Klatovy v roce 2015. Nejvíce seniorů bylo ve věku od 65-69 let (tvořili více než třetinu obyvatel nad 65 let). Senioři starší 80 let, tedy věková skupina, která již potřebuje častěji pomoc další osoby v běžném životě, tvořili více než pětinu obyvatel starších 65 let (21 %, tedy 3 700 osob).

Podle prognóz ČSÚ bude seniorů v celém kraji a potažmo i v jednotlivých okresech a městech přibývat, navíc díky zvyšování se průměrného věku dožití bude přibývat seniorů ve vyšším

²⁴Zdrojem dat v kapitole je studie ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/czso/seniori-v-plzenskem-kraji>), ČSÚ a MPSV.

věku (nad 80 let). V roce 2030 by dle odhadů ČSÚ mohli senioři starší 80 let tvořit 30,2% , v roce 2050 pak téměř 34% všech seniorů (tedy obyvatel starších 65 let).

ROK	2020	2025	2030	2035	240	2045	2050
Plzeňský kraj obyvatel celkem	577 112	578 491	578 064	576 168	573 427	570 333	566 951
Z toho ve věku nad 65 let	120 918	132 204	140 313	147 119	158 066	170 459	176 093
Z toho ve věku nad 65 let v %	21,0	22,9	24,3	25,5	27,6	29,9	31,1
65–69 let	31,8	26,7	24,1	23,6	26,1	26,1	21,8
70–74 let	28,3	26,7	23,4	21,6	20,7	23,0	24,0
75–79 let	19,3	22,6	22,3	20,0	18,2	17,5	20,5
80–84 let	11,1	13,9	17,2	17,6	15,6	14,4	14,7
85–89 let	6,7	6,6	8,9	11,6	11,8	10,7	10,6
90 a více let	2,8	3,5	4,1	5,7	7,6	8,4	8,4

Dle SLBD 2011 je v okrese Klatovy celkem 35 874 domácností z toho 9 636 (26,9%) domácností seniorů (tedy domácností, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let), z nichž u 4 688 domácností jde o domácnosti jednotlivců (48,7% z domácností seniorů, 13,1% z domácností celkem).

DOMÁCNOSTI SENIORŮ CELKEM		V TOM				V TOM V %			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	Domácnost jednotlivce	Prarodiče s vnoučetem	1 úplná rodina	1 neúplná rodina	Domácnost jednotlivce	Prarodiče s vnoučetem
Plzeňský kraj	60 795	26 135	4 958	29 068	634	43,0	8,2	47,8	1,0
Okres Klatovy	9 636	4 028	813	4 688	104	41,8	8,5	48,7	1,1

SLBD 2011, Domácnosti seniorů

Průměrný měsíční nájem v komerčních objektech se pohybuje dle velikosti bytu od 4-5 000 Kč (1+0, 1+1), 5-6 000 Kč (2+1) do 10 000 -15 000 Kč (3+1 a větší) bez poplatků za energie. Průměrně jde o částku cca 100 Kč/m².

Průměrné výdaje na bydlení v posledních 5 let (2011-2015) mírně poklesly (asi o 1,5%) především díky poklesu nákladů na energie (poklesly o téměř 5%). Náklady na dodávku vody zároveň vzrostly téměř o 10% a nájemné také o 10% na osobu. Z tabulky je zřejmé, že domácnosti více šetří také na běžné údržbě a opravách, výdaje na opravy poklesly o zhruba 18%. U výdajů jsou uváděny průměrné hodnoty příjmů a výdajů na osobu za rok za celou Českou republiku.

Průměrné výdaje za osobu a rok (% z celkových příjmů)		2011	2012	2013	2014	2015					
		%	%	%	%	%					
Bydlení, voda, energie, paliva		29,2	29,7	28,9	28,1	27,7					
Průměrné výdaje za osobu a rok na		2011	2012	2013	2014	2015					
		Kč	%	Kč	%	Kč	%				
Bydlení, voda, energie, paliva		34 568	100,0	35 202	100,0	35 404	100,0	34 761	100,0	34 034	100,0
Z toho	Nájemné z bytu	7 732	22,4	8 200	23,3	7 904	22,3	8 423	24,2	8 510	25,0
	Běžná údržba a drobné opravy bytu	3 157	9,1	2 868	8,1	2 216	6,3	2 273	6,5	2 549	7,5
	Dodávka vody a jiné služby související s bydlením	3 212	9,3	3 113	8,8	3 298	9,3	3 486	10,0	3 532	10,4
	Elektrická a tepelná energie, plyn, paliva	20 467	59,2	21 022	59,8	21 986	62,1	20 579	59,3	19 443	57,1

Peněžní vydání domácností důchodců (na osobu a rok) na bydlení v letech 2011-2015, celorepublikový průměr, ČSÚ

Údaje o ekonomické aktivitě vycházejí z dat ze Sčítání lidí, bytů a domů z roku 2011, protože novější data tohoto typu nejsou k dispozici. V roce 2011 tvořili obyvatelé starší 65 let 17,7% obyvatel města²⁵.

Neaktivních obyvatel a zároveň osob pobírajících důchod bylo v Klatovech 25 % (5448 osob), 2,2% (498) důchodců bylo ekonomicky aktivních, tj bylo zaměstnaných a zároveň pobíralo důchod (jde o procento z celkového počtu obyvatel města).

Mezi lety 2011-2015 došlo také k posunutí odchodu do důchodu a zvýšení % ekonomicky aktivních obyvatel starších 65 let (dle publikace ČSÚ, Senioři v Plzeňském kraji 2015). Celkově však se dle této studie v Plzeňském kraji počet ekonomicky neaktivních osob nad 60 let zvýšil od roku 2011 do roku 2014 z 58,9% na 64,0% (tj. o 5,1%) a tento trend bude s ohledem na stárnutí populace pokračovat. Podle těchto údajů lze předpokládat obdobný nárůst i v jednotlivých okresech Plzeňského kraje.

V okrese Klatovy tvořili v roce 2011 nepracující důchodci 52,2% neaktivních osob (tj. 25% všech obyvatel), předpokládáme-li zvýšení o cca 5%, pak v roce 2015 tvoří nepracující důchodci kolem 57% ekonomicky neaktivních (tj. 28% všech obyvatel).

Starobní důchod pobíralo v roce 2015 v okrese Klatovy 15 159 osob, 4 743 vdovský a 830 vdovecký (kombinovaný se starobním či invalidním) – celkem tyto důchody pobíralo 20 732 obyvatel (23,9% všech obyvatel okresu). To znamená, že 21,4 % příjemců důchodů byly vdovy nebo vdovci, 85% z nich byly ženy, které mají nižší průměrné příjmy, a tedy i důchody.

Průměrný starobní důchod byl v prosinci 2015 v okrese Klatovy 10 981 Kč, v případě kombinovaného s vdovským (vdoveckým) pak 12 012 Kč u vdov a 13 496 u vdovců (na ten dosáhne 21,4 % seniorů nebo seniorek). Průměrná hrubá mzda k témuž datu byla v Plzeňském kraji 27 013 Kč, čistá mzda tedy činí 20 681 Kč. Průměrný důchod tedy dosahoval 53,1 % průměrné mzdy a kombinovaný vdovský/vdovecký 58%/65,2% průměrné mzdy.

Za posledních 5 let (2010-2015) celkové průměrné důchody vzrostly asi o 10%, starobní pak téměř o 12%. Celkové výdaje důchodců, dle statistického šetření ČSÚ, vzrostly za stejné období o 5 %. Průměrný český důchodce tak za rok uspoří zhruba 10 908 Kč ročně.

Je třeba také zmínit jev, který poslední dobou narůstá, a to je zadluženost seniorů. V Plzeňském kraji k 31. 8. 2016 to bylo 4 481 důchodců (2,8 % z celkového počtu) obstaraných a průměrná srážka z důchodu se pohybuje kolem 1 765 Kč měsíčně. Z celkového počtu je obstaráno 2 643 důchodců starobních (2,7% všech starobních důchodců) a 1 787 invalidních (7,3% ze všech invalidních). U starobních důchodců je průměrně sráženo z důchodu 1 851 Kč měsíčně.

Dle šetření ČSÚ²⁶ je 7,4% seniorů v ČR ohroženo chudobou (to odpovídá odhadem 1262 osobám v rámci okresu Klatovy a 337 přímo v Klatovech²⁷). Tři čtvrtiny jsou jednotlivci

²⁵ Odchod do důchodu byl v roce 2011 v 60 - 62 letech (muži později), zároveň bylo možné odejít do předčasného důchodu, a důchod naopak nepobírají senioři, kteří o něj z nějakého důvodu nezažádají. V důsledku toho není totožný počet seniorů nad 65 let a počet příjemců starobních důchodů.

²⁶ Š. Šustová, Životní podmínky českých domácností, ČSÚ 2015

²⁷ Pro odhad použit matematický přepočít, přestože nejde o běžnou analytickou metodu a správně by neměl být takovýto mechanický převod použit. Z důvodu nedostatku dostupných dat pro jednotlivá města a potřeby odhadnout alespoň přibližný počet chudých seniorů tento odhad uvádíme.

(samostatně žijící) a z toho 85% jsou ženy. Nejvíce ohrožené chudobou jsou tedy seniorky nad 65 let, které žijí samy (54,6%) a 15,6% tvoří páry, kdy jednomu z partnerů je více než 65 let.

Narůstající problém v území tvoří senioři bez příjmů starší než 65 let, kteří nemají nárok na starobní či invalidní důchod ani na příspěvky na péči (často jsou to lidé, kteří dlouhodobě nepracují). Zároveň tito lidé přestávají být cílovou skupinou pro krizová zařízení, která jsou obvykle orientována na klienty do 64 let, a nesplňují ani podmínky domova pro seniory. Často hrozí, že skončí na ulici. Pro tyto klienty chybí služba levného ubytování, ve kterém by mohli s minimálními náklady dožít (např. formou nízkoprahové ubytovny či „chudobince“).

- Senioři tvoří zhruba stejné procento v okrese i městě Klatovy - počet seniorů v Klatovech je 4 557 (20,3% ze všech obyvatel), 17 056 pak v okrese Klatovy (19,8%)
- Průměrný nájem v běžných bytech v Klatovech činí 4 000 Kč – 10 000 Kč, výjimečně i více.
- Průměrný důchod 11 317 Kč pobírá v okrese Klatovy 20 732 osob (resp. důchod ve výši 12 012/13 499 Kč jako kombinovaný vdovský/vdovecký pobírá 4 743 žen /830 mužů a 15 159 seniorů pobírá starobní důchod v průměrné výši 10 981 Kč)
- Starobní, vdovecký/vdovský kombinovaný důchod pobírá 20 732 osob v okrese Klatovy (23,9% obyvatel okresu) – dle předpokladu, že poměrově bude situace ve městě obdobná, jako je obdobné % seniorů v okrese, odhadujeme, že cca 23,9% obyvatel Klatov tj. 5 357 osob pobírá důchod.
- V domech zvláštního určení (pro seniory a zdravotně postižené v Klatovech) žije 209 seniorů v 193 bytech, výše nájmu v DZU je 45 Kč/m², celkem je evidováno za poslední roky 130 žadatelů o DZU (pro seniory), v letech 2015-2016 to bylo 60 žadatelů a z nich bylo 30 uspokojených.
- V okrese je 4 688 domácností jednotlivce – seniora (tj. 13,1% z celkem 35 874 domácností) a 9 636 všech domácností seniorů (26,9% ze všech).
- Ve městě Klatovy je celkem 9 570 domácností (předpokládáme-li stejný poměr jako v okrese, pak je odhadem 26,9% z nich, tedy 2 574, domácností seniorů a 13,1%, tedy 1 254, domácností seniorů - jednotlivců).
- Celorepublikově je 7,4% seniorů ohroženo chudobou, budeme-li předpokládat obdobný počet jak v okrese Klatovy, tak přímo ve městě, lze odhadnout, že v okrese je ohrožených chudobou 1 262 seniorů, v Klatovech samých pak asi 337 osob.
- Populace jako taková stárne a zároveň se zvyšuje i věk dožití, nyní tvoří lidé starší 80 let 21,7% seniorů v okrese Klatovy, což odpovídá cca 990 osobám ve městě Klatovy, v tomto věku přibývá počet osaměle žijících seniorů (zejména žen s nižšími příjmy) a zároveň se často výrazně zhoršuje zdravotní stav a s ním spojená soběstačnost seniorů; z tohoto faktu plyne kromě potřeby sociálního bydlení i zvýšená potřeba zařízení pro seniory, kteří nemohou žít sami ani přes dostupnou pečovatelskou službu, tj. např. Domov pro seniory či domov se zvláštním režimem (DZR).
- Specifikem Klatov je, že jsou přirozeným spádovým střediskem, do kterého se stěhují lidé z okolních obcí z důvodu snížené soběstačnosti (problematické dojíždění k lékaři, nákupy, obtížnější topení pevnými palivy); proto cca 50% seniorů do stávajících DZU přichází z okolních obcí.
- Přibývá seniorů s minimálními příjmy, bez nároku na starobní nebo invalidní důchod a bez možnosti přivýdělku.

Potřeba sociálních bytů pro seniory:

Minimální hodnota: V současnosti je v Klatovech 193 bytů pro seniory s kapacitou 209 osob, v roce 2015 a 2016 bylo celkem 60 nových žadatelů a celkem v roce 2016 bylo 130 evidovaných žadatelů z řad seniorů o byt v DZU; 60 z nich je aktuálních a z nich bylo uspokojeno pouze 30.

Minimálně je tedy třeba zajistit bydlení pro tyto žadatele. Z toho vyplývá, že minimálně je potřeba pro seniory cca 223 bytů včetně stávajících 193, tj. 30 dalších bytů pro seniory.

Maximální hodnota: Předpoklad je, že mezi seniory ohrožené ztrátou bydlení patří především ti, kteří žijí v běžném bytě sami - dle předchozích závěrů jde potenciálně asi o 1 254 seniorů, z nichž lze odečíst ty, kteří již nyní žijí v DZU určených pro seniory (193 bytů/209 seniorů) takže se jedná asi odhadem o cca 1 045 seniorů, z nichž ale ne všichni jsou chudobou ohroženi skutečně.

Zároveň je celorepublikově doloženo, že asi 7,4% seniorů je ohroženo chudobou, a lze předpokládat, že to platí i v Klatovech. V tomto případě jde o cca 337 seniorů z Klatov. Budeme-li předpokládat, že chudí senioři již částečně žijí v DZU (byť to není zcela přesný odhad), lze říci, že v ideálním případě je třeba navíc cca 130 bytů.

7.2. Sociálně vyloučení nebo ohrožení sociálním vyloučením²⁸

Dle průzkumu ČSÚ lze zjednodušeně říci, že příjem domácností pod třemi pětinami (60%) mediánu průměrného příjmu domácností představuje riziko příjmové chudoby. Materiální deprivace (hmotná nouze) a málo práce pak znamená riziko sociálního vyloučení. Pokud se domácnost ocitá v jedné z těchto situací nebo jejich kombinaci, lze o ní hovořit jako o domácnosti v riziku příjmové chudoby nebo sociálního vyloučení. (ČSÚ)

Hranice ohrožení chudobou je stanovena výší měsíčního příjmu, kterou by měla domácnost mít dle svého složení, tedy dle počtu osob a jejich věku. Tabulka níže uvádí hraniční příjmy domácností dle ČSÚ. Pokud je příjem nižší, pak je domácnost ohrožena chudobou.

SLOŽENÍ DOMÁCNOSTI	PŘÍJEM 2014 (KČ)	PŘÍJEM 2015 (KČ)
Jednotlivec	9 901	10 220
Dvě dospělé osoby	14 852	15 330
Rodič s dítětem do 13 let	12 872	13 286
Rodič s 2 dětmi staršími 13 let	19 803	20 440
Partneři s dítětem do 13 let	17 823	18 396
Partneři s 2 dětmi do 13 let	20 793	21 461
Partneři s 3 dětmi, 1 do 13 let, 2 starší 13 let	27 724	28 616

Hranice ohrožení příjmovou chudobou u domácností s vybraným složením v ČR v roce 2014 a 2015, Šustová, ČSÚ

Dle údajů ČSÚ²⁹ se pod hranicí chudoby nacházelo v ČR 10% obyvatel tedy kolem 1 milionu obyvatel ČR. Neočekávaný výdaj by v roce 2015 nezvládlo 36% procent lidí. Dostatečný příjem, materiální vybavení³⁰ a ani práci nemá kolem 1,8 % lidí, tedy asi 190 000.

Pod hranicí chudoby je dle tohoto průzkumu:

- 7,4% seniorů pobírajících důchod
- 14,6% dětí do 16 let
- 45,4% nezaměstnaných
- 4,1% pracujících

Mezi chudobou a následně i sociálním vyloučením nejvíce ohrožené skupiny patří nezaměstnaní, senioři, které řeší předchozí kapitola (z nich zejména ženy důchodového věku žijící samy), samoživitelé/ky a nízkopříjmové rodiny s dětmi.

Výše uvedené osoby také mají častěji problémy se zajištěním základních potřeb/ podmínek pro život, mezi něž bezesporu patří bydlení. Je to právě bydlení, které je základním předpokladem toho, aby člověk mohl bez větších problémů fungovat. Právě pro nízkopříjmové obyvatele je však obtížněji dosažitelné, ať už proto, že je pro ně finančně nedostupné – nemají prostředky na koupi nemovitosti, nebo v případě, že bydlení mají, (např. nájemní) nemají dostatek financí na náklady na bydlení (nájem a energie).

²⁸ Není-li uvedeno jinak, jsou údaje v kapitole platné k 31. 12. 2015.

²⁹ Šárka Šustová, oddělení statistických šetření, časopis Statistika a my, 2015/7
<http://www.statistikaamy.cz/2015/07/proc-chudoba-roste-kdyz-rostou-prijmy/>

³⁰ Ve smyslu, že si nemohou dovolit čtyři a více položek z následujících devíti: auto, pračku, telefon, barevnou TV, dostatečně vytápět byt, týdenní dovolenou, jíst maso alespoň každý druhý den, zaplatit neočekávaný výdaj a platit pravidelných plateb bez velkých problémů.

Osoby či rodiny, které dávají na přiměřené bydlení přes 40 % svých příjmů a zároveň jim zbývá méně než 1,6 násobku životního minima na ostatní výdaje, by proto dle nově připravovaného zákona o sociálním bydlení (návrh zákona z 18. 1. 2017) měly být cílovou skupinou („osobou v bytové nouzi“), které je v případě jejího zájmu, potřeba zajistit sociální bydlení.

Částky životního minima v roce 2016 dosahují pro:

- jedince 3410 Kč
- prvního dospělého v domácnosti 3140 Kč
- druhého (a každého dalšího) dospělého 2830 Kč
- dítě do 6 let 1740 Kč
- dítě do 15 let 2140 Kč
- dítě do 26 let 2450 Kč

Rodina tvořená	
Jednotlivcem	3 410
2 dospělými	$3\ 140 + 2\ 830 = 5\ 970$
1 dospělým, 1 dítětem ve věku 5 let	$3\ 140 + 1\ 740 = 4\ 880$
2 dospělými, 1 dítětem ve věku 5 let	$3\ 140 + 2\ 830 + 1\ 740 = 7\ 710$
2 dospělými, 2 dětmi ve věku 8 a 16 let	$3\ 140 + 2\ 830 + 2\ 140 + 2\ 450 = 10\ 560$
2 dospělými, 3 dětmi ve věku 5, 8 a 16 let	$3\ 140 + 2\ 830 + 1\ 740 + 2\ 140 + 2\ 450 = 12\ 300$

Nezaměstnaní

V Klatovech je nízká nezaměstnanost, její míra je 3,32%. Mírně vyšší je u mužů (3,45 %) než u žen (3,19%).

V roce 2015 zde bylo 540 uchazečů o práci, téměř čtvrtina z nich byly osoby se zdravotním postižením a 14% měla ve vlastní péči dítě do 15 let.

Průměrná výše podpory byla ke stejnému datu 6 337 Kč měsíčně (tj. průměrně 76 044 Kč ročně), což je nižší než celorepublikový průměr a zároveň pod hranicí příjmové chudoby.

Celorepublikový průměr příjmů domácností s nezaměstnaným v čele na ekvivalentní jednotku domácnosti je 90 340 Kč

Hranice chudoby je 122 000 Kč na rok a osobu.

Pod hranicí chudoby se nachází 45,4% nezaměstnaných (průměr ČR).

Za předpokladu, že situace v Klatovech odpovídá celorepublikovému průměru, je zde pod hranicí chudoby odhadem 240 - 250 nezaměstnaných.

Samoživitelky/é

V Klatovech je 705 domácností tvořených neúplnou rodinou se závislými dětmi, to je 7,4 % z celkového počtu hospodařících domácností.

Dle šetření SILC³¹ jde z 90% o ženy.

Podle údajů ČSÚ³² mezi zaměstnanými osobami jsou nevíce ohroženy osoby, které musí zabezpečit další členy rodiny – zejména pokud jde o samoživitele. Tvoří 29,8% ze zaměstnanců ohrožených chudobou, tj. cca 120 osob v Klatovech, pokud předpokládáme, že zde platí celorepublikový průměr.

Nízkopříjmové rodiny

V Plzeňském kraji byl v roce 2015 průměrný hrubý měsíční plat 27 013 Kč, u mužů byl o čtvrtinu vyšší (29 748 Kč) než u žen (23 724 Kč). Čistý průměrný plat byl tedy 20 681 Kč. Medián průměrné mzdy je 24 135 Kč – to znamená, že polovina platů v Plzeňském kraji je nižší než tato částka.

Průměrná hrubá mzda v roce 2015 v mzdové sféře (soukromém sektoru, kde je zaměstnancům vyplácena mzda) byla v Plzeňském kraji 26 844 Kč. Podprůměrnou mzdu mělo však 62,6% zaměstnanců a medián hrubé mzdy³³ byl 23 580 Kč na měsíc a meziročně vzrostl o 4,6%. 10% mezd (decil) bylo ve sledovaném území nižších než 12 977 Kč a 25% bylo nižších než 17 733 Kč měsíčně.

V platové sféře (ve veřejném sektoru) byl průměrný hrubý měsíční plat v kraji 28 585 Kč/měsíc. Podprůměrný plat mělo 59,1% zaměstnanců. Medián hrubého měsíčního platu byl

³¹ Výběrové šetření příjmů a životních podmínek domácností EU – SILC, ČSÚ 2016

³² Š. Šustová, Životní podmínky českých domácností, ČSÚ 2015

³³ Medián je střední hodnota mzdy, která říká, že 50% mezd je pod touto hodnotou.

v roce 2015 26 812 Kč a meziročně (oproti roku 2014) vzrostl o 4,3%. 10% zaměstnanců má plat nižší než 16 516 Kč a 25% pak nižší než 21 759 Kč měsíčně.

Hranice příjmové chudoby u jednotlivce je 10 220 Kč měsíčně (to je 122 640 Kč ročně)

U úplné rodiny se 3 dětmi je hranice příjmové chudoby 28 616 Kč měsíčně (tj. 343 392 Kč ročně)

Domácnosti nejvíce procentuálně vydávají za bydlení a potraviny s nealkoholickými nápoji.

Míra ohrožení příjmovou chudobou se posledních 10 let (2005-2015) pohybuje mezi 9-10%, v roce 2015 bylo celkově 9,7% osob ohrožených chudobou, ze zaměstnaných osob to bylo 4,1% a u dětí do 16 let 14,6% dětí (Šustová, ČSÚ).

V Klatovech je celkem 47,6% obyvatel ekonomicky aktivních (10 692 osob), cca 4,1% z nich jsou ohroženi chudobou, pokud vycházíme z celorepublikového průměru, to je asi 405 lidí a to včetně samoživitelů/ek.

Ze zaměstnaných osob jsou nejvíce ohroženi jednotlivci, kteří sami živí více osob (29,8%), následováni dvojicí, která musí zabezpečit vícečetnou domácnost (24,6%).

Děti do 16 let ohrožené chudobou nejčastěji žijí v úplné rodině, kde buď nepracuje 1 rodič (30,1%) nebo oba (27,7%) nebo v neúplné rodině nepracujícího rodiče (24,3%).

Následující tabulka ukazuje % vydaných příjmů na bydlení u průměrných domácností dle počtu dětí v roce 2010 a 2015. Data jsou přepočtena na osobu a rok.

Průměrné výdaje na bydlení, vodu, energie a paliva za osobu a rok (% z celkových příjmů)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010-2015
	%	%	%	%	%	%	Počet ³⁴
Domácnosti celkem	21,7	22,3	22,1	22,2	21,5	21,1	2,2
Domácnosti bez dětí	24,5	25,2	24,9	25,0	24,1	23,7	1,6
Domácnosti s dětmi celkem	18,4	20,3	20,5	20,3	19,7	19,5	3,5
Domácnosti s 1 dítětem	19,8	18,0	17,2	17,7	17,0	16,7	2,8
Domácnosti s 2 dětmi	17,5	17,6	17,6	18,4	17,6	16,8	3,9
Domácnosti s 3 a více dětmi	16,7	22,3	22,1	22,2	21,5	21,1	5,0

Výdaje na osobu a rok u domácností dle počtu dětí v %, 2010-2015, ČSÚ

V roce 2010 vydávala průměrná domácnost 21,7% příjmů na bydlení (nájem i energie a provoz), v roce 2015 to pak bylo 21,1%. Došlo tedy k mírnému poklesu. K poklesu % vydání na bydlení došlo i u domácností bez dětí, přestože tyto domácnosti vydávají na bydlení ve sledovaném období kolem 24% příjmů na osobu. Naopak u domácností s dětmi procentuální výdej na bydlení na osobu v roce 2015 oproti roku 2010 mírně vzrostl, nejvýrazněji to bylo u domácností s 3 a více dětmi.

Domácnosti jednotlivců

V okrese Klatovy je 11 447 domácností jednotlivců (31,9% všech domácností) – z toho v 4 688 domácnostech jednotlivců žije senior a v 6 759 osoba mladší 65 let. Senioři žijí v 41 % z domácností jednotlivců a domácnosti seniorů jednotlivců tvoří 13% všech hospodařících domácností. Přímo v Klatovech je 3 118 domácností jednotlivců (32,6 % z celkového počtu 9570 domácností), odhadem v 1275 z nich žije samotný senior starší 65 let a v 1843 domácnostech při zachování poměrů v okrese žije osoba mladší 65 let.

Předpokládáme, že samostatně žijící senioři jsou zohledněni v předchozích skupinách.

Dle dostupných údajů MěÚ Klatovy lze říci, že ztrátu bydlení, ohrožení ztrátou bydlení nebo nevhodné bydlení řeší ročně u 70-90 osob (jednotlivců). V posledních letech jejich počty narůstaly. V roce 2013 řešil OSVZ MěÚ Klatovy problémy s bydlením u cca 70 osob, v roce 2016 u 90. V Klatovech je pak odhadem 20 osob bez přístřeší, z nichž 18 jsou dospělí a mladiství a 2 senioři.

³⁴ Průměrný počet členů na jednotlivý typ domácnosti (hodnoty v jednotlivých letech 2010-2015 jsou srovnatelné, bez výrazné odchylky).

OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM

- KoP ÚP Klatovy vyplácelo v roce 2016 průměrně měsíčně 357 příspěvků na bydlení a 93 doplatků na bydlení.

- Odhadem je zde ohrožených chudobou cca 200-250 rodin (asi 600-650 osob) z řad:

1) Nezaměstnaných

- V Klatovech byla nízká nezaměstnanost (3,32 %), UP evidoval 540 uchazečů o práci (12/2015).
- Pod hranicí chudoby bylo odhadem 240-250 nezaměstnaných.

2) Samoživitelek/ů

- V Klatovech bylo 705 domácností tvořených neúplnou rodinou se závislými dětmi (7,4 % všech domácností).
- Samoživitelé/ky tvoří dle ČSÚ 29,8% ze zaměstnanců ohrožených chudobou, tj. odhadem 120 osob v Klatovech.

3) Nízkopříjmových rodin

- V Klatovech bylo dle SLBD 2011 celkem 47,6% obyvatel ekonomicky aktivních (10 692 osob), cca 4,1% z nich jsou ohroženi chudobou, to je asi 405 lidí, a to včetně samoživitelů/ek.
- Z průzkumů ČSÚ vyplývá, že v populaci je ohroženo chudobou 15% dětí mladších 16 let (v Klatovech by to odpovídalo cca 500 dětem); lze předpokládat, že jde odhadem o 200 - 250 rodin.
- Ztrátu bydlení, ohrožení ztrátou bydlení nebo nevhodné bydlení řeší MěÚ ročně u 10 - 15 rodin.

4) Domácností jednotlivců (kromě seniorů)

- V Klatovech bylo 3 118 domácností jednotlivců (32,6% z celkového počtu domácností).
- Jednotlivec mladší 65 let žije odhadem v 1 843 domácnostech v Klatovech.
- Ztrátu bydlení řeší MěÚ u 70-90 osob (jednotlivců) ročně.

Potřeba sociálních bytů pro sociálně vyloučené:

Z předchozích dat vyplývá, že celkový počet lidí ohrožených chudobou v Klatovech lze odhadnout na cca 200 - 250 rodin (asi 600-650 osob, z toho cca 240 nezaměstnaných a 400 zaměstnaných). V nich jsou zahrnuti i samoživitelé/ky a samostatně žijící obyvatelé.

Kapacita krizových zařízení ve městě je cca 230 lůžek a pro nízkopříjmové obyvatele (rodiny) je ve městě cca 120 bytů či buněk.

Minimálně je potřeba cca 80 bytů (z toho alespoň 50 pro rodiny s dětmi).

Maximálně je potřeba cca 400 bytů (z toho 250 pro rodiny).

7.3. Zdravotně hendikepovaní

- 4 696 osob v okrese Klatovy pobíralo invalidní důchod (I. stupně 1 393 osob, II. stupně 759 osob a III. stupně 2 544 osob).
- Průměrná částka byla 10 707 Kč (III. stupeň), 6 828 Kč (II. stupeň) a 5 858 Kč (I. stupeň).
- Hranice chudoby je příjem nižší než cca 122 000 Kč na rok a osobu.
- V případě osob s invalidním důchodem je roční příjem 128 484 Kč (III. st.), 81 912 Kč (II. stupeň) a 70 296 Kč (I. stupeň).

OZP	okres Klatovy	Klatovy
I. stupeň	1 393	348
II. stupeň	759	190
III. stupeň	2 544	636
celkem	3 303	1 174

Počet příjemců invalidních důchodů, MPSV 2015

- Nejohroženější skupinou z OZP jsou zejména invalidé II. stupně a případně i I. stupně – jejich příjmy jsou nízké, jsou limitováni svým hendikepem, a proto obvykle nemohou být zaměstnání na běžných pracovních pozicích. Jedná se o cca 2 100 lidí z okresu, z Klatov je to cca 540 osob (cca 25% - přepočteno dle počtu obyvatel města v rámci okresu).
- Z invalidních důchodců tvoří dle výzkumu NÚDZ³⁵ z roku 2 014 největší procento lidí s onemocněním svalové a kosterní soustavy (27%) a s psychickým (duševním) onemocněním (21%).
- OZP jsou problematicky zaměstnatelní na běžném pracovním trhu, s ohledem na jejich hendikepy je na trhu práce velmi málo pracovních příležitostí. V celém kraji není dostatek sociálních podniků, a i přes současnou podporu nevznikají nové.
- Dalším ukazatelem počtu osob se zdravotním postižením je sociální dávka Příspěvek na péči, kterou vyplácí Úřad práce prostřednictvím svých kontaktních pracovišť. Tato dávka je určena osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle zákona o sociálních službách. Z poskytnutého příspěvku pak tyto osoby hradí pomoc, kterou jim může dle jejich rozhodnutí poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.
- Nárok na příspěvek má osoba starší jednoho roku, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti. Tyto stupně závislosti se hodnotí podle počtu základních životních potřeb, které tato osoba není schopna bez cizí pomoci zvládat (mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity apod.). Vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví vyhláška č. 505/2006 Sb. Výše příspěvku je stanovena dle stupně závislosti.

³⁵ JANOUŠKOVÁ, M., WINKLER, P., KÁŽMÉR, L. Vývoj nově přiznaných invalidních důchodů z důvodu duševních a fyzických onemocnění v ČR v letech 2001-2011. *Psychiatrie*. 2014

STUPEŇ ZÁVISLOSTI	DO 31. 7. 2016		OD 1. 8. 2016	
	Osoba do 18 let	Osoba starší 18 let	Osoba do 18 let	Osoba starší 18 let
I. stupeň	3 000	800	3 300	880
II. stupeň	6 000	4 000	6 600	4 400
III. stupeň	9 000	8 000	9 900	8 800
IV. stupeň	12 000	12 000	13 200	13 200

Výše příspěvku na péči dle stupně závislosti, MPSV 2016

- ÚP KoP Klatovy³⁶ vyplácel v roce 2014 průměrně měsíčně 2 010 příspěvků na péči (PnP), z toho 110 PnP osobám mladším 15 let a 560 osobám ve věku od 16 do 65 let, zbytek (1 340 PnP) byl vyplácen starším 65 let, tedy seniorům. V roce 2015 bylo vypláceno měsíčně průměrně 1 973 PnP, z nichž 140 bylo vypláceno osobám mladším 15 let a 1 245 osobám ve věku 15-65 let, a v roce 2016 pak 1 999 příspěvků, z nichž 136 bylo vypláceno osobám mladším 15 let a 577 osobám ve věku 15-65 let.
- Osoby mladší 65 let, které pobírají příspěvek na péči, lze tedy zařadit mezi osoby hendikepované. V roce 2014 pobíralo na Klatovsku PnP 670 osob mladších 65 let, v roce 2015 pak 728 a 713 v roce 2016.
- Průměrná výše vypláceného příspěvku v roce 2016 byla 6 374 Kč na měsíc a osobu, od roku 2014 se zvýšila o 11%. Počet měsíčně vyplacených dávek byl v letech 2014-2016 obdobný.

Typ dávky	Rok	Vyplacená dávka	Počet vyplacených dávek za rok	Průměrná měsíční celkem vyplacená dávka	Počet dávek (měsíční průměr)	Průměrná dávka na osobu	Počet měsíčně vyplacených dávek dle věku		
							0-15 let	16-65	>65
Příspěvek na péči Klatovy	2014	138 439 200	24 114	11 536 600	2 010	5 741	110	560	1340
	2015	140 122 400	23 681	11 676 867	1 973	5 917	140	588	1245
	2016	152 891 040	23 986	12 740 920	1 999	6 374	136	577	1286

Příspěvky na péči vyplacené KoP Klatovy 2014-2016

- Dle dostupných údajů města Klatovy lze říci, že ztrátu bydlení, ohrožení ztrátou bydlení nebo nevhodné bydlení řeší ročně průměrně u 10 osob zdravotně postižených, jejich počet je v posledních letech stejný. V azylovém domě v současnosti žije 7 zdravotně postižených a 2 zdravotně postižení pak na noclehárně.
- Počty osob pobírajících invalidní důchod II. a III. stupně (průměrně 826 osob měsíčně) víceméně korespondují s počtem osob, které pobírají příspěvek na péči a nejsou v seniorském věku (v roce 2015 průměrně 728 osob měsíčně). Lze tedy předpokládat, že většina osob z této skupiny žije buď s podporou rodiny v běžném bydlení, v bytech pro seniory a OZP (DZU) případně v zařízeních sociálních služeb. Momentálně není velká potřeba zajištění nových bytů pro OZP, do budoucna je však třeba počítat s možným nárůstem potřeb OZP v oblasti bydlení.

³⁶ KoP ÚP Klatovy vyplácí příspěvky na péči zhruba pro území SO ORP Klatovy.

V okrese Klatovy pobírá invalidní důchod průměrně měsíčně 3 303 osob, v Klatovech je to odhadem 1 174 osob. Nejohroženější z OZP jsou invalidé II. stupně, kteří jsou problematicky zaměstnatelní a mají malé příjmy. V Klatovech žije odhadem 190 invalidů II. stupně.

V roce 2016 vyplácel KoP ÚP Klatovy průměrně měsíčně 1 999 příspěvků na péči, 713 z nich bylo vypláceno osobám mladším 65 let, zbytek seniorům.

Většina zdravotně hendikepovaných je buď v péči rodiny nebo sociálního zařízení. Cca 10 osob z OZP ročně řeší v Klatovech potřebu bydlení. Zároveň zde žije cca 10 OZP v již reálné bytové nouzi (krizové bydlení).

Potřeba sociálních bytů pro osoby se zdravotním hendikepem

Z výše uvedených dat je zřejmé, že minimálně je potřeba cca 10 bytů.

Maximální hodnota může představovat až 200 bytů.

8. Závěr

Město Klatovy je v současnosti centrem SO ORP Klatovy i okresu Klatovy, k 1. 1. 2016 zde žilo 22 415 obyvatel, tj. 25% obyvatel celého okresu. S ohledem na svou polohu v rámci Plzeňského kraje je přirozeným spádovým centrem pro poměrně velké území, které je navíc značně členité a různorodé (zahrnuje řídce oblast pohraničí na jihu i poměrně silně osídlené území na severu a v okolí města Klatovy).

Struktura obyvatelstva je nepříznivá, více než 20% obyvatel jsou senioři nad 65 let, průměrný věk je 43,4 let a index stáří pak 140,7. Obyvatelstvo navíc rychle stárne a meziročně počet obyvatel ve městě mírně klesá.

V Klatovech je 9 100 obydlených bytů, z nichž 686 (7,5%) je ve vlastnictví města. Většina městských bytů je běžných nájemních, 193 v DZU je určeno pro seniory a OZP, 72 bytů je určených pro obyvatele s nízkými příjmy. V Klatovech je nedostatek malých bytů. Byty města spravuje městem zřízená společnost SNK, s.r.o. Byty jsou přidělovány na základě písemných pravidel tak, že zájemci žádají o konkrétní byt. Žadatele doporučuje bytová komise, jejímž členem je i sociální odbor města, a schvaluje rada města. Míra koordinace jednotlivých dotčených institucí (ÚP, MěÚ, SNK, NNO poskytující sociální služby, MěÚSS) v oblasti bydlení, která by zahrnovala i sociální práci, práci se zadluženými nájemníky apod., je poměrně nízká. Kritéria pro žadatele o byt jsou přísná, zejména pro občany v krizové situaci, ale obtížně dostupná jsou i pro nízkopříjmové obyvatele. V posledních pěti letech bylo ve městě postaveno 129 bytů, město se na výstavbě ale nepodílelo.

Na území města je zajištěna velmi dobrá kapacita krizového bydlení (azylové domy, sociální ubytovny, noclehárna), které je v omezené míře dostupné i pro celé rodiny s dětmi. Z velké části je toto bydlení financované a spravované městem (MěÚSS). Ve městě jsou také tři ubytovny splňující standardy bydlení dle § 33b odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., kde je možné vyplácet doplatek na bydlení. Jejich kapacita je 145 lůžek a 24 buněk, cena ubytování je oproti běžnému nájemnímu bydlení neúměrně vysoká (s výjimkou městské ubytovny). Přesto (s ohledem na velkou spádovost území) není kapacita pobytových služeb zcela dostačující, krizová zařízení evidují neuspokojené žadatele. Z krizového bydlení je navíc velmi obtížné přejít do jiné, návazné formy bydlení. Zcela chybí sociální bydlení s povinnou sociální službou nebo alespoň s intenzivní a efektivní sociální prací. I díky tomu pak není sociální práce dostatečně efektivní, klienti krizového bydlení nemají velkou motivaci svou situaci řešit. Pro mnohé z nich je navíc doba podpory v krizové situaci krátká, což je systémový problém. Šíře a spektrum ostatních sociálních služeb ať už terénních či ambulantních je dostatečně pestrá, jejich kapacity v současnosti dostačují. Město má aktivní politiku podporující seniory (snižování nájmu, menší byty v DZU), případně OZP.

V roce 2015 byla přímo ve městě velmi nízká míra nezaměstnanosti (3,32%), v posledních letech míra nezaměstnanosti navíc klesala. KoP ÚP Klatovy v roce 2016 vyplácelo průměrně měsíčně 357 příspěvků na bydlení („chudí“ obyvatele, potřeba dostupného bydlení) a 93 doplateků na bydlení („sociálně vyloučení“ obyvatele, potřeba sociálního bydlení se sociální prací).

Mezi skupiny nejohroženější ztrátou bydlení patří především senioři, sociálně vyloučení obyvatele (nezaměstnaní, samoživitelé/ky, nízkopříjmoví obyvatele) a zdravotně postižení.

Ke ztrátě bydlení dochází pak nejčastěji z důvodu zadlužení. Počet seniorů ve městě poslední roky přibývá, jednak kvůli stárnutí populace, jednak kvůli přílivu obyvatel z menších obcí území SO ORP. Stejná situace co do spádovosti je i u osob v krizi, které přicházejí do Klatov i z okolních obcí, a často navíc přechází z jednoho krizového zařízení do druhého i v rámci celého kraje.

Ohledně dostupnosti bydlení se ukazuje potřeba zajistit alespoň 30 dostupných (sociálních) bytů pro seniory, 80 bytů pro obyvatele s nízkými příjmy a 10 bytů pro osoby se zdravotním hendikepem.